

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення обласної ради
від 21.02.2020 № 1381-34/2020

**Стратегія розвитку Івано-Франківської області
на 2021-2027 роки**

м. Івано-Франківськ
2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
СТИСЛА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	5
ГОЛОВНІ ЧИННИКИ І СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ	41
SWOT-аналіз потенціалу Івано-Франківської області	42
SWOT-матриця	44
Порівняльні переваги, виклики й ризики розвитку області	47
Порівняльні переваги	47
Виклики	47
Ризики	48
Сценарії розвитку Івано-Франківської області на 2021- 2027 роки	48
Стратегічне бачення і місія	51
Стратегічні цілі, операційні цілі та завдання	52
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. Конкурентоспроможна економіка на засадах смарт-спеціалізації	54
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. Розвиток інфраструктури області	64
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. Створення комфортних та безпечних умов проживання на території Івано-Франківської області	69
ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	78
Додаток 1.	84
Склад робочої групи та координаційної ради, які працювали над розробкою Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021- 2027 роки	

Вступ

Доступна освіта та якісна медицина, чисті вода і повітря, власна безпека, цікава робота з достойною оплатою і відпочинок, доступність, справедливий суд, відсутність бюрократії – основні чинники для забезпечення добробуту кожного жителя Прикарпаття. Саме вони були ключовими при формуванні Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки, яка розроблена у відповідності до конституційного принципу – пріоритету інтересів людини.

Мета Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки полягає у забезпеченні добробуту та високої якості життя теперішнього і майбутніх поколінь в умовах розвитку конкурентоспроможної та інноваційної економіки на засадах збереження культурних традицій, природних особливостей та переваг краю.

Необхідність підготовки Стратегії викликана завершенням строку реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року, а також наявністю нових викликів, які склалися в сучасний період. Втрата традиційних ринків, погіршення демографічної ситуації, відтік робочої сили за межі держави, поява вимушено переміщених осіб обмежує можливості для економічного зростання окремих громад і області загалом.

Завдяки реформі децентралізації територіальні громади області отримали нові податкові надходження, а система бюджетного вирівнювання створила кращу мотивацію для органів місцевого самоврядування у стимулюванні місцевого та регіонального розвитку. Бюджетна децентралізація, яка привела до суттєвого перерозподілу бюджетних ресурсів на користь місцевого самоврядування, є, без сумніву, потужним підтримуючим фактором економічного розвитку, проте - недостатнім. На перший план виходить завдання економічного зростання, збільшення валового регіонального продукту, покращення зайнятості населення, створення умов для повернення на батьківщину трудових мігрантів. Саме це може дати досить швидке та стабільне зростання якості життя людини.

Заходи з розробки Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки реалізовано відповідно до Закону України «Про засади державної регіональної політики», постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року», постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації», Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року.

Стратегічне планування здійснювалось робочою групою та координаційною радою, утвореними розпорядженням облдержадміністрації від 07.11.2019 № 577 «Про створення робочої групи та координаційної ради з розроблення проектів Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки», за участі представників департаментів та управлінь облдержадміністрації, депутатів обласної ради, керівників підприємств та установ, підприємців, представників

громадських організацій та асоціацій, незалежних експертів із застосуванням нових інструментів регіонального розвитку з урахуванням конкурентних переваг щодо розвитку видів економічної діяльності, які мають інноваційний потенціал на засадах смарт-спеціалізації.

Стратегія спрямована на економічний розвиток як процес стратегічного партнерства, який допомагає прискоренню зростання продуктивності місцевої економіки через стимулювання інвестицій у нові та існуючі підприємства з високим потенціалом до зростання, створення умов для цього розвитку на тривалий період.

Обґрунтування положень Стратегії здійснено на основі результатів статистичних показників розвитку України, Івано-Франківської області, аналітичної та оперативної інформації департаментів, управлінь облдержадміністрації, аналітичних досліджень і прогнозних розрахунків, чинних законодавчих і нормативних актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, місцевих органів влади з урахуванням міжнародних правових актів і міжнародних угод.

Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки є головним планувальним документом для досягнення кращого ефекту використання бюджетних ресурсів в територіальних громадах та області в інтересах людини, єдності держави та збереження ресурсів для прийдешніх поколінь українців.

Стисла характеристика соціально - економічного розвитку Івано-Франківської області

Івано-Франківська область розташована в географічному центрі Європи, на південному заході України, на стику двох великих природно-географічних підрозділів – Східноєвропейської рівнини та Східних Карпат.

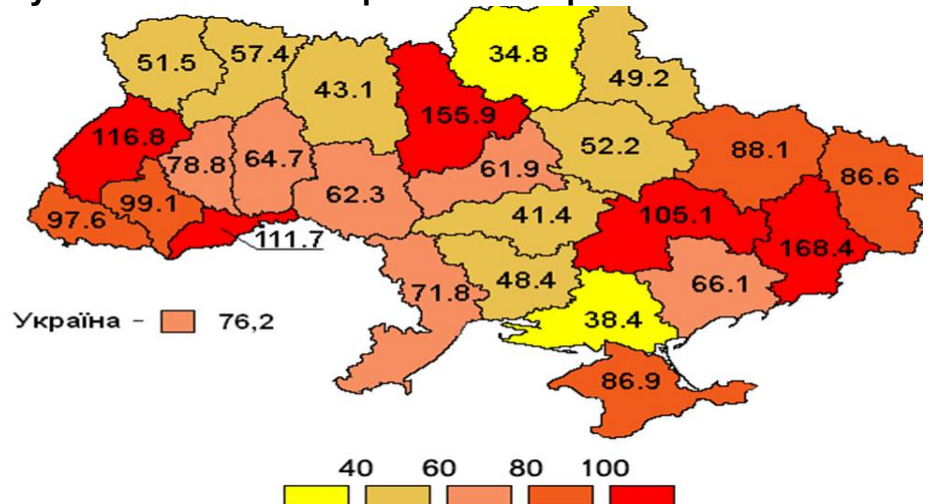
Область межує на заході і півночі з Львівською, на північному сході з Тернопільською, на південному сході з Чернівецькою, на південному заході з Закарпатською областями, на півдні з повітом Марамуреш у Румунії. Відстань до кордону з найближчими Європейськими країнами складає від 250 до 300 км, що створює надзвичайно сприятливі умови для розвитку транспортно -логістичних зв'язків з країнами Європи. Територія області складає 13,9 тис.км² або 2,3% території України та посідає 22 місце серед регіонів держави.

За адміністративним поділом область включає: 14 районів, 6 міст обласного значення. На Івано-Франківщині налічується 804 населені пункти, з них 240 надано статус гірських. Із загальної кількості населених пунктів: 15 міст, 24 селища міського типу, 765 сіл та селищ.

Густота населення за регіонами України

Область є густо-населеною, щільність наявного населення в області упродовж останніх п'яти років коливається в межах 99,3–98,6 особи на 1 км².

З 2014 року в рамках реформи децентралізації утворено 40 об'єднаних територіальних громад, до яких увійшло 176 місцевих рад, що становить 34,1 % від їх загальної кількості. Загалом в ОТГ проживає 716,8 тис. жителів (52,2 % від загальної кількості населення області). Площа усіх ОТГ складає 4105,3 кв. км або 29,5 % від загальної площі області. Всього за перспективним планом

формування територій громад Івано-Франківської області передбачено утворення 61 спроможної територіальної громади. Завершення реформи децентралізації передбачається у 2020 році.

Територія Івано-Франківської області характеризується поєднанням різних тектонічних структур, геологічних умов, що відображається в різноманітті рельєфу та визначає диференціацію кліматичних, геоботанічних, ландшафтних умов в межах області. За характером рельєфу поділяється на три частини: північну - Подільську височину (до 430 м), вздовж правобережжя Дністра – Передкарпатське низькогір'я і гірську – Українські Карпати (майже 50% площі області). Гірські масиви та пасма простягаються у південно-східному напрямку і порізані поперечними та поздовжніми долинами: Горгани (г. Сивуля, 1 836 м), Покутсько-Буковинські Карпати; на півдні – Гринявські та Чивчинські гори.

Клімат помірно-континентальний з надмірним в гірській частині та достатнім на рівнинній частині області зволоженням, м'якою зимою з відлигами, нестійкою тривалою весною, нежарким літом і теплою осінню. На рівнинній території області протягом року переважають північно-західний (32%) та південно-східний (22%) напрямки вітру. Взимку в горах формується стійкий сніговий покрив, на рівнині часті відлиги деколи зумовлюють повне сходження снігового покриву під час зими. Тривалість періоду зі сніговим покривом змінюється від 80 днів на рівнині до 120 в горах. На окремих вершинах сніг зберігається до літа. Середня декадна висота снігового покриву на рівнині 16 – 19 см, в горах зростає до 60 см.

Отже, кліматичні особливості території області визначаються м'яким температурним режимом, що є сприятливою умовою проживання та рекреації населення, тривалим періодом зі сніговим покривом, що сприяє розвитку зимової рекреації.

Природні мінеральні ресурси.

В області розвідані родовища нафти та газу, озокериту, кам'яної і калійної солей, сірки, сировини для будівельних матеріалів, а також є сприятливі умови для видобування мідноколчеданних та поліметалічних руд, наявні мінеральні води з бальнеологічними властивостями.

В області нараховується 287 родовищ (з урахуванням комплексності – 281), що мають затверджені експлуатаційні запаси з 25 видів різноманітних корисних копалин, з яких близько 130 родовищ розробляється. Сировинна база області складається з корисних копалин паливно-енергетичного напрямку (газ, нафта, конденсат, торф) – 24,1 %, сировина для виробництва будівельних матеріалів – 54,7 %, підземні води та грязі – 15,6%, гірничо-хімічні корисні копалини (кам'яна, калійна та магнезова солі, карбонатна сировина для вапнування кислих ґрунтів, карбонатна сировина для цукрової промисловості, сірка) - 4,4 %, гірничорудні корисні копалини – 1,0% .

У межах області відомо 43 родовища вуглеводнів, з яких промисловістю розробляються 32 родовища. До найголовніших родовищ нафти, внесених у реєстр Державного балансу запасів корисних копалин України, віднесені Долинське, Північно-Долинське, Струтинське, Битків-Бабченське.

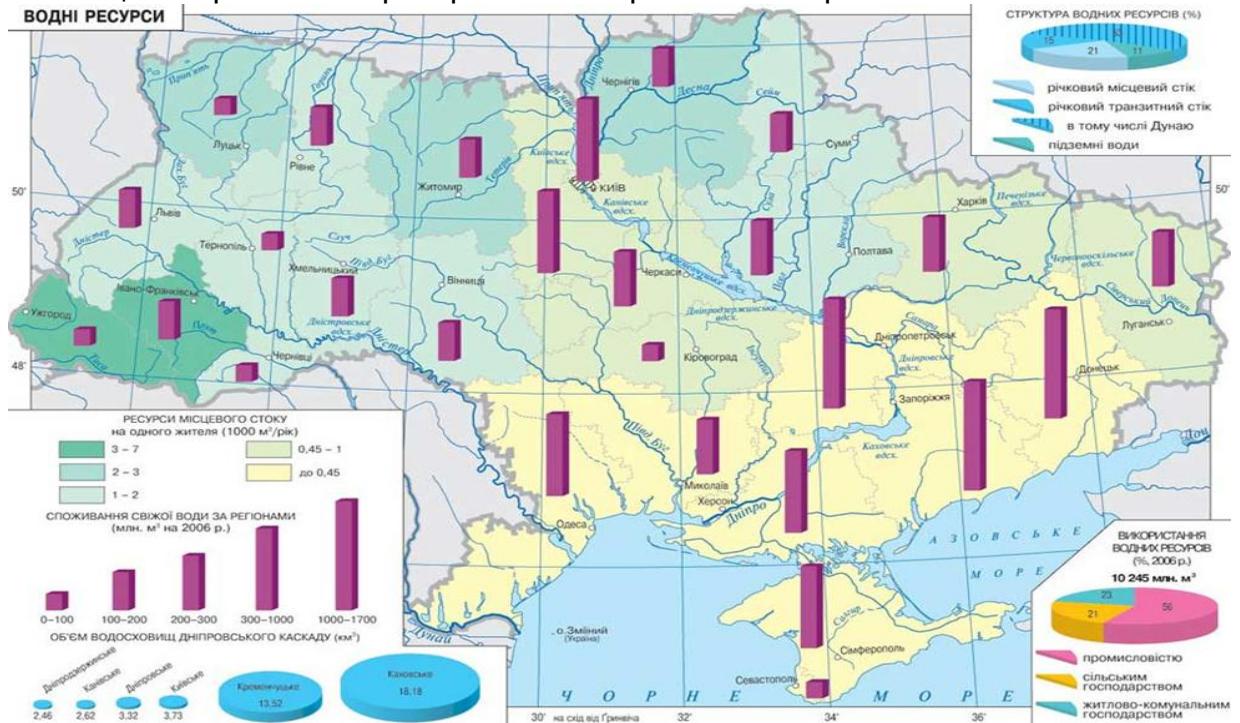
Відкриті поклади сланцевого газу на «Олеській площі». Олеська ділянка майже повністю охоплює територію Тлумацького, Галицького, Тисменицького, Рогатинського районів, частково – Городенківського, Калуського, Коломийського, Снятинського районів і займає близько 2,9 тис. кв. км. Прогнозні ресурси Олеської площі оцінюються Державною службою геології і надр України в 2,98 трлн. м³ газу.

Область володіє добре розвинутою сировинною базою будівельних матеріалів. На її території знаходиться 161 родовище з 11 видів корисних копалин, які застосовуються у будівництві. Розробляється 60 родовищ.

Мінеральні води представлені водами без специфічних компонентів, особливості яких визначаються основним іонним складом і загальною мінералізацією (від малої до міцної розсілюючої), а також водами – вуглекислими, бромистими, йодованими, з підвищеною температурою. Із родовищ мінеральних вод, що мають затверджені експлуатаційні запаси в області, наявні 14 родовищ.

На півночі області наявне родовище лікувальних грязей Черченське.

Водні ресурси Івано-Франківської області представлені поверхневими та підземними водами. За загальними запасами поверхневих вод область посідає 3-є місце в Україні. На території області протікає 8294 річки.

В області нараховується 17 родовищ (31 ділянка) прісних підземних вод, які занесені до Державного балансу запасів корисних копалин України. За підземними водами, запаси яких згідно з Довідником з водних ресурсів» складають 270 млн.м³ в рік, область знаходиться на 19-му місці в Україні.

Карпатські ріки характеризуються вузькими і глибокими долинами, кам'янистими, порожистими руслами. Густота річкової мережі з урахуванням усіх річок складає 1,3 км/км². Живлення гірських і передгірських рік змішане - снігове та дощове, підземне живлення є додатковим.

Озер на території Івано-Франківської області мало. Переважають штучні озера-ставки, які відіграють велику роль у регулюванні стоку. Найбільші ставки є в долинах Гнилої Липи (Бурштинське водосховище, площа 1260 га), Свіржа (Княгининське водосховище, площа 184 га).

Лісові ресурси.

Важливою складовою довкілля області є лісові землі, на які припадає майже 46% території регіону. Площа лісового фонду Івано-Франківської області складає 635,3 тис. га, в тому числі 587,0 тис. га вкритих ліською рослинністю (41,0 %).

Ліси першої групи, що виконують водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції, становлять 52% загальної площі

земель лісового фонду. Решта (48%) – ліси другої групи, що мають експлуатаційне значення. Існуюче в області співвідношення I та II груп лісів є подібним до загальнодержавного (56,5% та 43,5% відповідно), з незначним переважанням частки лісів другої групи.

У зв'язку з особливими захисними (водоохоронними, ґрунтозахисними, рекреаційними, санітарними, гігієнічними, оздоровчими, природоохоронними, естетичними тощо) функціями більше половини лісів області (52 %) мають обмежений режим лісочористування. Решта лісів (48 %) віднесено до експлуатаційних лісів.

Лісистість території України у розрізі адміністративно-територіальних одиниць

За породним складом в лісах області переважають хвойні породи, що складають, зокрема 53% (328,4 тис. га), твердолистяні складають 34 % (210,4 тис. га), м'яко-листяні 3,0 % (22,1 тис. га).

Лісистість території області є нерівномірною: в гірських районах вона складає 50 – 80%, в той час як в рівнинних районах вона знижується до 10 – 30 % і є близькою до середньої по Україні.

Загалом, лісові ресурси є одними з основних природних ресурсів Івано-Франківської області, визначаючи пріоритетне положення лісового господарства в її економіці.

Розвиток гірських територій.

На території області статусгірських мають 240 населених пунктів, що складає 12,7 % від загальної площі області, де проживає майже 30,0 % населення.

Гірські території є, передусім, зоною паводкового ризику. Внаслідок стихійних лих 2008—2018 років було зруйновано значну кількість об'єктів інфраструктури (мости, штучні споруди) гірських населених пунктів області. Складність природних умов, низький рівень транспортної доступності, з урахуванням еколого-геологічних особливостей функціонування господарських комплексів, негативно впливають на підприємницьку ініціативу та зайнятість на території гірських населених пунктів, що призводить до збільшення диспропорцій за основними соціально-економічними показниками та потребує комплексного підходу до вирішення проблемних питань.

За підсумками 2018 року соціально-економічний розвиток гірських населених пунктів області щодо показників у цілому за регіоном, характеризувався значними диспропорціями:

- загальнообласний показник обсягу доходів місцевих бюджетів на одну особу в 1,3 раза більший від показника в гірській місцевості;
- роздрібний товарооборот на одну особу — більший в 2,1 раза;
- обсяг капітальних видатків місцевих бюджетів (без трансфертів з державного бюджету) на одну особу більший в 1,7 раза.

У зв'язку з високогірним розташуванням та транспортною важкодоступністю багатьох населених пунктів діти не мають можливості здобувати якісну освіту. Низьким є показник дітей, охоплених позашкільною освітою: 55,5 % у гірських територіях проти 72,0 % в цілому по області. Ще менша частка дітей, охоплених дошкільною освітою – 42,0 % проти 72,0 % по області.

Кількість амбулаторій загальної практики сімейної медицини на 10 тис. осіб наявного населення становить 1,2 одиниці, що також є меншим від обласного показника (по області – 1,3).

Частка населення, яке забезпечено централізованим водопостачанням у гірській місцевості, становить 18,0% (по області – 40,0%).

Стан розвитку гірських територій потребує якісних перетворень, спроможних забезпечити підвищення конкурентоспроможності шляхом стимулювання економічної активності через розвиток інфраструктури та наближення рівня надання публічних послуг до європейських стандартів, підвищення рівня безпеки та зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище.

З метою підвищення інвестиційної привабливості гірських територій за підсумками 2018 року на цій території відремонтовано 37,5 км доріг місцевого значення із твердим покриттям. Основними об'єктами ремонту були автомобільні дороги загального користування державного значення Р-24 Татарів – Кам'янець–Подільський, Р-62 Криворівня – Чернівці.

Перспективним на територіях гірських районів є нарощення виробничих потужностей, диверсифікація виробництва, підвищення доданої вартості на підприємствах деревообробного комплексу (ТОВ «Уніплит», ПрАТ «Серін-ліс», ТОВ «Мілвуд», ТОВ «Інтер'єр», ТОВ «ТС- Партнер») та розвиток виробництва пресованих бетонних виробів на ТОВ «Унібрук» (Долинський район), дерев'яних іграшок на МП «Левеня» (Косівський район), паливних брикетів та пелет на МП «Аполлон», ТОВ «СВ БАРС» (Верховинський район).

На сьогодні у гірських територіях функціонують гідроелектростанції у Верховинському районі (Пробійнівська № 1 потужністю 1,2 МВт; Пробійнівська № 2 потужністю 0,352 МВт) та у Рожнятівському районі (Сваричівська потужністю 0,999 МВт). У Долинському районі в с. Шевченкове працює перша черга вітрової електростанції загальною потужністю 0,6 МВт, виробництво електроенергії за 9 місяців 2019 року склало 0,3 млн. кВт. год. У найближчій перспективі планується будівництво вітрової електростанції в Рожнятівському районі потужністю 25 МВт та другої черги вітрової електростанції в с. Шевченковому Долинського району потужністю 5,4 МВт.

Для полегшення доступу громадян, що мешкають в гірських населених пунктах, до базових адміністративних послуг діють ЦНАПи у 7 районних центрах, 2 містах обласного значення, що відносяться до гірських територій, а також у Старобогородчанській, Печеніжинській, Витвицькій об'єднаних територіальних громадах та в с. Поляниця виконавчого комітету Яремчанської міської ради.

Для популяризації Карпатського регіону щорічно проводяться культурно-мистецькі заходи, зокрема, у 2018 році проведено близько 1700 заходів, що становить 70,0 % від загальної кількості, які проводились в області.

Не менш важливим та позитивним фактором є концентрація природно-заповідного фонду саме у гірських територіях. Зокрема, питома вага площі природно-заповідного фонду у гірських територіях становить 19,3% (по області 15,7%).

Основні планувальні документи території.

Рішенням обласної ради від 30.06.2017 року №548-16/2017 затверджено Схему планування території Івано-Франківської області, яка розроблена Державним підприємством Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «Діпромісто» ім. Ю.М. Білоконя (м.Київ).

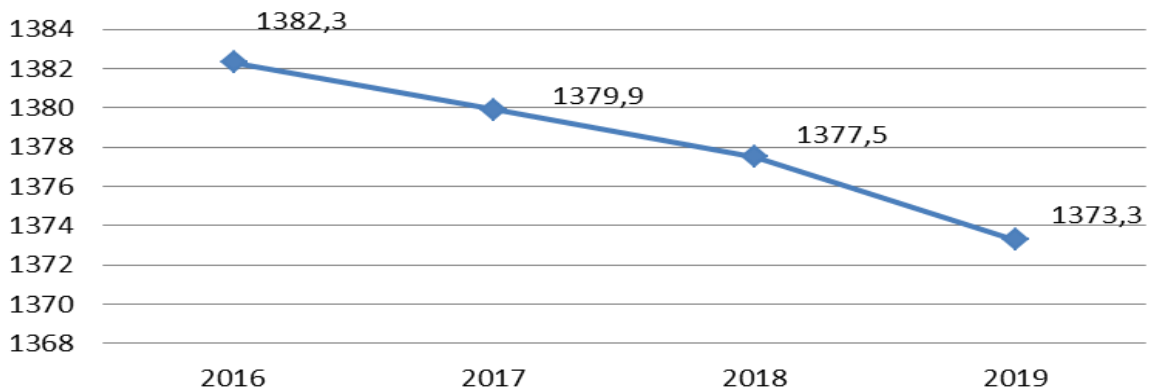
Схема планування території Івано-Франківської області є складовою частиною системи державного регулювання соціально-економічного розвитку та першоосновою для розроблення системи стратегічних, прогнозних і програмних продуктів щодо здійснення регіональної політики.

У зв'язку із зміною адміністративно-територіального устрою області необхідним є розроблення: схем планування територій, на яких реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад (ОТГ), генеральних планів населених пунктів, планів зонування та детальних планів територій, розроблення (оновлення) містобудівної документації розвитку територій гірських населених пунктів.

Населення.

Область є густонаселеною, щільність наявного населення в області упродовж останніх п'яти років коливається в межах 99,3–98,6 особи на 1 км².

Динаміка чисельності наявного населення , тис. осіб

Водночас спостерігається зменшення чисельності наявного населення з 1382,3 тис. осіб на початок 2016р. до 1373,3 тис. на початок 2019р. При цьому, зміна чисельності населення характеризується зменшенням її у сільській місцевості та збільшенням у міських поселеннях. Статева структура населення області характеризується перевагою жінок у її загальній чисельності. На 1 січня 2019р. чисельність жінок становила 722,1 тис. (52,7% від загальної кількості постійного населення), чоловіків – 648,4 тис. (47,3%). Загалом по області кількість чоловіків переважає кількість жінок у віковій групі 0-34 роки, а у віковій групі 70 років і старше жінки становлять вже 66,57% у міських поселеннях і 70,57% у сільській місцевості. Середній вік жінок і чоловіків збільшився за період 2014-2017 рр. на півроку і склав у 2017 р. для чоловіків – 36,9 років, для жінок –

41,5 роки. У 2017 р. середній вік чоловіків міських поселень був вищим за середній вік чоловіків сільської місцевості на 0,2 роки, тоді як середній вік жінок був вищим у сільській місцевості на 0,7 роки. Середня очікувана тривалість життя у 2017 р. серед чоловіків на 9,7 роки менша, ніж у жінок. Порівняно з 2014 р. вона зросла на 0,6 роки серед чоловіків. Чоловіки у міських поселеннях живуть, в середньому, довше за чоловіків з сільської місцевості на 2,6 роки. Середня очікувана тривалість життя жінок зросла на 0,8 роки у 2017 р. порівняно з 2014 роком. Вона, так само як і в чоловіків, вища серед жінок з міських поселень.

Впродовж останніх п'яти років природний рух населення області характеризувався перевищенням смертності над народжуваністю: природне скорочення зросло від 0,8 тис. осіб у 2014р. до 4,8 тис. у 2018 році. Серед регіонів України за обсягом природного скорочення у 2018 році область посіла п'яте місце.

Спостерігалось зменшення загального коефіцієнта народжуваності населення області: з 12,2живонароджених на 1000 наявного населення у 2014 р. до 9,2 –у 2018 р. (у міських поселеннях з 11,3 % до 8,5 %, у сільській місцевості – з 12,9 % до 9,7 %).

У 2018 році кількість прибулих становила 20,5 тис. осіб, вибулих – 20 тис. осіб, внаслідок чого міграційний приріст населення склав 560 осіб проти 1241 у 2014 році.

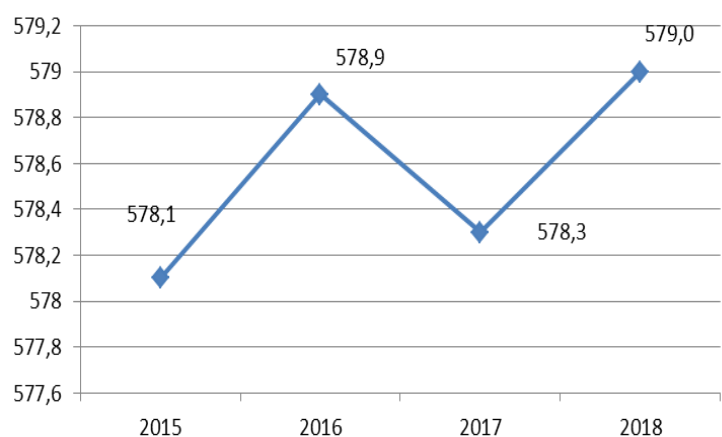
Середня очікувана тривалість життя при народженні в області у 2018 р. становила 73,7 роки проти 73,1 року у 2014 році (у тому числі у чоловіків – 68,8 року проти 68,3, у жінок – 78,5 року проти 77,8).

Трудові ресурси та ринок праці.

Кількість економічно активного населення працездатного віку у 2018р. порівняно з 2014р. збільшилась на 3,3 % і становила 579,0 тис. осіб.

У складі економічно активного населення віком 15–70 років 92,2% належали до зайнятих осіб, решта (7,8%), відповідно до методології Міжнародної організації праці (МОП), класифікувалися як безробітні.

**Динаміка чисельності економічно
активного населення працездатного віку,
тис. осіб**

Середньооблікова кількість штатних працівників, зайнятих на підприємствах, в установах, організаціях області з кількістю найманих працівників 10 і більше осіб, за останні 5 років зменшилась з 208,5 тис. осіб у 2014 році до 191,4 тис. осіб у 2018 році.

Найбільша частка штатних працівників в області традиційно зосереджена в сфері освіти (26,9% середньооблікової кількості штатних працівників області у 2018р. проти 25,9% у 2014р.), у промисловості - (22,4% та 21,7 % відповідно), а також у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги - (16,9% та 17,4% відповідно).

Рівень безробіття населення, визначений за методологією Міжнародної організації праці, у 2014 році становив 8,1 %, у 2018 році цей показник становив 7,8 % економічно активного населення.

Основним показником, який характеризує зареєстрований ринок праці, є рівень працевлаштування безробітних. Впродовж 2014-2018 років спостерігалась позитивна тенденція до зростання цього показника. У 2014 році рівень працевлаштування безробітних становив 29,1 %, у 2018 році - 36,2 %, що на 3,0 % більше, ніж у 2017 році.

Для ринку праці Івано-Франківщини характерне переважання сільського населення. Значну частку у загальній чисельності безробітних становить сільське населення, у тому числі жителі гірських територій. Протягом 2018 року чисельність безробітних, які проживають у сільській місцевості і перебували на обліку в службі зайнятості, склала 57,1 % від загальної чисельності зареєстрованих безробітних. Натомість в сільській місцевості створюється недостатньо нових робочих місць, що негативно впливає на рівень зайнятості сільських мешканців.

Кількість економічно активних чоловіків переважає на 17,3% кількість економічно активних жінок у 2017 році. Кількість економічно активних жінок збільшилась протягом 2015-2016 років на 1,9% і майже без змін залишилась у 2017 році (зменшилась на 0,1%). Кількість економічно активних чоловіків збільшилась на 1% у 2017 році порівняно з 2014 роком. Рівень економічної активності чоловіків вищий, ніж у жінок у всіх вікових групах. Найбільш економічно активна група серед жінок – 40-49 років у 2017 році, в той час як у чоловіків вона молодша – 30-34 роки. Рівень зайнятості чоловіків вищий, ніж у жінок у всіх вікових групах. Гендерний розрив у рівні зайнятості склав 13,8% у 2017 році. Найвищим гендерний розрив був у віковій групі 25-29 років і становив 29,4%, далі розрив склав 25,4% у віковій групі 30-34 роки. Найнижчим він був у віковій групі 60-70 років (0,9%). Рівень безробіття серед чоловіків вищий, ніж серед жінок на 3,4% (2017 р.). Він зростає серед жінок протягом 2015-2016 рр. на 0,7% порівняно з 2014 роком, і знизився на 2,2% у 2017 році. Рівень безробіття серед чоловіків зростає і досяг показника 10 % у 2017 році, що на 2% більше порівняно з 2014 роком. Розрив в оплаті праці жінок і чоловіків зростає протягом 2015-2016 років, але зменшився на 3,3% у 2017 році порівняно з 2016 роком і дорівнював 22,9%.

Продовжує мати місце територіальна розбалансованість попиту і пропозиції робочої сили, оскільки переважна частина робочих місць зосереджена в трьох найбільших містах: обласному центрі - Івано-Франківську, Калуші та Коломиї, які в сучасних умовах акумулюють значну частину працюючих. В той же час, малі міста, гірські села, сільськогосподарські території з невеликими виробництвами, що віддалені від міст Івано-Франківська, Калуша і Коломиї, мають звужені можливості щодо розвитку локальних ринків праці і вимагають додаткового стимулювання держави щодо зайнятості населення.

Розвиток добровільно об'єднаних територіальних громад (ОТГ).

В області утворено 40 об'єднаних територіальних громад, до яких увійшло 176 місцевих рад, що становить 34,1 % від їх загальної кількості. Загалом в ОТГ проживає 716,75 тис. жителів (52,2 % від загальної кількості населення області). Площа усіх ОТГ складає 4105,3 кв. км або 29,5 % від загальної площі області.

Одна з ключових переваг створення об'єднаних територіальних громад – істотне зростання доходів їхніх бюджетів. Так, у 2019 році на прямих міжбюджетних відносинах перебуває 30 ОТГ. За 10 місяців 2019 року до їх

бюджетів надійшло доходів загального та спеціального фондів (без урахування трансфертів) у сумі 755,4 млн. грн., що більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року на 23,3 % або на 142,9 млн. грн. при аналогічному показнику по області – 13,7 відсотка. По 20 бюджетах ОТГ із 30 темп росту надходжень вище середнього по області. Зокрема, слід відмітити Білоберізьку ОТГ (178,9 %.), Букачівську ОТГ (170,1 %.), Загвіздянську ОТГ (143,4 %) та Рожнівську ОТГ (141,9 %).

В основному приріст доходів забезпечено за рахунок надходжень податку на доходи фізичних осіб – 21,6 %. (+77,6 млн. грн.), плати за землю – 38,1 % (+20,0 млн. грн.) та єдиному податку – 24,1 % (+18,4 млн. грн.).

Також слід зазначити, що за 10 місяців 2019 року дохід місцевих бюджетів у розрахунку на одного жителя складає 2315,1 грн., що більше у порівнянні з 2016 роком (489,2 грн.) на 1825,9 грн. або у 4,7 рази.

З метою підвищення спроможності громад з державного бюджету виділяється фінансовий ресурс, зокрема, у 2019 році для 30 ОТГ області, які перейшли на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом, виділено 71,3млн. грн. субвенцій на формування їх інфраструктури. За ці кошти реалізується 210 проектів з відновлення та поліпшення технічного стану комунальних об'єктів та закладів об'єднаних територіальних громад.

Транспортна інфраструктура.

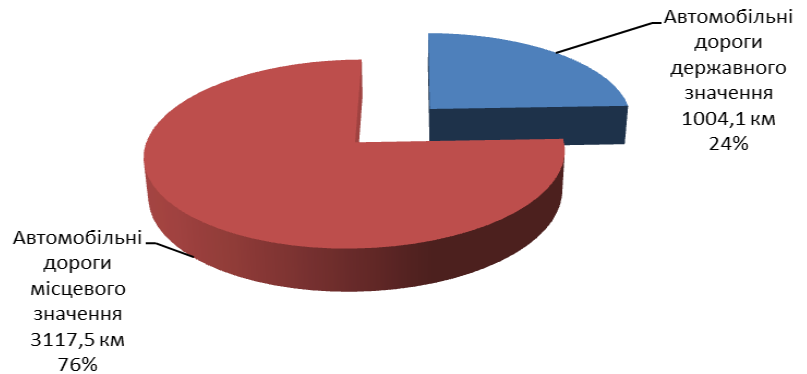
На сьогодні транспортний комплекс Івано-Франківського регіону достатньо розвинений, має розгалужену мережу залізниць, автомобільних доріг, аеропорт, що визначає його місце і надає певної ваги серед інших регіонів країни.

Протяжність автомобільних доріг загального користування державного значення, що проходять територією області, складає 1 004,1 км, з них:

- міжнародні – 33,8 км (М-12 Стрий – Знам'янка);
- національні – 407,8 км, а саме:
 - Н-09 Мукачеве – Львів – 187,0 км;
 - Н-10 Стрий – Мамалига – 187,0 км;
 - Н-18 Івано-Франківськ – Тернопіль – 33,8 км.
- регіональні – 384,7 км, а саме:
 - Р-20 Снятин – Тязів – 111,4 км;
 - Р-21 Долина – Хуст – 45,0 км;
 - Р-24 Татарів – Кам'янець-Подільський – 168,9 км;
 - Р-38 Богородчани – Гута – 37,5 км;
 - Р-62 Криворівня – Чернівці – 21,9 км.
- територіальні – 177,8 км, а саме:
 - Т-09-03 Галич – Підгайці – Сатанів – 12,7 км;
 - Т-09-05 Делятин – Раківчик – 28,1 км;
 - Т-09-06 Івано-Франківськ – Надвірна – 26,7 км;
 - Т-09-09 Снятин – Косів – Старі Кути – 48,7 км;
 - Т-09-10 Бурштин – Калуш – 32,9 км;
 - Т-14-17 Куровичі – Рогатин – 13,2 км;
 - Т-14-19 Миколаїв – Жидачів – Калуш – 15,5 км.

Мережа автомобільних доріг загального користування місцевого значення складає 3 117,5 км. В тому числі: обласного значення – 942,5 км, районного значення – 2175,0 км. На цих дорогах знаходиться 813 мостів і шляхопроводів протяжністю 16 489 пог. метрів.

Структура доріг Івано-Франківської області

За період 2015–2019 років обсяг фінансування ремонту доріг склав 4,9 млрд. гривень. Протяжність відремонтованого покриття близько 500 км. За цей період з'єднано відремонтованими дорогами Івано-Франківськ – Львів, Івано-Франківськ – Чернівці, Івано-Франківськ – Рахів, відремонтовано окремі ділянки від Татарова до Косова, а також в Коломийському та Городенківському районах. З метою забезпечення відновлення автомобільних доріг в наступні періоди Службою автомобільних доріг в області розроблено Стратегію відновлення доріг, мостів та шляхопроводів на автомобільних дорогах загального користування державного значення в Івано-Франківській області на 2020 – 2022 роки. Відповідно до якої, впродовж зазначених років заплановано відремонтувати 566 км покриття автомобільних доріг та 10 мостових переходів, протяжністю 878 пог. м. Орієнтовна вартість зазначених робіт складає 9,4 млрд. гривень.

Щільність мережі автомобільних доріг в межах Івано-Франківської області становить 295 км/тис.км², що вище середнього показника по Україні (274 км/тис.км²) в 1,08 раза.

Станом на сьогодні одним з пріоритетних завдань є розвиток автомобільних доріг області, а саме: забезпечення ефективного функціонування і безпеки дорожнього руху; забезпечення транспортної доступності між обласним центром, районними центрами та містами обласного значення; збільшення інвестиційної привабливості.

По території області проходять залізничні лінії загальною протяжністю 493,6 км, щільність мережі залізниці складає 35 км/тис.км², що приблизно дорівнює середньому показнику по Україні, який складає 36 км/тис.км². На сьогодні в області відсутні електрифіковані залізничні лінії.

Також в області функціонує міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ», розташований у південно-західній частині за 4,4 км від центру міста Івано-Франківська.

Область має добре налагоджене міжобласне та міжнародне автобусне сполучення, зокрема, її територією проходять автобуси майже 50 міжнародних маршрутів до таких країн, як Італія, Польща, Чехія, Іспанія, Латвія, Молдова, Білорусь та понад 100 міжобласних.

Рівень забезпечення населених пунктів області регулярним автобусним сполученням складає понад 97 відсотків, що є одним з кращих показників у країні. Забезпечено стабільне функціонування майже тисячі автобусних маршрутів загального користування.

У динаміці вантажних перевезень області протягом 2014–2017 рр. спостерігалось зростання обсягів перевезених (відправлених) вантажів. Проте,

у 2018 р. обсяг перевезених вантажів склав 19,1 млн.т, що на 26 % менше, ніж роком раніше, проте, більше як на третину перевищив рівень 2014 року.

Такі динамічні процеси стали наслідком змін у вантажоперевезеннях на автомобільному транспорті, питома вага якого у 2018 р. у перевезенні вантажів в області склала 62,3% (у 2014 р. – 76,4%). Зокрема, автомобільним транспортом підприємств та фізичних осіб-підприємців перевезено 11,9 млн.т вантажів, що складає майже 60% обсягу вантажних перевезень 2017 р. та 111% рівня 2014 року.

На залізничному транспорті відбувалося зростання вантажних перевезень. Зокрема, у 2018р. залізницею відправлено 7,2 млн.т вантажів, що на 27,9 % більше обсягів 2017р. та у 2,2 раза обсягів 2014року.

На ринку пасажирських перевезень області у 2014–2018рр. загалом зменшилася кількість перевезених (відправлених) пасажирів. Проте, досягнувши у 2016р. найменшого протягом 5 років свого значення (76,7 млн. пасажирів) спостерігається динаміка зростання пасажиропотоків, насамперед, - на автомобільному (включаючи автоперевезення транспортом фізичних осіб-підприємців) та тролейбусному транспорті. Загалом у 2018р. громадським транспортом скористались 85,7 млн. пасажирів проти 105,7 млн. - у 2014році.

В області відсутні автомобільні та пішохідні пункти пропуску через державний кордон України, що не сприяє розвитку торгово-економічної співпраці з країнами Європейського Союзу.

Освітня інфраструктура. На кінець 2018р. в області функціонували 453 заклади дошкільної освіти у яких виховувалося 36,7 тис. дітей.

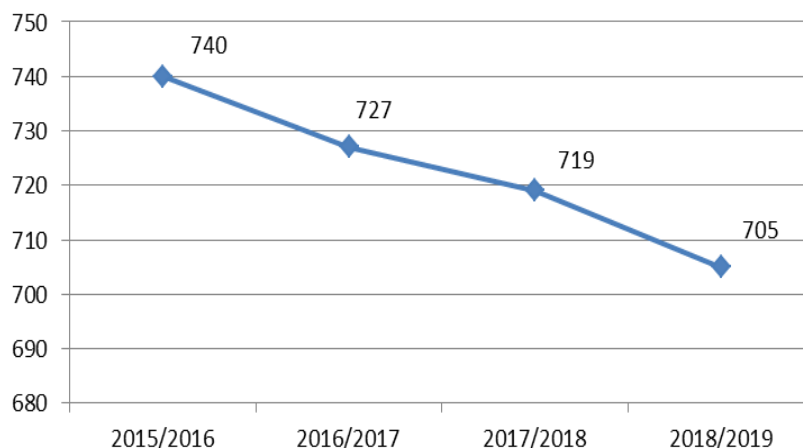
Закладами дошкільної освіти у 2018 р. в області було охоплено 47% дітей відповідного віку, що є найнижчим показником серед регіонів України (в середньому по державі – 58 %). Заклади дошкільної освіти в області перевантажені. Так, кількість дітей у розрахунку на 100 місць в області у 2018 р. становила 124 дитини (в середньому по Україні цей показник склав 108 дітей на 100 місць), у тому числі у міських поселеннях – 134, у сільській місцевості – 110.

Кількість таких закладів в області та дітей, що в них виховуються, щороку збільшується, порівняно з 2014 р. кількість закладів зросла на 59, а контингент дітей у них – на 3,6 тис. осіб.

Упродовж останніх 5 років кількість денних закладів загальної середньої освіти зменшилася на 35 і склала 705 закладів на початок 2018/19 навчального року, а дітей, що в них навчаються, – збільшилася на 5,8 % і склала 154,3 тис. учнів. У міських поселеннях функціонує 153 заклади, у сільській місцевості – 547, де навчаються 76,3 тис.

Кількість закладів загальної середньої освіти, од

та 78 тис. учнів відповідно.

У розрахунку на один заклад припадало 220 учнів та 31 учитель, в середньому по державі 260 та 28 відповідно. Крім того, в області функціонує 5 вечірніх шкіл (у 2014 році – 9), а також організовані класи (групи) з вечірньою та заочною формами навчання при 8 денних закладах загальної середньої освіти. Кількість учнів у них склала 1,2 тис. проти 1,8 тис. на початок 2014/15 навчального року.

Станом на 01.10.2019 року в області функціонує 14 опорних шкіл (3 школи створено у 2016 році, 3 – у 2017 році, 3 – у 2018 році, 5 – у 2019 році), які мають у своєму складі 45 філій (за рішенням засновників виконують функції початкової та базової середньої освіти). Із них 5 шкіл (15 філій) – знаходяться у об'єднаних територіальних громадах.

Професійно-технічна освіта області є потужною системою як за своєю мережею, так і за напрямками підготовки. Підготовку кваліфікованих робітників в області здійснюють 20 закладів професійної (професійно-технічної) освіти. В них здобувають професію 9,3 тис. учнів, слухачів (у 2014 р. – 11,3 тис.). Минулого року ринок праці поповнили 4,5 тис. кваліфікованих робітників-випускників цих закладів.

На початок 2018/19 навчального року в області нараховувалось 16 самостійних закладів вищої освіти (9 коледжів, 4 університети, а також інститут, технікум та училище). В них вищу освіту здобувають 37,2 тис. студентів проти 40,3 тис. на початок 2014/15 навчального року. У коледжах, технікумі, училищі навчається 6,3 тис. студентів (17 % від загальної кількості), в університетах та інституті – 30,9 тис. (83 %). У порівнянні з іншими регіонами України за кількістю коледжів, технікумів, училищ Івано-Франківщина посідає 18 місце, університетів, академій та інститутів – 14–17; за кількістю студентів, які в них навчаються – 13 та 11 відповідно.

Підготовку наукових кадрів в області здійснюють 4 аспірантури та 4 докторанти, які діють при закладах вищої освіти. На кінець 2018 року у цих закладах навчалися 437 аспірантів та 37 докторантів проти 584 та 20 осіб відповідно на кінець 2014 року.

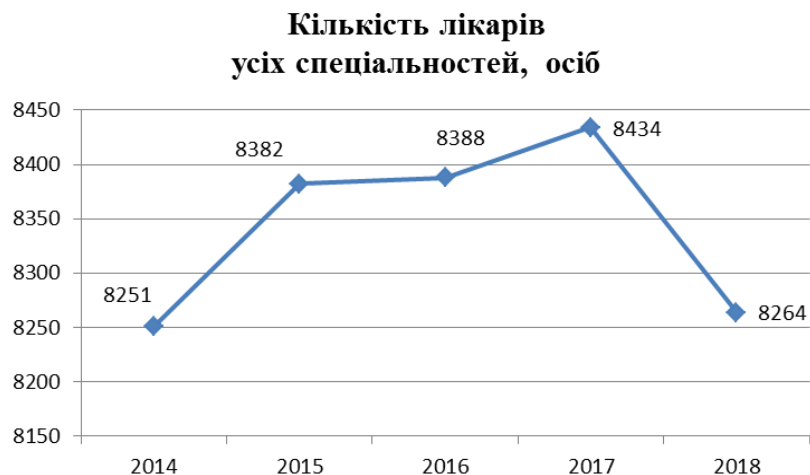
Охорона здоров'я.

Діяльність галузі охорони здоров'я впродовж 2014-2018 років була спрямована на трансформацію системи охорони здоров'я та здійснення заходів щодо покращення показників здоров'я населення, підвищення якості та доступності медичної допомоги.

За цей період відбулися зміни в мережі закладів охорони здоров'я області. Створено обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, обласний госпіталь ветеранів війни, міську поліклініку №5, Прикарпатський центр ядерної медицини «Євроклінік», 24 центри первинної медичної допомоги, 74 лікарські амбулаторії, з яких 4 -новозбудовані. Всі заклади, що надають первинну медичну допомогу, і спеціалізовану вторинну медичну допомогу, реорганізовані з бюджетних у комунальні некомерційні підприємства.

Загалом медичну допомогу населенню області надають 72 стаціонарні заклади (показник забезпечення на 10 тис. населення – 72,8), 176 амбулаторій загальної практики сімейної медицини, 516 ФАПів та 4 санаторії.

В області працює біля 30 тис. медичних працівників, однак за останні роки внаслідок плінності кадрів зменшується кількість лікарів на та середнього медичного персоналу.

Область є базою для переймання досвіду функціонування паліативної та хоспісної допомоги. Функціонує система надання паліативної допомоги у складі обласного клінічного центру паліативної допомоги на 30 ліжок та виїзного/консультативного відділення. На базі закладу також розмістився Благодійний фонд невиліковно хворих «Мати Тереза» та навчально-методичний центр, який впродовж 2014 - 2018 рр. провів понад 40 міжрегіональних тренінгів з питань паліативної допомоги для спеціалістів з усіх регіонів України. Ще 55 паліативних ліжок розгорнуто у районах та містах області.

Тривають заходи зі становлення системи екстреної медичної допомоги. Відкрито оперативно-диспетчерську службу, оснащену відповідним обладнанням. В районах та містах області створено 5 відділень екстреної медичної допомоги та три пункти базування лікарських бригад.

У 2018 році започатковано реформування первинної медичної допомоги. Всі 46 закладів первинки, які реорганізовано у комунальні некомерційні підприємства, уклали договори з Національною службою здоров'я України та перейшли на новий принцип фінансування. В рамках впровадження заходів Національна кампанія «Лікар для кожної сім'ї» 77 % населення області уклали декларації з лікарями.

Продовжується автономізація закладів, що надають вторинну і третинну медичну допомогу. Із 77 закладів, що підлягають реорганізації, статусу КНП вже набули 46 закладів (або 60 %), в стадії припинення - 21 заклад (27 %), не розпочали процедуру реорганізації 10 закладів (13 %).

Мережа закладів культури області в 2014-2018 роках збережена. Станом на 01.11.2019 року в області діє 1565 закладів культури і мистецтв.

На державному обліку перебуває 3944 об'єкти культурної спадщини, в тому числі - 107 об'єктів національного значення.

Відповідно до рішення ЮНЕСКО Івано-Франківська область представлена трьома пам'ятками всесвітнього значення: церква Зішестя Святого Духа (1598 р.) в м. Рогатині; церква Різдва Пресвятої Богородиці (1808 р.) в с. Нижній Вербіж Коломийського району, а також Косівська мальована кераміка. На території області функціонують: Національний заповідник «Давній Галич», Івано-Франківський національний академічний Гуцульський ансамбль пісні і танцю «Гуцулія» та філія національного військово-історичного музею України – музей «Герої Дніпра». В 2017 році симфонічному оркестру Івано-Франківської обласної філармонії імені Іри Маланюк надано статус «академічний», а в 2019 році статус «національний» присвоєно Івано-Франківському національному академічному драматичному театру імені І. Франка.

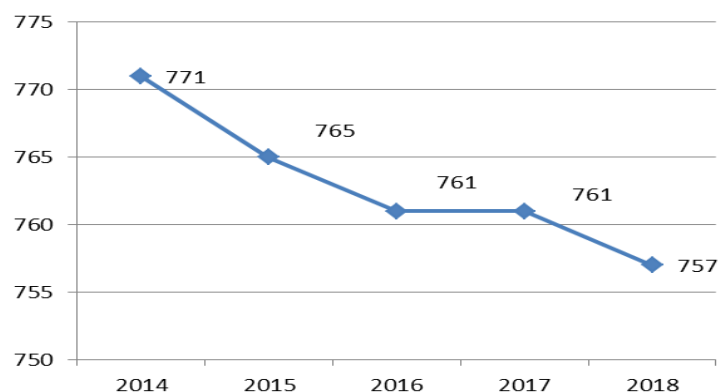
Проводиться робота зі збереження нематеріальної культурної спадщини. Велика увага приділяється популяризації та збереженню народних традицій та звичаїв. В області проводиться низка культурно-мистецьких заходів Міжнародного, Всеукраїнського та обласного рівнів. Серед визначних заходів: Міжнародний етнокультурний фестиваль країн Карпатського Єврорегіону «Карпатський простір», Міжнародний різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях», Міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України «Родослав», Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль «Коломийка» та інші.

Івано-Франківщина – особлива область, яка має неабиякі яскраві можливості щодо популяризації унікальних зразків нематеріальної культурної спадщини етнічних груп, які населяють Прикарпаття: гуцули, бойки, покутяни, опіляни. Важливою складовою етнотуристичної галузі Івано-Франківського регіону є проведення етнофестивалів, які дають змогу, безпосередньо туристам, ознайомитись з місцевим колоритом мешканців, їх духовною і матеріальною сферами життєдіяльності.

Останніми роками значно зміцнилося і розширилося соціальне партнерство бібліотек з різними установами, громадськими організаціями, владними структурами. Бібліотеки на сьогодні все більше перетворюються на інформаційні платформи.

Населення області обслуговує 757 масових та універсальних бібліотек, бібліотечний фонд яких складає 8,5 млн. примірників, з них: у сільській – 642 та 5,1 млн., у міських поселеннях – 115 та 3,4 млн. відповідно.

Динаміка кількості бібліотек, одиниць

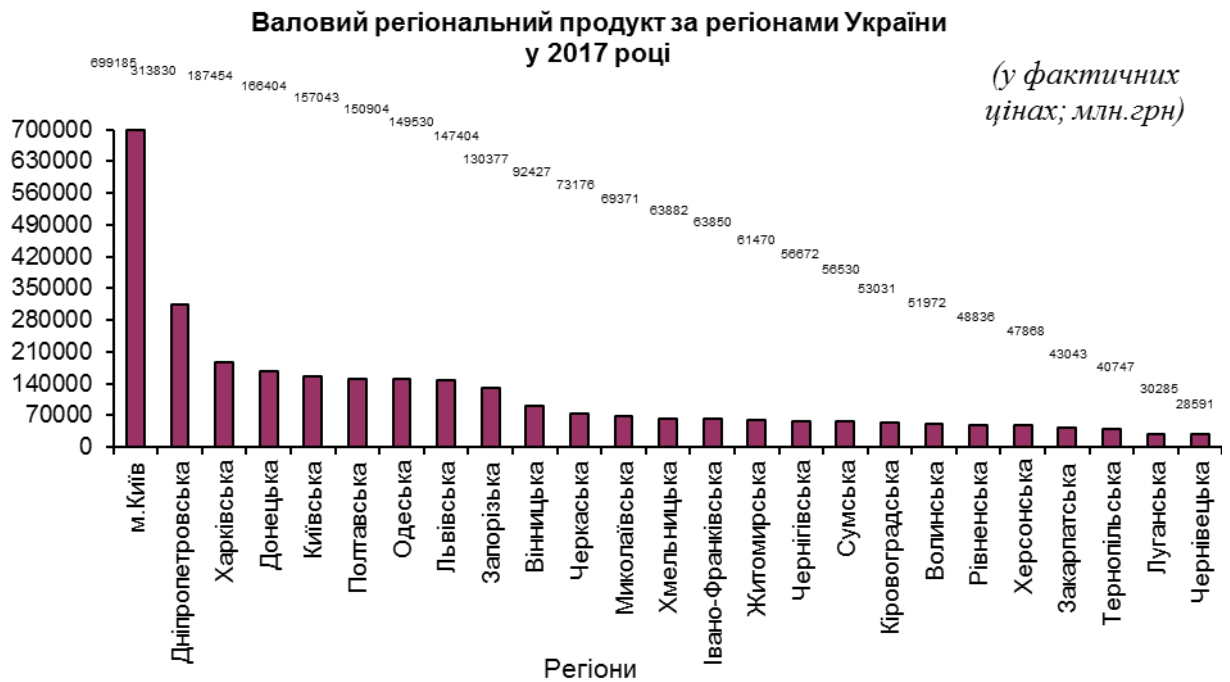

У зв'язку з реорганізацією окремих бібліотечних систем не вдалося зберегти мережу бібліотек в області. У порівнянні з 2014 роком їх кількість зменшилася на 14, а книжковий фонд – на 346 тис. примірників.

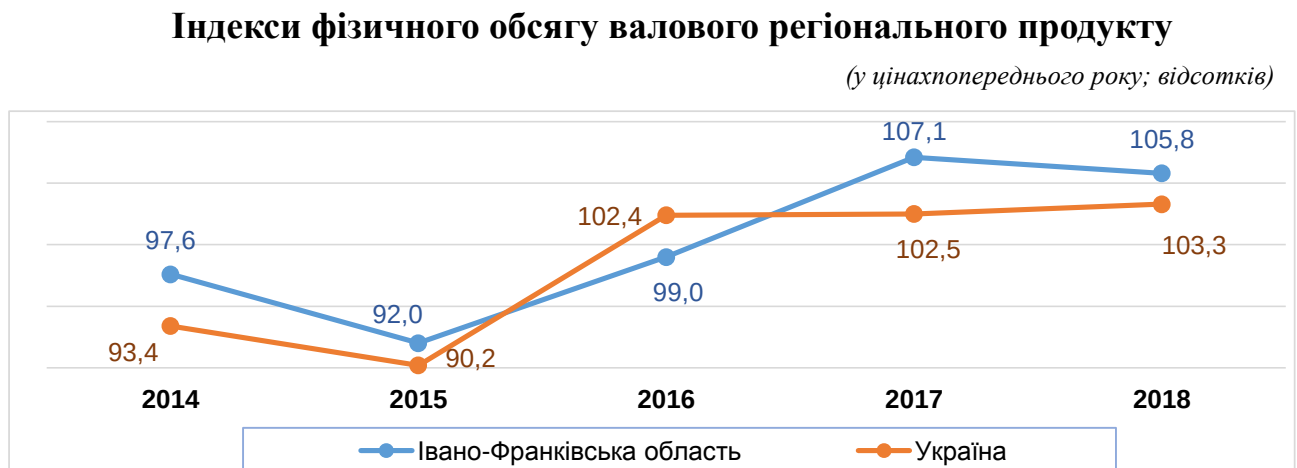
Економіка та підприємництво.

Впродовж 2013–2016 рр. спостерігалася тенденція до зменшення валового регіонального продукту (ВРП) по області. У 2013 р. порівняно з попереднім роком виробництво ВРП скоротилось на 2,3 %, у 2014 р. – на 2,4 %, у 2015 р. – на 2,5 %, у 2016 р. – на 2,6 %.

у 2015 р. – на 8 %, у 2016 р. – на 1 %. Зростання економіки протягом 2017 р. (на 7,1 %) дозволило стабілізувати та створити передумови для розвитку виробництва. Внесок області в загальне виробництво валового внутрішнього продукту (ВВП) України становив 2,1–2,4 %.

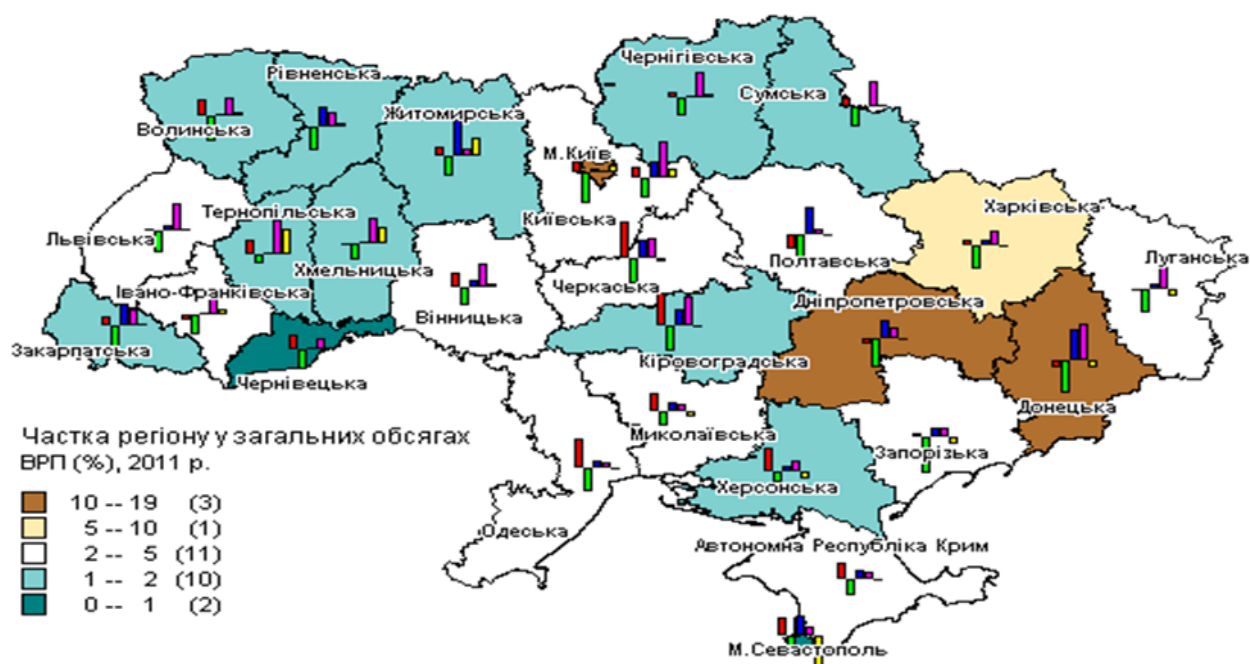

За попередніми даними, індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту області у 2018 р. порівняно з 2017 р. становив 105,8 % (у цінах попереднього року). За цим показником область посіла 4–6 місце серед регіонів України.

У порівнянні з сусідніми областями обсяг валового регіонального продукту області перевищує Закарпатську, Тернопільську, Чернівецьку області, але нижчий, ніж у Львівській.

Частка ВРП області у ВВП України

Валова додана вартість (ВДВ), яка є основною складовою ВРП, у 2017 р. становила 55300 млн. грн. у фактичних цінах. Частка ВДВ у загальному обсязі ВДВ України склала 2,2 %. Обсяг ВДВ по області перевищив рівень 2016 р. на 6,4%.

Ключову роль незмінно відіграють такі сфери економічної діяльності, як промисловість (28 %), сільське, лісове та рибне господарство (14,4 %), оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (11,6 %), транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (6,4 %), будівництво (4,5 %).

Промисловості належить провідна роль в економіці області – її внесок у створення валової доданої вартості протягом останніх років складає близько 28 %. Частка Івано-Франківщини у валовій доданій вартості в промисловості держави становить 2,4 %.

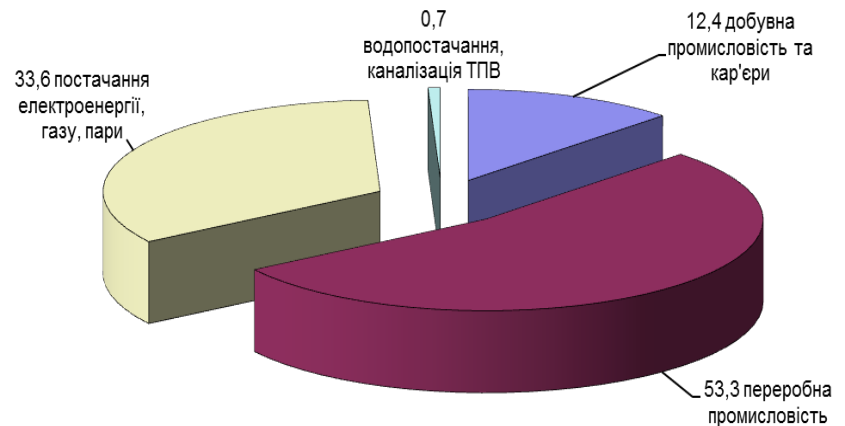
Упродовж 2014–2018 рр. область забезпечувала 2–2,5 % загальнодержавного обсягу реалізованої промислової продукції. Серед областей західного регіону за обсягом реалізованої промислової продукції Івано-Франківщина посідає друге місце, поступаючись Львівській області. За обсягом реалізованої промислової продукції на одну особу населення – перше.

У промисловому секторі економіки зайнятий практично кожен четвертий житель Прикарпаття, при цьому середньомісячна заробітна плата у промисловості на 28,5 % вище середнього рівня по економіці області.

Промислове виробництво області відзначається різноманітністю видів діяльності.

У структурі реалізації промислової продукції переважає продукція переробної промисловості, частка якої в загальному обсязі реалізованої промислової продукції у 2018р. становила 53,3%.

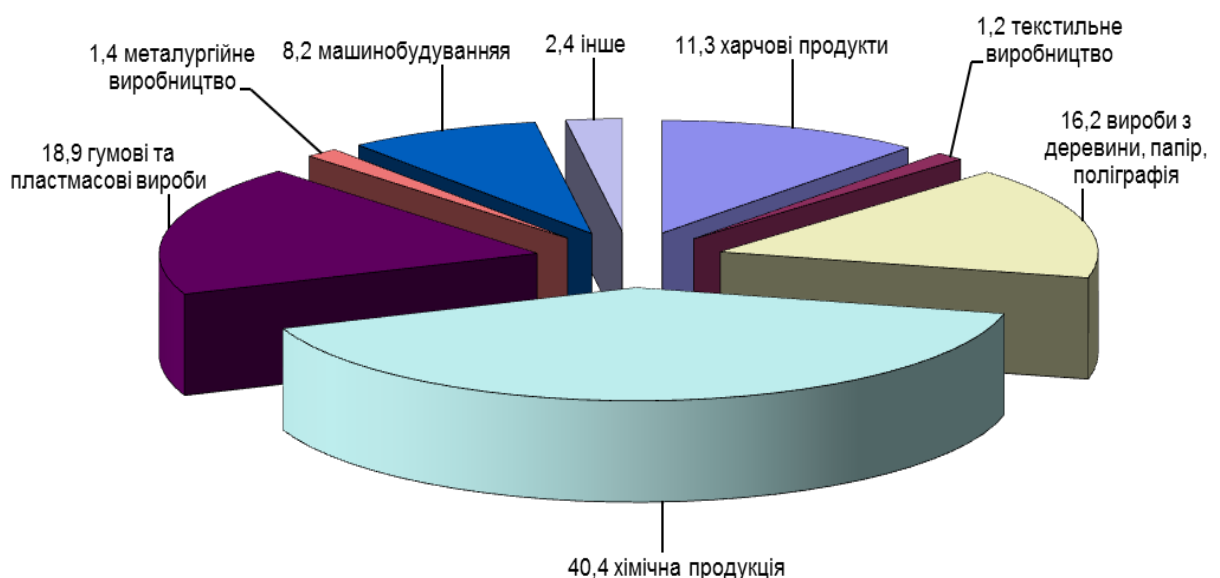
Структура обсягу реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) у 2018 році, %

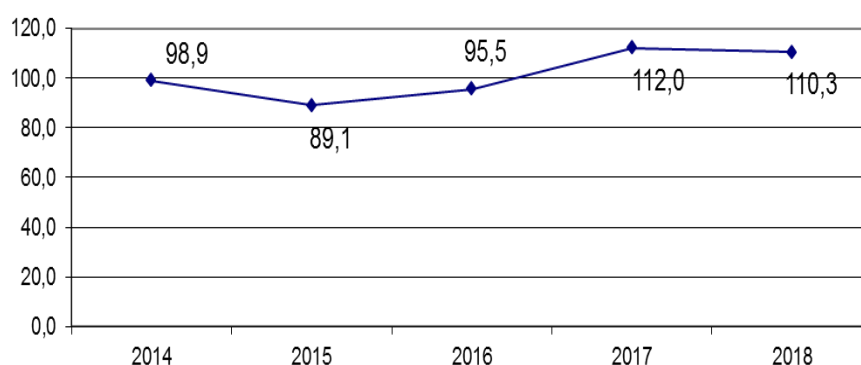
Частка підприємств з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у 2018 р. склала 33,6 %, добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 12,4 %; водопостачання; каналізації, поводження з відходами – 0,7 %.

У зв'язку з відновленням у 2017 р. виробництва основної хімічної продукції, частка реалізованої промислової продукції підприємств з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції в обсягах реалізації переробної галузі зросла із 10,9 % у 2014 р. до 40,4 % – у 2018 р. Вагомим також був внесок у переробну промисловість області у 2018 р. підприємств з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (18,9 %), виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності (16,2 %), харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (11,3 %), машинобудування (8,2 %).

Структура обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) переробної промисловості у 2018 році, %

Індекси промислової продукції у 2014-2018 роках
(у % до попереднього року)

У 2018 р. тривала позитивна динаміка промислового виробництва і за підсумками року рівень 2017 р. було перевищено на 10,3 %, що відповідало першому місцю серед регіонів держави.

У добувній промисловості і розробленні кар'єрів за підсумками 2018 р. приріст промислової продукції становив 5,5 %, у т.ч. в добуванні сирової нафти та природного газу – 5,2 %, інших корисних копалин та розробленні кар'єрів – 12,7 %.

Серед видів продукції спостерігалось збільшення видобутку нафти сирової, включаючи газовий конденсат, газу нафтового попутного, одержаного з нафтових родовищ, газу природного (на 0,2–8,4 %), пісків будівельних, каменю дробленого (щебеню), який використовується як наповнювач бетону, для дорожнього покриття та подібних цілей, глин вогнетривких (на 15,1 % – у 1,8 раза).

У виробництві окремих видів промислової продукції протягом 2014–2018 рр. область займала вагомий частку у загальному випуску по Україні, зокрема, з видобутку нафти сирової, у тому числі нафти, одержаної з матеріалів бітумінозних, (17–22,5 %), газу нафтового попутного, одержаного з нафтових родовищ (25,9–34,5 %), килимів та покриттів для підлоги текстильних, тафтингових складає (67,6–90,6 %); плит деревоволокнистих, машин пральних, побутових (81–97,5 %); виробів з азбестоцементу, з цементу з волокнами целюлози або подібних волокнистих сумішей та цементу (шиферу), смол карбамідних та тіокарбамідних у первинних формах, плит деревностружкових (25,3–56,4%), тощо.

Потужні промислові комплекси зосереджено у містах Івано-Франківську, Бурштині та Калуші, Долинському, Надвірнянському, Рожнятівському та Тисменицькому районах. Найбільш вагомими за обсягами виробництва в області є відокремлений підрозділ «Бурштинська тепла електрична станція» АТ «ДТЕК Західенерго», ПАТ «Івано-Франківськцемент», НГВУ «Долинанафтогаз» та «Надвірнанафтогаз» ПАТ «Укрнафта», ДП «Калуська теплоелектроцентрально-Нова», товариства з обмеженою відповідальністю: «Карпатнафтохім», «Свісс Кроно», «Електролюкс Україна», «Імперово-Фудз», «Таркетт Вінісін», ПАТ «Прикарпаттяобленерго».

Паливно-енергетичний комплекс займає провідне місце в економіці області та налічує 43 родовища вуглеводнів.

За обсягами оцінених балансових запасів нафти (21 087 тис.т.) Івано-Франківська область займає третє місце в Україні та запасів газу природного (32 127 млн. м³) – шосте місце.

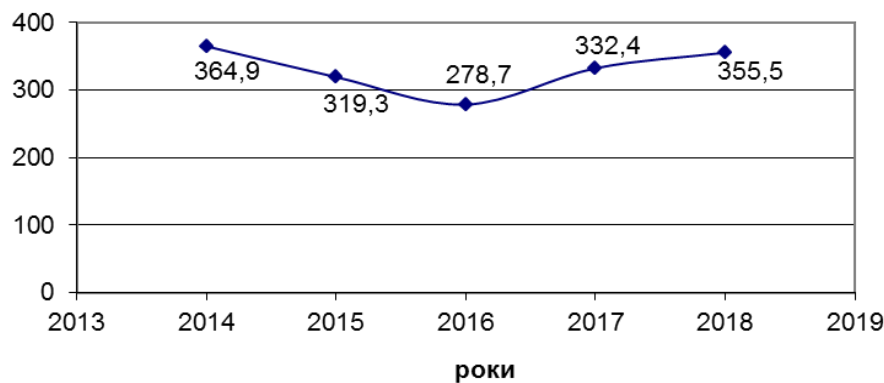
У 2018 році частка Івано-Франківщини в загальнодержавному видобутку нафти складала 22,5 %, газу природного – 1,3 %, газу нафтового попутного – 34,5 %.

Видобування вуглеводнів здійснювало 17 суб'єктів господарювання на території 10 адміністративно-територіальних одиниць, зокрема, Богородчанського, Долинського, Калуського, Коломийського, Косівського, Надвірнянського, Рожнятівського, Снятинського районів та міст Болехова і Яремче.

У 2014-2018 роках в області видобуто 1650,8 тис.т нафти сирової, 1361,1 млн. м³ газу природного, 839,6 млн. м³ газу нафтового попутного. На структурні підрозділи ПАТ «Укрнафта» (НГВУ «Надвірнафтогаз» та НГВУ «Долинафтогаз»), частка яких в обсязі реалізованої продукції галузі складає 88,8 %, припадає понад 99 % видобутку нафти, близько 60 % видобутку газу та 70 % видобутку конденсату на території області.

Індекс промислової продукції галузі у 2018 склав 105,5 %, обсяг реалізованої продукції - 9,3 млрд. грн.

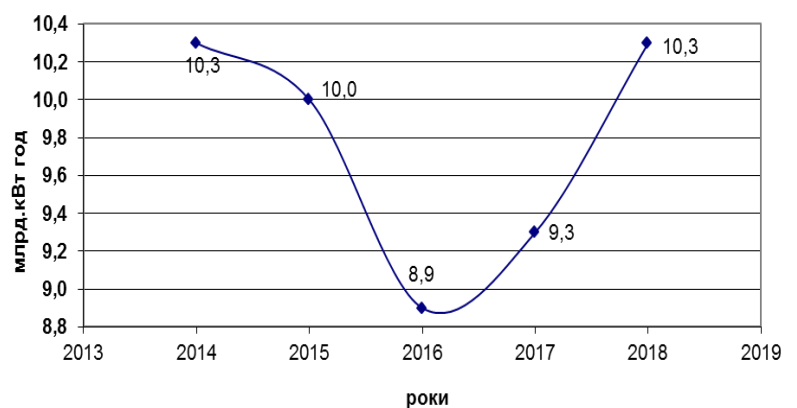
Видобуток нафти сирової, у тому числі нафти, отриманої з мінералів бітумінозних у 2014-2018 роках, тис. тон

Такі показники вказують на доцільність збільшення інвестицій у нафтогазовий комплекс області, що, в свою чергу, забезпечить збільшення об'ємів видобутку газу і нафти, дасть можливість створити нові робочі місця, в тому числі у суміжних з газовидобувною галузях, спрямовувати кошти на соціально-економічний розвиток населених пунктів, в яких уже діють такі підприємства. Індекс промислової продукції у галузі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у 2017 та 2018 роках складав відповідно 105,4 % та 109,5 %.

У 2018 році вироблено 10322,8 млн. кВт год. електроенергії, у тому числі тепловими електростанціями - 10254,3 млн.кВт год, сонячними електростанціями - 58,3 млн.кВт.год, гідроелектростанціями - 10,2 млн.кВтгод.

Виробництво електроенергії у 2014-2018 роках

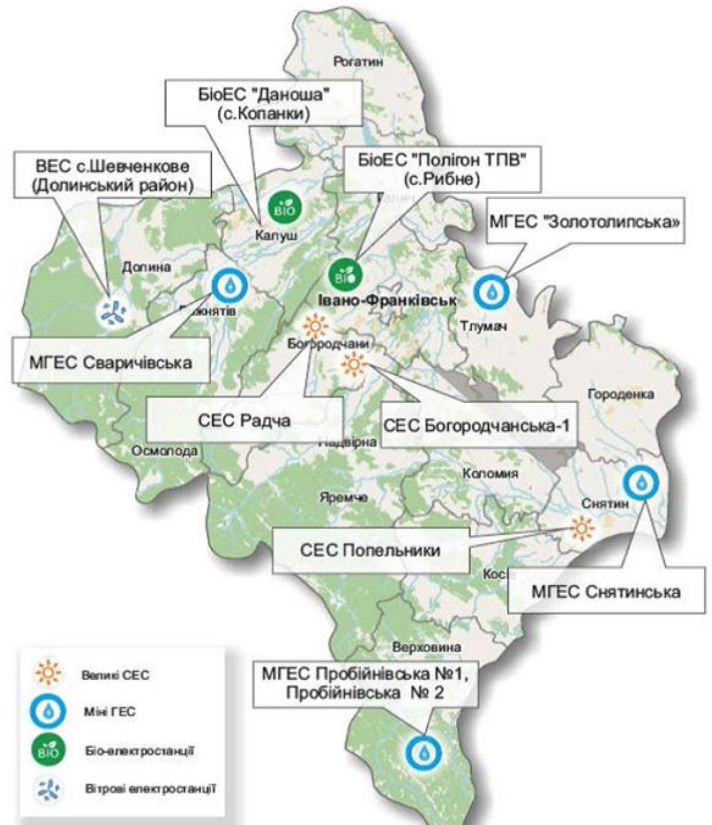

Область у 2014-2018 роках забезпечувала 5,4-6,4 % загальнодержавного обсягу виробництва електроенергії.

ВП «Бурштинська теплова електрична станція» АТ «ДТЕК Західенерго» та ДП «Калуська теплоелектроцентрально - Нова» є основою «Острова Бурштинської ТЕС» та синхронно взаємодіють з об'єднаною європейською енергосистемою ENTSO-E.

Енергоефективність та енергозбереження.

В області функціонує 45 промислових сонячних електростанцій загальною потужністю 128 МВт, збудованих за рахунок коштів приватних інвесторів, з них 17- почали працювати в 2019 році. Крім цього 1100 приватних домогосподарств приєдналися до електричних мереж АТ «Прикарпаттяобленерго» (4 місце серед областей за кількістю встановлених СЕС та 3 місце за потужністю встановлених СЕС). Їх сумарна потужність становить близько 27 МВт, а вироблена електроенергія покриває власні потреби

в межах середнього рівня споживання більш як 7 тисяч домогосподарств.

Об'єктами відновлюваної енергетики виробляється близько 2,0 % від загальної кількості виробленої електроенергії в області.

На початку 2018 року запущена в дію перша черга вітрової електростанції потужністю 0,6 МВт у с.Шевченкове Долинського району.

На річках області працює 5 малих гідроелектростанцій потужністю 3,6 МВт. Біогазовим заводом ТОВ «Гудвеллі Україна», потужність якого складає 1,2 МВт, вироблено 3 млн. кВт год. електроенергії та 3207 Гкал теплової енергії. На полігоні ТПВ на території Рибненської сільської ради діють дві біогазові установки ТОВ «КліарЕнерджі» загальною потужністю 0,7 МВт.

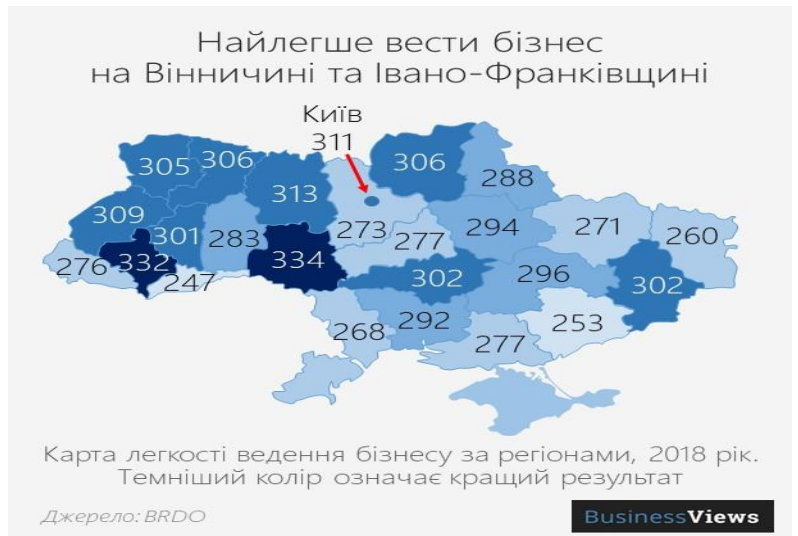
Підприємництво.

Стабільний розвиток підприємництва є запорукою становлення конкурентоспроможної економіки регіону та держави загалом, що є основою успішного суспільства та вимагає сприятливого ділового клімату.

На території області зареєстровано 52,6 тис. суб'єктів господарювання, з них – 8,3 тис. юридичних осіб та 44,3 тис. фізичних осіб - підприємців. На 10 тисяч осіб наявного населення області припадає 58 малих підприємств та 2 – середніх. На середніх та малих підприємствах працює 90,4 % найманих працівників усіх підприємств-суб'єктів господарської діяльності області, питома вага яких у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг)

підприємствами області складає близько 70,0 %. Впродовж 2015-2018 років щороку спостерігається збільшення обсягів надходжень податків і зборів до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів господарювання області.

Відповідно до рейтингу «Regional Doing Business» у 2017 та 2018 роках Івано-Франківська область визнавалася однією з найкомфортніших серед регіонів України для започаткування та ведення бізнесу.

Структура підприємств області за розмірами упродовж п'яти років суттєвих змін не зазнала і станом на 01.01.2019 року (за попередніми даними) є такою: частка малих підприємств від загальної кількості склала 96,0 % (85,5 % з яких – мікропідприємства), середніх – 3,9 %, великих – 0,1 %. Отже, середні та малі підприємства, які діють на території Прикарпаття, становлять 99,9 % усіх економічно активних підприємств області, що в цілому відповідає європейським стандартам.

Як і в попередні роки, найбільша кількість малих та середніх підприємств зосереджувалася у містах Івано-Франківську (46,6 % від загальної кількості підприємств), Калуші (6,5 %) та Коломиї (5,1 %), а також Рогатинському (4,7 %) та Тисменицькому району (4,9 %).

Враховуючи те, що значна площа Івано-Франківщини належить до гірських територій, існує нерівномірність розвитку підприємництва за територіальним розміщенням, а також наявна диспропорція у структурі малого бізнесу за сферами економічної діяльності. Найбільшу частку від загального обсягу реалізованої продукції за видами економічної діяльності у сфері підприємництва Прикарпаття складають: промисловість, оптова і роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, сільське, лісове та рибне господарство, транспорт.

Розвитку бізнесу сприяє наближення адміністративних послуг до споживача та забезпечення їх надання через ЦНАП. В області функціонує 24 центри надання адміністративних послуг: у всіх районних центрах, містах обласного значення, а також у Печеніжинській, Верхнянській і Старобогородчанській об'єднаних територіальних громадах та в с. Поляниця Яремчанської міської ради. Для створення зручностей суб'єктам звернень, додатково працюють 3 територіальні підрозділи ЦНАП м. Івано-Франківська. Загалом через центри надання адміністративних послуг області можна отримати до 220 їх різновидів, перелік яких постійно розширюється.

З метою забезпечення доступності громадян з інвалідністю та маломобільних груп для отримання окремих адміністративних послуг через ЦНАП м. Івано-Франківська та м. Яремче доступна послуга «Мобільний адміністратор», що працює за принципом віддаленого робочого місця.

В області активно запроваджується надання адміністративних та інших публічних послуг в електронній формі. Так, через ЦНАП Івано-Франківської

міської ради ініціативно запроваджено надання 47 адміністративних послуг, які можна замовити в режимі он-лайн.

На теренах області успішно реалізується Програма «U-Lead з Європою», яка передбачає створення/модернізацію центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) на умовах співфінансування. Утворення ЦНАП у Старобогородчанській об'єднаній територіальній громаді у 2017 році відбувалося за участі у Початковій фазі цього проєкту. Участь у Програмі беруть 24 територіальні громади (розроблені проєкти I-III раунд) та ще 7 відібрані для участі у IV раунді.

Наукова та інноваційна діяльність.

Сучасний економічний розвиток регіону, як і держави в цілому, значною мірою залежить від таких факторів як використання новітніх технологій, наявності наукомісткого виробництва, а також розвитку людського капіталу.

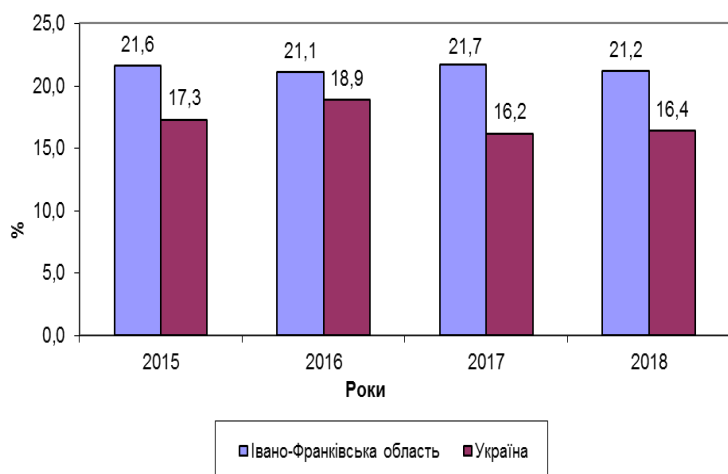
Вагомою складовою регіональної інноваційної системи є діяльність 14 наукових організацій. Проведений аналіз свідчить, що за останні чотири роки поступово скоротилася кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок (із 674 осіб у 2015 році до 600 осіб у 2018 році).

У 2018 році більше половини (58%) наукових кадрів працювали в галузі технічних наук, 17,8% – сільськогосподарських, 16,2% – природничих, 4,2% – медичних, 2,5% – гуманітарних та 1,3% – у галузі суспільних наук.

Найбільш сприйнятливими до інновацій у 2015 році були підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, з виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності, хімічних речовин і хімічної продукції, гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції, де частка тих, що займалися інноваціями, складала 16,7–50%, у 2017 році – підприємства текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, з виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності, машинобудування (їх частка складала 22–30%).

У 2015-2018 роках інноваційно-активними в області було 27-28 промислових підприємств. Їх частка до загальної кількості обстежених промислових підприємств у 2018 році склала 21,2% (у 2015 році – 21,6%) і перевищувала середній показник в Україні 16,4 % (у 2015 році – 17,3%).

Частка інноваційно активних промислових підприємств у загальній кількості обстежених промислових підприємств, %

Обсяг витрат на інноваційні заходи у 2018 році склав 146,2 млн.грн. (у 2017 році – 134,2 млн.грн., у 2016 році – 80,5 млн.грн., у 2015 році – 92,2 млн.грн.), у тому числі на придбання машин, обладнання та програмного

забезпечення –141,4 млн.грн. (96,7% загального обсягу інноваційних витрат), на внутрішні науково-дослідні розробки – 4,6 млн.грн. (3,1%). Основним джерелом фінансування інноваційних витрат традиційно залишаються власні кошти підприємств та кредити.

У 2018 році реалізовано інноваційної продукції на 564,0 млн. грн. (у 2015 році – 242,0 млн. грн.). При цьому, частка інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції скоротилась з 1,3% у 2015 році до 1,1% у 2018 році.

Разом з тим, погіршився ряд показників інноваційної діяльності. Кількість впроваджених у виробництво технологічних процесів зменшилася з 50 од. у 2015 році до 20 од. у 2018 році (з них кількість суттєво поліпшених, маловідходних, ресурсозберігаючих технологічних процесів склала 8 од. у 2015 році та 11 од. у 2018 році), кількість впроваджених видів інноваційної продукції (товарів, послуг) – з 117 од. у 2015 році до 55 од. у 2018 році.

Види економічної діяльності, які володіють інноваційним потенціалом, визначені на засадах смарт-спеціалізації.

Смарт-спеціалізація – це підхід, що передбачає визначення окремих видів економічної діяльності, які мають інноваційний потенціал з урахуванням конкурентних переваг регіону (які є унікальними і цим відрізняють регіон від інших).

Визначення смарт-спеціалізації здійснено за методикою, розробленою Генеральним Директоратом Європейської Комісії Спільним дослідницьким центром (DGJRC), з використанням статистичних даних за уніфікованими для всієї країни переліком індикаторів на підставі аналізу інноваційного та економічного потенціалу. Результати дослідження виявили для Івано-Франківської області 12 видів економічної діяльності, які можуть бути визнані такими, що володіють інноваційним потенціалом, а саме:

- виробництво основної хімічної продукції, добрив і азотних сполук, пластмас і синтетичного каучуку в первинних формах;
- виробництво гумових шин, покришок і камер;
- відновлення протектора гумових шин і покришок;
- виробництво цементу, вапна та гіпсових сумішей;
- виробництво абразивних виробів і неметалевих мінеральних виробів;
- виробництво іншої продукції первинного оброблення сталі;
- виробництво електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільчої та контрольної апаратури;
- виробництво машин і устаткування загального призначення;
- виробництво ігор та іграшок;
- забір, очищення та постачання води;
- перероблення та консервування риби, ракоподібних і молюсків;
- виробництво інших текстильних виробів.

Ці види діяльності характеризуються значною динамікою за часткою зайнятих та можуть стимулювати нарощення обсягів випуску продукції в суміжних видах економічної діяльності.

Основні напрямки реалізації інноваційної політики в області передбачають розвиток видів діяльності з високою наукоємністю, створення умов для виробництва інтелектуальних продуктів, включаючи можливість їх комерціалізації в регіоні чи за його межами, використання механізму державно-приватного партнерства для впровадження проєктів із застосуванням новітніх технологій та сучасних управлінських рішень, сприяння створенню галузевих кластерів як прогресивних форм кооперації.

Агропромисловий розвиток.

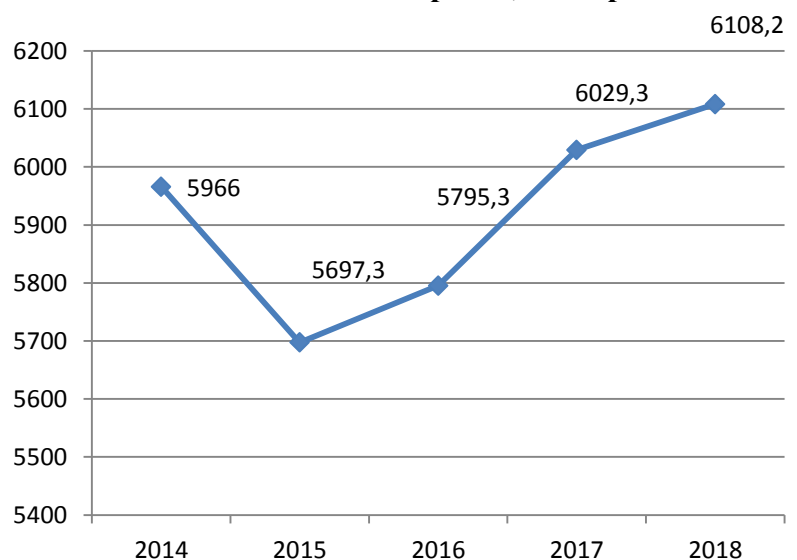
Сільське господарство області має вагомий вплив на розвиток та стабільне функціонування економіки регіону, забезпечує населення продуктами харчування, а промисловість – сировиною. Його частка у валовій доданій вартості регіону складає близько 15% і за її обсягами аграрний сектор посідає друге місце після промисловості.

Основа сільськогосподарського виробництва – це сільськогосподарські угіддя, які станом на 1 січня 2019р. займають 621,2 тис.га, що становить майже 45% території області або 1,5% сільгоспугідь України. Із загальної кількості сільгоспугідь 64,5% припадає на рілля, 19,5% – на пасовища, 13,2% – на сіножаті, 2,5% – на багаторічні насадження, 0,3% – на перелоги.

Загалом аграрним виробництвом займаються 861 сільськогосподарське підприємство, з яких 544 - фермерські господарства та майже 260 тисяч особистих селянських господарств.

У 2018р. в області вироблено продукції сільського господарства на суму 6108,2 млн.грн, що на 2,4% більше, ніж у 2014 р. Частка області у загальнодержавних обсягах сільськогосподарської продукції за останні п'ять років становила 2,3–2,4% і за цим показником область займала 21 місце.

Динаміка виробництва продукції сільського господарства, млн.грн.

Питома вага регіону в загальнодержавному виробництві основних видів продукції рослинництва у 2014–2018рр. складала: культур зернових та зернобобових – 1,1–1,2%, буряку цукрового фабричного – 0,3–0,8%, картоплі – 3,9–4,5%, культур овочевих – 1,7–1,9%, культур плодових та ягідних – 2,1–2,5 %.

Питома вага регіону у виробництві основних видів продукції тваринництва у 2018р. складала: м'яса – 3,6%, молока – 4,4%, яєць – 2,6 % (у 2014р. – м'яса – 3,5%, молока та яєць – по 4,3%).

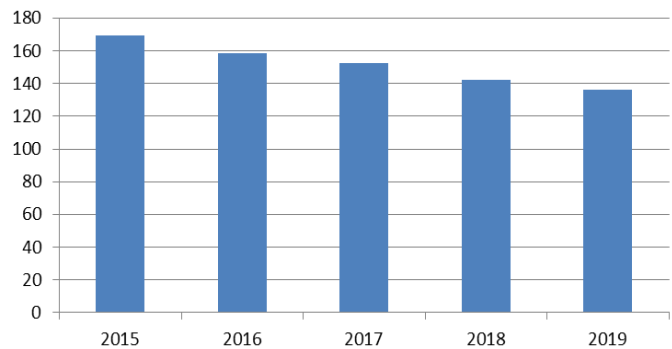
Основними виробниками продукції тваринництва продовжують залишатися господарства населення, якими у 2014–2018роках забезпечувалося 68–73 % загальних обсягів продукції тваринництва. Питома вага підприємств у виробництві м'яса за останні п'ять років коливалась в межах 44–47%, молока – не перевищувала 4 %, яєць – знизилась із 71,3% у 2014 р. до 40,6 % у 2018року.

В області зберігається тенденція до скорочення кількості основних видів сільськогосподарських тварин, яка є характерною і для держави в цілому.

Тваринницька галузь в цілому забезпечує обласні потреби внутрішнього ринку в тваринницькій продукції за рахунок власних ресурсів.

На 1 січня 2019р. у всіх категоріях сільського господарства виробників області менше, ніж на 1 січня 2015р. утримувалось великої рогатої худоби на 19,5 %; овець та кіз – на 5,1% (28,1 тис. голів), птиці – на 14,1% (4,8 млн. голів); збільшено порівняно з 1 січня 2015р. кількість свиней на 1,2% (310,7 тис. голів).

Динаміка кількості великої рогатої худоби,
тис. голів

На 49 підприємствах харчової та переробної промисловості області впроваджена європейська система HACCP, у т.ч. 6 підприємств мають дозвіл на експорт продукції до країн ЄС та Митного Союзу.

Завдяки залученню інвестицій у регіоні реалізовані проекти щодо створення нових і реконструкції існуючих виробничих потужностей агропромислових підприємств.

Найбільшими агропромисловими підприємствами Прикарпаття, які мають значну частку у загальному обсязі валового виробництва продукції сільського господарства є: ТОВ "Даноша", ТОВ "Росан-Агро", ФГ "Поточище" та ПСП "Рідна земля", ФГ "Тиблевича" і "Торо", Філія "Перспектив" ПрАТ "Зернопродукт МХП", ТОВ "Штерн Агро", ПП "Аронія" та "Степан Мельничук" та багато інших.

Лісове господарство.

Івано-Франківська область є однією з найбільш лісистих в Україні – лісові угіддя займають майже 46% території області або 640 тис.га. У загальнодержавній площі лісових ресурсів частка лісів області складає 6 %.

Лісогосподарськими підприємствами, зареєстрованими на території області, у 2018р. площі рубок лісу за останні п'ять років розширено на 5,5 % і ними охоплено 28,3 тис.га, з них рубками головного користування – 2,1 тис.га (на 4% більше порівняно з 2014р.), рубками формування та оздоровлення лісів – 25,7 тис.га (на 4,1% більше).

Від усіх видів рубок у 2018р. заготовлено 1404,4 тис.м³ деревини, що майже відповідає рівню 2014р. (на 0,6% менше). У загальних обсягах заготовленої деревини протягом останніх п'яти років частка круглого лісу коливається у межах 79,2–82,2%, обсяги заготівлі якого у 2018р. становили 1153,8 тис.м³ або на 1,1% більше, ніж у 2014р. У структурі заготівлі круглого лісу у 2014–2018рр. на діловий круглий ліс припадало 46,1–50,6%, на паливну деревину – 49,4–53,9%.

У загальнодержавних обсягах заготівлі круглого лісу частка Івано-Франківщини за останні п'ять років складала близько 6%.

У 2018р. лісогосподарськими підприємствами області в межах України реалізовано 1066 тис.м³ круглого лісу на суму 926,7 млн. гривень. Середня ціна реалізації одиниці лісової продукції склала 869,3 гривень.

Через несприятливі погодні умови та хвороби лісу протягом 2018р. в області загинуло 390 га лісових насаджень, що за останні п'ять років є одним із найнижчих показників і до рівня 2014р. складає 35,4%.

У результаті проведених заходів та під впливом природних факторів у 2018р. ліквідовано осередків шкідників і хвороб лісу на площі 13,4 тис.га, що перевищує рівень 2014р. у 1,8 раза. Лісозахисні заходи із знищення осередків шкідників та хвороб лісу в останні п'ять років щорічно проводяться на площі 2,1–

4,3 тис.га, з яких традиційно основну частину становлять профілактичні біотехнічні заходи.

Зовнішньоекономічна діяльність.

Упродовж 2014-2018 років досягнуто позитивної динаміки зростання показників зовнішньої торгівлі області: обсяги експорту й імпорту товарів у 2018 році збільшились відповідно на 78,7 і 73,5 % у порівнянні з 2014 роком.

За темпами зростання обсягів експорту та імпорту товарів у 2018р. у порівнянні з 2017р. область посіла 3 та 5 місця серед регіонів України.

В цей період відбувалась диверсифікація ринків збуту. Як наслідок, склалась така географічна структура: понад 65 % загальнообласного обсягу експорту товарів припадає на країни Європи, зокрема 64,3 % – на країни Європейського Союзу, понад 20 % – на країни Азії, 13 % – країни СНД. Країни Африканського й Американського континенту займають незначну частку – відповідно 0,5 і 0,1 % від загального обсягу експорту товарів області.

Питома вага області у загальних обсягах експорту товарів України у 2018 р. становила 1,8%, імпорту – 1,5 %.

Провідну позицію в товарній структурі експорту області традиційно займали товари груп:

- пластмаси, полімерні матеріали (23,1 % до загального обсягу експорту товарів області, збільшення на 89,7 % порівняно з 2017 роком);
- органічні хімічні сполуки (15,2 %, збільшення у 3,0 раза);
- електричні машини (13,1 %, зменшення на 6,8 %);
- деревина і вироби з деревини (13,0 %, збільшення на 10,3 %) та інші.

Серед імпортних надходжень області найбільшу питому вагу займали обсяги товарів наступних груп:

- палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки (39,6 % від загального обсягу імпорту товарів області, збільшення у 2,2 раза порівняно з січнем-груднем 2017 року);
- електричні машини (12,7 %, зменшення на 0,9 %);
- органічні хімічні сполуки (10,8 %, збільшення у 2,4 раза);
- пластмаси, полімерні матеріали (7,0 %, зменшення на 13,3 %).

Задля забезпечення стабільного зростання експорту та успішного виходу на світові ринки в області реалізовується Експортна стратегія України («дорожня карта») стратегічного розвитку торгівлі, якою передбачено стратегічні цілі розвитку зовнішньої торгівлі на 2017-2021 роки. План завдань та заходів з реалізації в області Експортної стратегії України затверджено розпорядженням облдержадміністрації від 30.08.2018 року № 491.

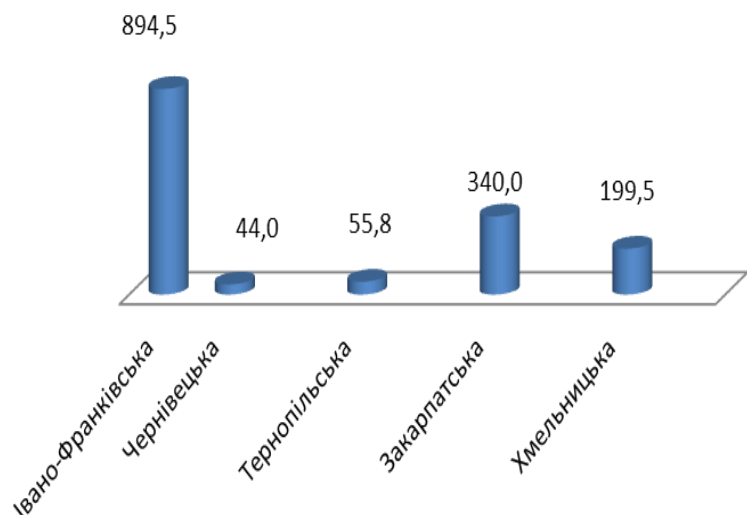
На даний час триває робота спільно з представниками Проекту «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС) зі створення інвестиційного веб-порталу області, на якому передбачається функціонування розділу «Зовнішньоекономічна діяльність».

Прямі інвестиції.

Обсяг вкладених з початку інвестування в економіку області прямих інвестицій (акціонерного капіталу) на 31 грудня 2018 року становив 894,5 млн. дол. США, що у розрахунку на одну особу населення склало 651,6 дол.

У 2018 році в економіку області інвестовано 31,2 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Зменшення капіталу за цей період становить 41,4 млн. дол., у тому числі за рахунок вилучення капіталу – 13,9 млн. дол., за рахунок курсової різниці – 27,5 млн. дол. США.

Обсяг прямих інвестицій області у порівнянні із сусідніми областями, млн. дол. США

Сукупний обсяг іноземного капіталу порівняно з обсягом інвестицій на початок 2018 році зменшився на 1,1%. Серед регіонів України за обсягом прямих інвестицій в розрахунку на 1 особу у 2014–2018рр. область посідала 5 місце. Частка прямих інвестицій області в загальнодержавному обсязі за п'ять років зросла від 1,5% у 2014р. до 2,8 % на кінець 2018 року.

На 31 грудня 2018 року інвестиції вкладено нерезидентами 50 країн світу. З країн ЄС з початку інвестування внесено 828,8 млн. дол. США інвестицій (92,7 % загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 65,7 млн. дол. США (7,3 %).

До 5 основних країн-інвесторів, на які припадає 86 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 465,4 млн. дол., Нідерланди – 202,8 млн. дол., Польща – 39,6 млн. дол., Сербія – 31,2 млн. дол., Данія – 30,6 млн. дол. США.

Привабливими для іноземних інвесторів залишаються підприємства промисловості, куди спрямовано 660,5 млн. дол. США (73,8 % загального обсягу акціонерного капіталу), з них переробної – 645,1 млн. дол. (72,1 %), добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 9,4 млн. дол. (1,1%).

Капітальні інвестиції.

Важливим індикатором економічного розвитку області є капітальні інвестиції, активізація яких є результатом створення сприятливого бізнес-середовища в регіоні та державі загалом, а також запорукою зростання ділової активності, формування інституційної інфраструктури підтримки, просування інвестицій. Протягом 2014–2018рр. майже всі обсяги капітальних інвестицій спрямовано у матеріальні активи (98,2 %–99,8 % загальнообласного обсягу), в структурі яких, за винятком 2014 р., переважали кошти на придбання машин, обладнання та транспортних засобів (28,5–43,6 % обсягу).

Найбільше коштів традиційно спрямовується у нове будівництво та придбання нових активів (67,7 %–89,8 %).

Найбільш вагомим джерелом фінансування капітальних інвестицій протягом 2014–2018рр. виступали власні кошти підприємств та організацій, частка яких у 2018р. склала 55,4% загальнообласного обсягу інвестицій. Частка коштів державного та місцевих бюджетів за останні п'ять років зросла від 4,3% у 2014р. до 20,2% у 2018р., коштів населення на будівництво житла – зменшилась з 31,7% до 17,9% відповідно.

У 2018р. в структурі капітальних інвестицій за видами економічної діяльності найбільшою була питома вага інвестицій, освоєних підприємствами промисловості, – 32,3% загальнообласного обсягу або 3031,2 млн. гривень. У житлове будівництво у 2018р. вкладено 2121,4 млн. грн. капітальних інвестицій, що на 30% менше, ніж у попередньому році. Частка коштів, освоєних на будівництві житла, склала 22,6% загальнообласного обсягу капітальних інвестицій і є найменшою за останні п'ять років.

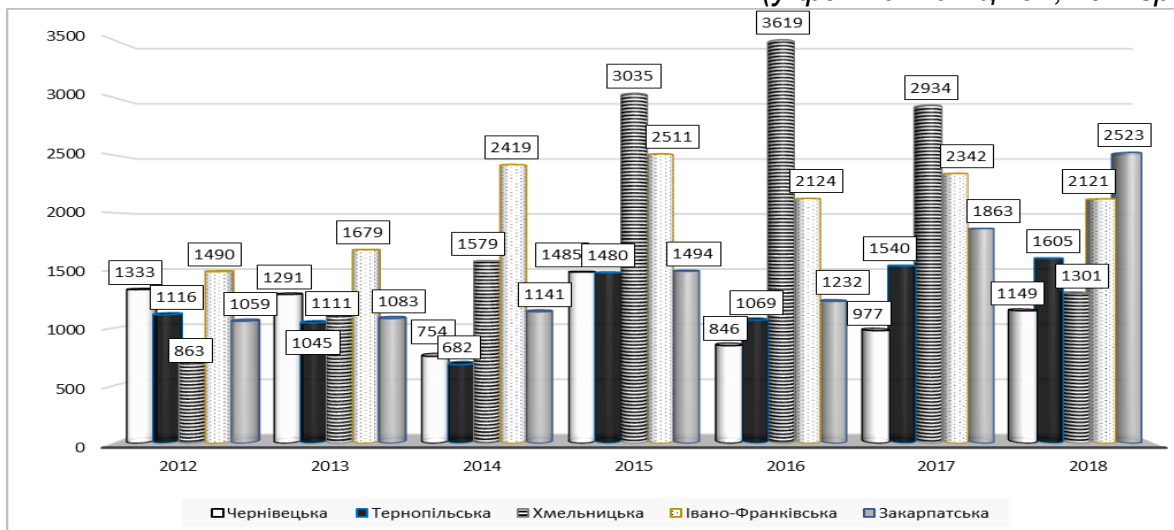
Житлове будівництво.

У 2018р. питома вага області в країні за обсягом капітальних інвестицій у житлове будівництво становить 3,7%, що відповідає 8 місцю серед регіонів України. Серед регіонів держави за обсягом капітальних інвестицій у житлове будівництво Івано-Франківщина протягом 2014–2018рр. займала 4–8 місця.

Впродовж 2018 року на території області прийнято в експлуатацію 404,2 тис.м² загальної площі житлових будівель нового будівництва (на 22,7% менше, ніж у 2017р.). Серед регіонів України за обсягом прийнятих в експлуатацію житлових будівель нового будівництва в цілому та у розрахунку на 10 тис. осіб у 2018р. область посіла 7 місце.

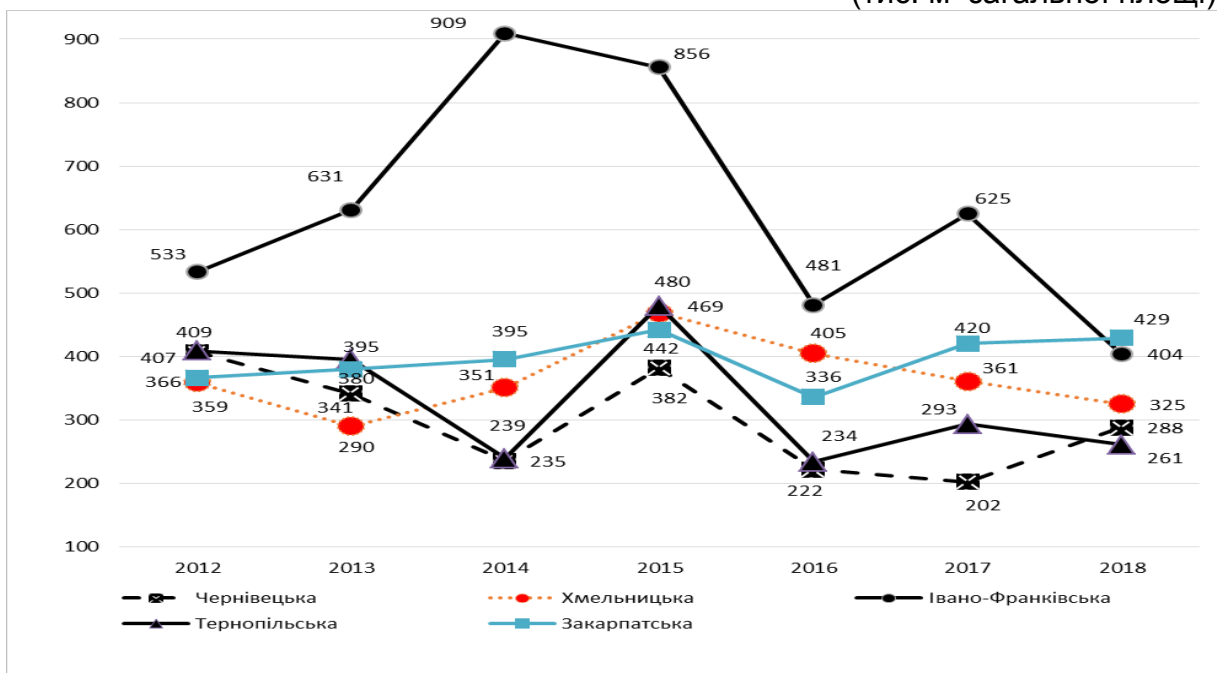
Обсяг капітальних інвестицій у житлове будівництво в областях Західного регіону у 2012-2018 роках

(у фактичних цінах, млн.грн)

Прийняття в експлуатацію житла в областях Західного регіону 2012–2018 роках

(тис. м² загальної площі)

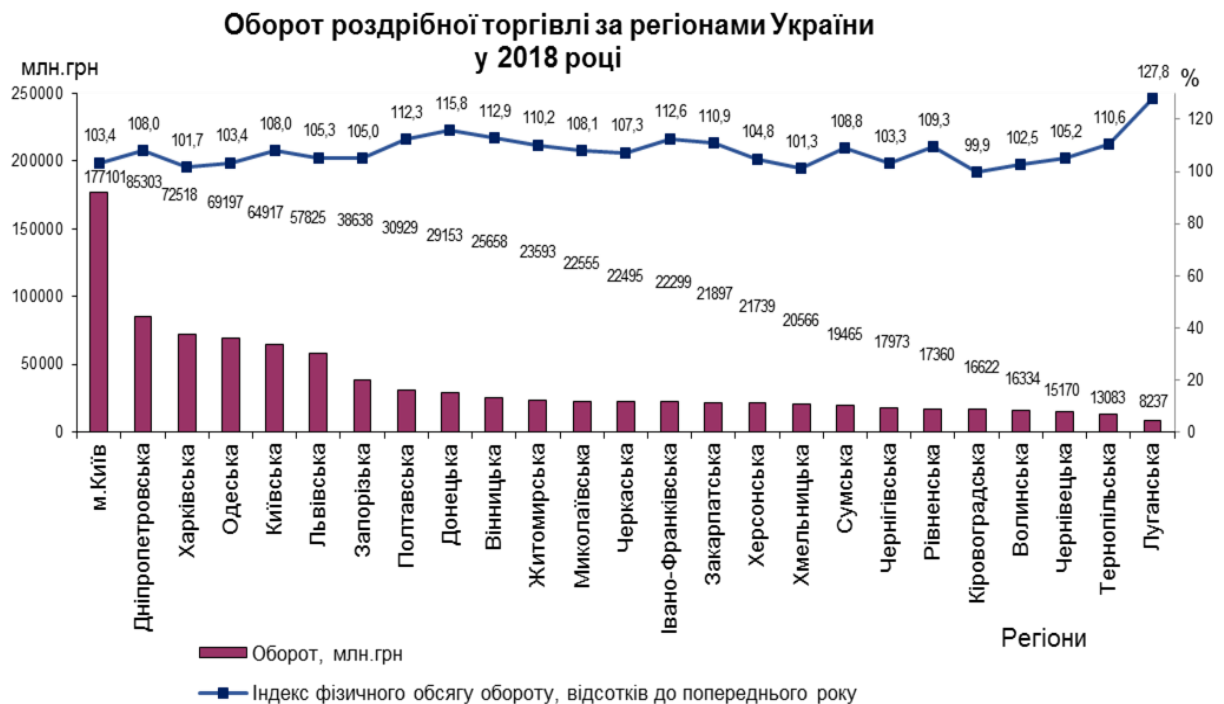

У 2018р. у сільській місцевості збудовано 65,7% загальнообласного обсягу житлових будівель нового будівництва (2017р. – 49,5%), в міських поселеннях – 34,3% (2017р. – 50,5%). За обсягом прийнятих в експлуатацію житлових будівель нового будівництва в сільській місцевості у 2018р. область посіла 3 місце серед регіонів України після Київської та Львівської областей (у 2017р. – 2 місце). Житловий фонд області станом на 1 січня 2019р. становив 37,5 млн.м² загальної площі, більша частка якого (57,7%) знаходилась у сільській місцевості. Якщо в цілому по області на одного мешканця припадало 27,4 м² загальної площі, то в міських поселеннях – 26,4 м², у сільській місцевості – 28,1 м².

Забезпеченість житлом мешканців області вища, ніж в середньому по Україні (23,7 м²), Івано-Франківщина посіла 20 місце серед регіонів за розміром загальної площі житла в середньому на одну особу.

Упродовж останніх 5 років спостерігається збільшення житлового фонду на 2,6 тис.м² загальної площі, у тому числі у міських поселеннях – на 1,6 тис.м² та сільській місцевості – на 1 тис.м². Зріс також показник забезпеченості населення житлом з 25,3 м² у 2014 році до 27,4 м² у 2018 році, відповідно у міських поселеннях – з 23,9 м² до 26,4 м², у сільській місцевості – з 26,4 м² до 28,1 м² на одну особу.

Внутрішня торгівля. Оптовий товарооборот (без ПДВ) підприємств, основним видом економічної діяльності яких є оптова торгівля, у 2018р. склав 15,6 млрд. грн, що у фактичних цінах на 27,7% більше, ніж у 2017 році.

Оборот роздрібної торгівлі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у 2018р. становив 22,3 млрд. грн., що у порівнянних цінах на 12,6 % більше обсягу 2017року. За індексом фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі область посіла четверте місце серед регіонів України.

Через торгову мережу підприємств (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у 2018р. було продано товарів на 13,3 млрд. грн., що у порівнянних цінах на 13,8% більше, ніж у 2017 році. За індексом фізичного обсягу роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля (у порівнянних цінах), область посіла друге місце серед регіонів України.

Доходи населення. Упродовж останніх п'яти років середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників, зайнятих на підприємствах, в установах, організаціях області з кількістю найманих працівників 10 і більше осіб, зросла з 3402 грн. у 2014р. до 7551 грн. у 2018 році. За рівнем середньомісячної заробітної плати штатних працівників у 2018 році область посіла 13 місце серед регіонів держави (у 2014р. – 15 місце), а за темпами росту до попереднього року у 2018р. – 14 місце (у 2014р. – 9 місце).

Найвищий рівень оплати праці у 2018р. спостерігався у сфері транспорту, сфері державного управління й оборони, в добувній промисловості і розробленні кар'єрів, на виробництві хімічних речовин і хімічної продукції, де заробітки працівників перевищують середній показник по області на 41,8% – 70%.

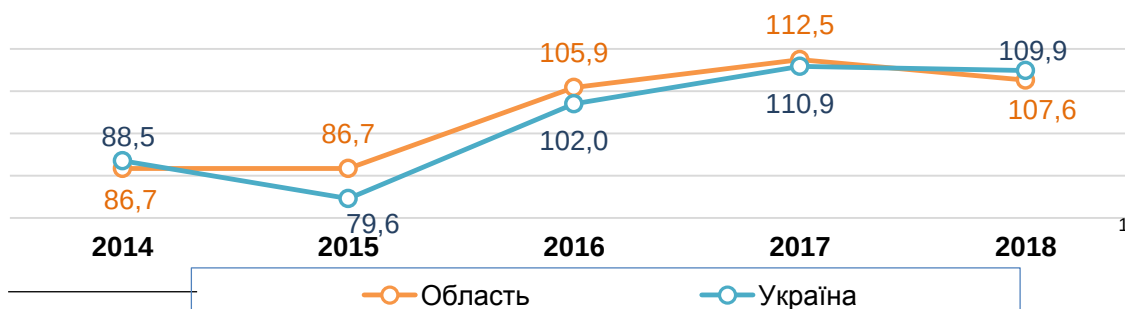
Найнижчі нарахування заробітної плати зафіксовано в поштовій та кур'єрській діяльності та сфері надання інших видів послуг (відповідно 52,7% та 59,4% до середнього показника по області). У порівнянні з попереднім роком індекс реальної заробітної плати становив у 2018р. – 112,5%.

Наявний дохід населення (кошти, що використовуються населенням на споживання й заощадження) по області у 2018 році становив 66,5 млрд. грн., що на 18,9% більше, ніж у 2017 році.

Наявний дохід населення у розрахунку на одну особу по області у 2018 році становив 48367,7 грн., що відповідає 18 місцю серед регіонів України.

Реальний наявний дохід населення

(відсотків до попереднього року)

¹Попередні дані.

Житлово-комунальне господарство. Для забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою станом на 01.11.2019 року комунальними підприємствами здійснюється централізоване водопостачання всіх 15 міст, 13 із 23 селищ та 25 сіл. Крім цього, за допомогою відомчих та сільських водопроводів централізоване водопостачання здійснюється ще у 10 селах.

Водопровідно-каналізаційними комунальними підприємствами експлуатуються 32 водозабори, в тому числі 7– з поверхневих джерел, 7 водоочисних і 56 водопровідних насосних станцій, 166 свердловин, 1618 км водопровідних мереж, з яких 398,9км (18,4 %) ветхих і аварійних.

У більшості населених пунктів області водопостачання здійснюється цілодобово. В містах Косові та Снятині вода подається за графіком.

Через відсутність необхідних комплексів очистки води з відхиленням від встановлених нормативів за показниками загальної жорсткості централізоване водопостачання здійснюється у місті Бурштин. В містах Городенці, Рогатині, Тлумачі встановлені станції пом'якшення води, проте вони не працюють або працюють з переривами через відсутність реагентів для пом'якшення води.

В області функціонують 57 каналізаційних насосних станцій, 27 муніципальних очисних споруд. Загальна потужність каналізаційних очисних споруд населених пунктів становить 160,4 тис.м³/добу. Протягом року через них пропускається понад 40 млн. м³ стоків. Більшість очисних споруд області є недостатньо потужними або технічно застарілими і потребують капітального ремонту, реконструкції або будівництва нових очисних споруд.

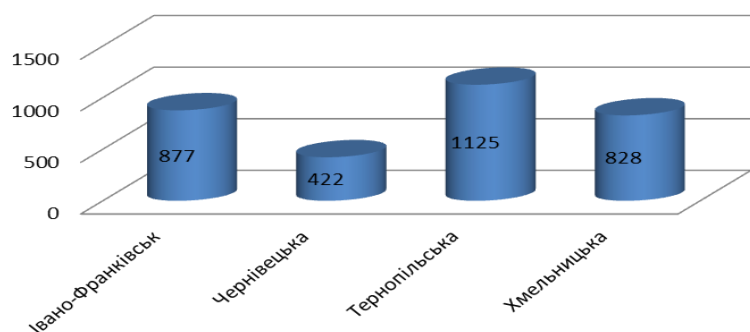
Загальна протяжність каналізаційних мереж 955,6 км, з них ветхих і аварійних 250,1 км або 26,2%. В середньому протягом року здійснюється заміна близько 10 км каналізаційних мереж, що є недостатнім для забезпечення їх належного стану.

У сфері теплопостачання області господарську діяльність здійснюють 10 підприємств комунальної власності. Найбільшими теплопостачальними підприємствами області, що здійснюють теплопостачання житлового фонду та закладів бюджетної сфери, є: ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерго», КП «Водотеплосервіс» м.Калуш та ТОВ «Станіславська теплоенергетична компанія». Підприємствами експлуатуються 67 котелень. В наявності 48 теплових пунктів. Протяжність теплових мереж становить 317 кілометрів.

Житловий фонд Івано-Франківської області станом на 01 січня 2019 року складає 3892 будинки загальною площею 5,6 млн. м². В період з 2014 по 2018 рік забезпеченість населення Івано-Франківської області житлом у середньому на одного жителя м² загальної площі зросла з 25,3м² на одну особу у 2014 році до 27,4 м²– у 2018 році.

У житловому господарстві продовжується робота із запровадження нових форм управління багатоквартирними будинками шляхом створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ)

Кількість створених ОСББ в порівнянні із сусідніми областями, од.

Кількість ОСББ в області щороку збільшується. Так, якщо у 2014 році створено 415 ОСББ, то станом на 1 січня 2019 року їх число зросло більше як у двічі до 877 одиниць. та створення конкурентного середовища на ринку утримання житлового фонду.

Туризм. Івано-Франківщина є одним із найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України. За період 2014-2018 рр. вдалося досягти зростання кількості туристів і екскурсантів з 1,6 до 2,2 млн. осіб, туристичного збору – з 0,9 до 3,7 млн. гривень.

Упродовж 2014-2018 рр. Івано-Франківська область займала лідерські позиції в Україні за кількістю екскурсантів та внутрішніх туристів, яким було надано послуги, доходом від наданих туристичних послуг.

В області функціонують понад 500 туристично-рекреаційних закладів на 20 тис. місць, послуги розміщення також надають близько 800 садиб сільського (зеленого) туризму. Зареєстровано понад 200 суб'єктів туристичної діяльності, з них 36 мають тур операторську ліцензію. Працює 9 туристично-інформаційних центрів.

За період 2014-2018 рр. кількість колективних закладів розміщення зросла з 243 до 274, або на 13 %, у т.ч. кількість готелів - з 212 до 244 або на 15 %. Кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців у сфері сільського (зеленого) туризму зросла із 163 до 306 або на 88 %.

Активно розвивалась атракційна туристична інфраструктура: відкрито річковий порт «Раковець» (с. Раковець Городенківського району), парк-музей «Карпати в мініатюрі» (м. Яремче), оглядовий майданчик на ратуші та туристично-інвестиційний центр (м. Івано-Франківськ), Центр спадщини Вигодської вузькоколійки (с-ще Вигода Долинського району), туристично-інформаційний центр (м. Коломия), комплекс «Полонинаперці» (с. Яблуниця Яремчанської міської ради), візит-центри (м. Галич і с. Ільці Верховинського району), туристично-інформаційний центр (м. Косів), гуцульську сироварню (с. Яворів Косівського району), етнопарк «Гуцул Ленд» (ГК «Буковель»), музеї та інші.

Створено два туристичні веб-портали: discover.if.ua, www.iftourism.com.

Найпопулярніші туристичні місця краю:

- Манявський скит (Богородчанський р-н);
- Манявський водоспад (Богородчанський р-н);
- Гошівський монастир (Долинський р-н);
- гора Говерла (2061 м, Чорногірський хребет);
- колишня обсерваторія на г. Піп Іван (2028 м);
- високогірні озера Несамовите, Марічейка (Чорногірський хребет);
- національний заповідник «Давній Галич»;
- музеї Писанки та народного мистецтва Гуцульщини і Покуття (м. Коломия);
- природний комплекс «Скелі Довбуша» (с. Бубнище поряд з м. Болехів);
- скелі «Писаний камінь» (Верховинський р-н);
- «сріблясті» водоспади (с. Шешори Косівський р-н);
- вузькоколія «Карпатський трамвай» (Долинський, Рожнятівський р-ни);
- Сокільський хребет (Косівський р-н);
- Карпатський національний природний парк.

Визначальними природними рекреаційними ресурсами області є гірський ландшафт та сприятливе екологічне становище.

Івано-Франківщина має велику культурно-історичну спадщину. Такі давні і цінні пам'ятки як церква Пантелеймона під Галичем (XII ст.), Манявський скит (XVII ст.), дерев'яні гуцульські і бойківські храми відомі за межами країни.

Всього на території області офіційно налічується 3944 нерухомих об'єкти культурної спадщини (1490 – археології, 1443 – архітектури та містобудування, 869 – історії та 142 – монументального мистецтва).

Світовий досвід засвідчує важливу роль рекреаційної діяльності у формуванні валового внутрішнього продукту. Розвинута рекреаційна сфера істотно збільшує надходження до місцевих бюджетів, сприяє зростанню зайнятості населення. Розвиток цієї галузі сприяє розвитку суміжних галузей господарського комплексу.

Отже, Івано-Франківська область має розвинену туристично-рекреаційну сферу та вагомий потенціал для подальшого розвитку завдяки м'якому клімату, великій кількості природно-заповідних та рекреаційних територій, історико-культурних пам'яток.

Природно-заповідні території та об'єкти.

Збереження біотичного і ландшафтного різноманіття, шляхом створення нових та вдосконалення існуючих заповідних територій, формування регіональної екологічної мережі є одним із пріоритетних напрямків розвитку заповідної справи в Івано-Франківській області.

Мережа природно-заповідного фонду Івано-Франківської області нараховує 482 території та об'єкти загальною площею 218,9 тис. га, що складає 15,7% від загальної площі регіону, у тому числі:

- 33 об'єкти загальнодержавного значення площею 131,6 тис. га;
- 449 об'єкт місцевого значення площею 87,26 тис. га.

Обласною державною адміністрацією проводилася відповідна робота щодо заповідання пралісів та квазіпралісів, створення нового національного природного парку «Чорний ліс». Погоджено розширення національного природного парку «Верховинський» шляхом вилучення земель лісгосподарського призначення державної власності державного підприємства «Верховинське лісове господарство» (Буркутське лісництво, кв. 14-24) загальною площею 1695,5 га з метою надання їх у постійне користування національному природному парку «Верховинський».

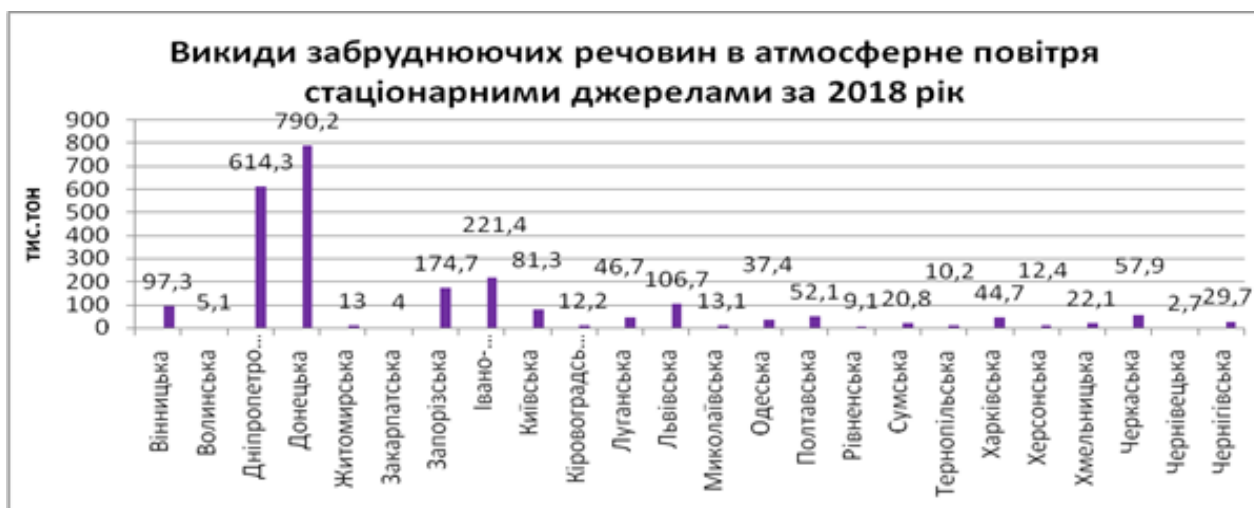
Охорона навколишнього природного середовища

Атмосферне повітря. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в Івано-Франківській області порівняно з 2014 роком дещо зменшився, проте перебуває на високому рівні.

У 2018р. в атмосферне повітря області від стаціонарних джерел забруднення потрапило 221,4 тис.т забруднюючих речовин, що на 3,2% менше, ніж у 2014р. Крім того, у повітряний басейн надійшло 13,8 млн.т діоксиду вуглецю (на 22,1% більше, ніж у 2014р.) – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату.

У загальнодержавних обсягах викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення частка області за останні п'ять років складає 6-9%, діоксиду вуглецю – 7-11%.

У розрахунку на квадратний кілометр території області в атмосферу викинуто 15,9 т забруднюючих речовин проти 16,4 т у 2014р., на одну особу населення – 161 кг (165,5 кг).

У структурі викидів забруднюючих речовин у 2018р., як і за останні п'ять років, переважав діоксид та інші сполуки сірки – 145,1 тис.т (65,5%); речовин у вигляді суспендованих твердих частинок було викинуто 41,9 тис.т (18,9 %), сполук азоту – 17,6 тис.т (8 %), метану – 8 тис.т (3,6 %), неметанових летких органічних сполук – 5,2 тис.т (2,3 %), оксиду вуглецю – 3,5 тис.т (1,6 %), інших речовин – 0,1 тис. т.(0,1 %).

Основними забруднювачами повітря традиційно залишаються підприємства з виробництва та розподілення електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, від стаціонарних джерел забруднення яких в атмосферне повітря щорічно становить 86–92 % загальнообласних обсягів викидів. Порівняно з 2014 р. обсяги викидів цими підприємствами скорочено на 1,9 %.

Основними забруднювачами повітря є підприємства з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води (91,8 % загальнообласних обсягів). Зокрема, найбільшим забруднювачем атмосферного повітря залишається ВП «Бурштинська ТЕС» АТ «ДТЕК Західенерго», на яку припадає 82,6 % викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від загального обсягу викидів по області. Викиди в атмосферне повітря у 2018 році від виробничої діяльності цього підприємства становили 182,9 тис. тонн забруднюючих речовин, які в порівнянні з 2017 роком збільшились на 14,2 %, а з 2014 роком зменшились на 9,2%.

Тверді побутові відходи. Ситуація з накопиченням промислових та побутових відходів обумовлена відсутністю налагодженої системи утилізації промислових відходів, роздільного сортування і збирання твердих побутових відходів і пакувальної тари як вторинної сировини, а також недостатньою увагою до цієї проблеми органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, низьким рівнем екологічної культури населення області.

На території Івано-Франківської області зосереджено 15 постійно діючих полігонів твердих побутових відходів, з яких паспортизовано 8. Найбільші полігони області знаходяться поблизу м. Івано-Франківська (с. Рибне Тисменицького району), м. Калуша, м. Коломиї, м. Долини, м. Надвірна (с. Пнів). Частково запроваджений роздільний збір твердих побутових відходів у 57 населених пунктах та 6 містах обласного значення.

В області впродовж 2014-2018 років в результаті економічної діяльності підприємств і організацій та у домогосподарствах всього утворилося відходів – 9793,8 тис. т (в т. ч. відходів I-III класів небезпеки), а саме: в 2014 році - 1815,0 тис. т (на 7,2 % більше, ніж у 2013 році), у 2015 році – 2124, 8 тис. т (на 17,1 % більше ніж, у 2014 році), у 2016 році – 1935,4 тис. т (на 8,9 % менше, ніж у 2015 році), у 2017 році – 1948,8 тис. т (на 0,68 % більше, ніж у 2016 році), у 2018 році - 1969,8 тис. т відходів (на 1,1 % більше, ніж у попередньому році).

На кінець 2018 року загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах всіх класів небезпеки в містах та районах становить 45316,4 тис. тонн.

У загальнодержавних обсягах утворених відходів частка області є незначною і за останні п'ять років не перевищує 1%.

Екологічна ситуація в галузі водокористування. Незважаючи на те, що область має значні водні ресурси, водна проблема залишається актуальною. Це пов'язано, насамперед, із забрудненням водних об'єктів стічними водами, нераціональним використанням прісної води.

У зв'язку із зменшенням обсягів використання води у народному господарстві, головним чином за рахунок промисловості, протягом останнього часу мала місце тенденція до зменшення обсягів скидів зворотних вод у водойми області.

Основними проблемами забруднення поверхневих вод Івано-Франківщини є: скид неочищених та недостатньо очищених стічних вод, відсутність водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг водних об'єктів.

Основними забруднювачами поверхневих водних об'єктів в області є: Ворохтянська навчально-спортивна база «Заросляк» селище Ворохта, ТОВ «Полісмоли» селище Вигода, ДП «Підприємство Долинського ВЦ 118» с. Тростянець, ТОВ «Уніплит» селище Вигода, Верховинське водопровідно-каналізаційне підприємство селище Верховина, КП Брошнів-Осадської селищної ради селище Брошнів-Осада, КП «Тлумач-Водоканал» с. Гончарівка, ЖКП «Техносервіс» с. П'ядики, МКП «Косівміськводосервіс» м. Косів, КП «Екопобутсервіс» селище Войнилів та інші.

В області налічується 152 очисні споруди всіх форм власності, з них: 148 діючі та 4, які не функціонують; в т.ч. 133 очисні споруди, які здійснюють скид зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, а саме: комунальних підприємств – 27, закладів освіти – 27, охорони здоров'я – 13, соціального захисту – 6, приватних підприємств – 24, підприємства різних форм власності – 51 та 15 очисних, що не здійснюють скид в поверхневі водні об'єкти.

В загальному стан очисних споруд задовільний, є й такі, які потребують невідкладного капітального ремонту або реконструкції. В основному це комунальні підприємства серед яких: КП «Екопобутсервіс» Войнилівська ОТГ, ЖКП «Техносервіс» с. П'ядики, та інші. Крім того, в незадовільному стані знаходяться очисні споруди Зборянської гімназії, Верхнянського ліцею Верхнянської сільської ради ОТГ та очисні споруди Підгайчиківської сільської ради Коломийського району.

Техногенна безпека. Однією з найбільших техногенних небезпек на території Івано-Франківської області є техногенна активізація карсту, що пов'язана з розробкою соленосних пластів, в районі міст Калуша, Долини, Болехова, що завдають значних збитків господарству, створюють небезпечні умови для здоров'я та життя місцевого населення. Активізація цих процесів спричиняє осідання земної поверхні над гірничими виробками.

За даними Національної доповіді про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2014р., техногенна активізація карсту поширена у межах Калуш-Голинського родовища калійної солі (поля Північно-Каїнітове, Хотинь, Сивка Калуська). Загальна площа просідання сягає 1,6 км². Площа осідання складала 0,3 км², глибина коливається від 0,2 до 2,1 м. Мали місце тріщини в житлових та господарських будівлях, а також формування мульди просідання в районі гаражного кооперативу м. Калуш. Амплітуда осідання тут незначна і встановлюється лише інструментальними методами. У Домбровському кар'єрі продовжується руйнування західного борту ерозійними процесами та формування карстових воронок. Пильної уваги потребує процес видобутку сірки на Тлумацькому родовищі.

На території області розміщено понад 500 промислових підприємств хімічної, енергетичної, нафтогазовидобувної, деревообробної та інших галузей.

Вагома частка території зайнято нафтогазовими трубопроводами, пробурені більше 2000 свердловин для видобування нафти і газу.

Ці об'єкти обумовлюють значне техногенне навантаження на всі компоненти природного середовища.

Об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку. В області наявна низка об'єктів, які в процесі своєї діяльності, природних чи соціальних умов характеризуються певним рівнем екологічного ризику і таким чином створюють потенційну або пряму загрозу для довкілля, життя та здоров'я людини. Серед основних: Домбровський кар'єр ПАТ «Оріана, Хвостосховище №1 ПАТ «Оріана», Хвостосховище №2 ПАТ «Оріана», Шламо-накопичувач ПАТ «Оріана», Золівідвал №3 Бурштинської ТЕС (с.Поплавники), Золівідвал №2 Бурштинської ТЕС (с. Бовшів), тощо.

Головні чинники та сценарії розвитку області SWOT- аналіз Івано-Франківської області

Аналіз сильних сторін, можливостей розвитку, слабких сторін та загроз розвитку Івано-Франківської області (SWOT- аналіз).

SWOT- аналіз Івано-Франківської області проведено з урахуванням стану та тенденцій розвитку регіону, актуальних проблемних питань галузей господарського комплексу та соціальної сфери, висновків до розділів аналітично-описової частини стратегії, а також пропозицій, наданих членами обласної робочої групи та координаційної ради з розроблення проекту Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки.

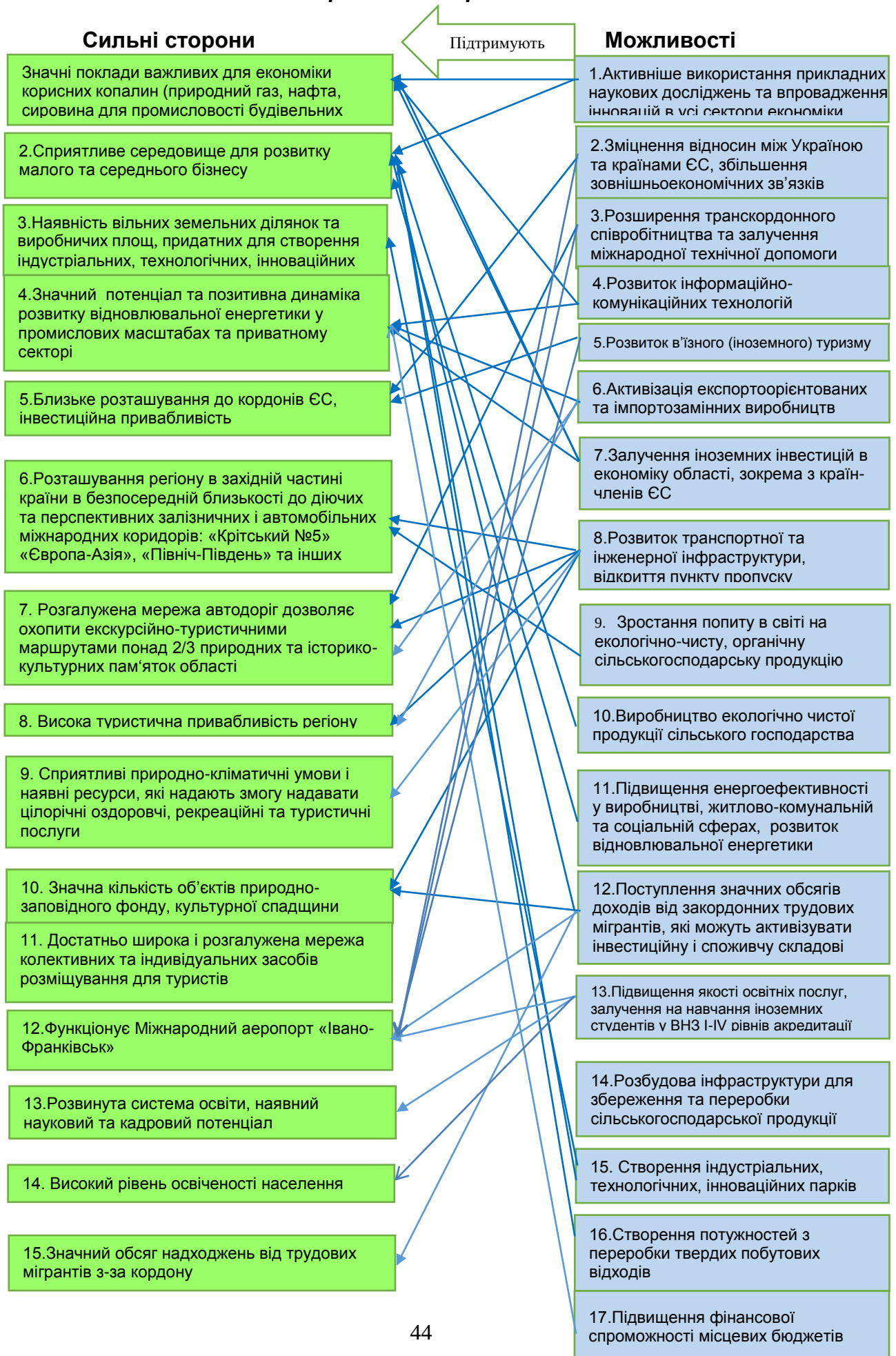
SWOT- аналіз Івано-Франківської області

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Значні поклади важливих для економіки корисних копалин (природний газ, нафта, сировина для промисловості будівельних матеріалів тощо) 2. Сприятливе середовище для розвитку малого та середнього бізнесу 3. Наявність вільних земельних ділянок та виробничих площ, придатних для створення індустріальних, технологічних, інноваційних парків 4. Значний потенціал та позитивна динаміка розвитку відновлювальної енергетики у промислових масштабах та приватному секторі 5. Близьке розташування до кордонів ЄС, інвестиційна привабливість 6. Розташування регіону в західній частині країни в безпосередній близькості до діючих та перспективних залізничних і автомобільних міжнародних коридорів: «Критський №5» «Європа-Азія», «Північ-Південь» та інших 7. Розгалужена мережа автодоріг дозволяє охопити екскурсійно-туристичними маршрутами понад 2/3 природних та історико-культурних пам'яток області 8. Висока туристична привабливість регіону 9. Сприятливі природно-кліматичні умови і наявні ресурси, які дозволяють надавати цілорічні оздоровчі, рекреаційні та туристичні послуги 10. Значна кількість об'єктів природно-заповідного фонду, збережені національні традиції і фольклор 11. Достатньо широка і розгалужена мережа колективних та індивідуальних засобів розміщування для туристів 12. Функціонує Міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ» 13. Розвинута система освіти, наявний науковий та кадровий потенціал 14. Високий рівень освіченості населення 15. Значний обсяг надходжень від трудових мігрантів з-за кордону	1. Низький рівень інноваційної та інвестиційної активності суб'єктів господарської діяльності 2. Стан дорожньої, інженерної інфраструктури, відсутність електрифікованих залізничних колій 3. Висока трудова міграція населення, відтік працездатного населення та кваліфікованих кадрів за межі області, скорочення чисельності населення області 4. Низький рівень офіційної зайнятості, брак робочих місць у сільській та гірській місцевостях 5. Слаборозвинене дрібнотоварне агровиробництво 6. Відсутність в області централізованих субрегіональних систем і підприємств селективного збору і утилізації твердих побутових відходів 7. Недостатній рівень адаптації освіти до реального ринку праці 8. Нерівномірний рівень розвитку рекреаційного господарства 9. Відсутність або застарілість схем планування територій більшості громад області 10. Висока енергоємність та ступінь зносу об'єктів бюджетної сфери та житлового сектору 11. Недостатній рівень доступності до об'єктів соціально-культурного призначення для людей з інвалідністю 12. Недостатність забезпечення якісною питною водою окремих територій 13. Дотаційність більшості місцевих бюджетів області, висока залежність від державного бюджету 14. Наявність на території області об'єктів підвищеної екологічної небезпеки гірничо-добувної галузі 15. Відсутність облаштованого міжнародного автомобільного та пішохідного контрольно-пропускного пункту

Можливості	Загрози
1.Активніше використання прикладних наукових досліджень та впровадження інновацій в усі сектори економіки 2.Зміцнення відносин між Україною та країнами ЄС, зокрема збільшення зовнішньоекономічних зв'язків між Івано-Франківською областю та країнами ЄС 3.Розширення транскордонного співробітництва та залучення міжнародної технічної допомоги 4.Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема ІТ-сектору 5.Розвиток в'їзного (іноземного) туризму 6.Активізація експортоорієнтованих та імпортозамінних виробництв 7.Залучення іноземних інвестицій в економіку області, зокрема з країн-членів ЄС 8.Розвиток транспортної та інженерної інфраструктури, відкриття міжнародного автомобільного та пішохідного пункту пропуску 9.Зростання попиту в світі на екологічно-чисту, органічну сільськогосподарську продукцію дасть можливість збільшити її виробництво та експорт 10.Виробництво екологічно чистої продукції сільського господарства 11.Підвищення енергоефективності у виробництві, житлово-комунальній та соціальній сферах, розвиток відновлювальної енергетики 12.Поступлення значних обсягів доходів від закордонних трудових мігрантів. 13.Підвищення якості освітніх послуг, залучення на навчання іноземних студентів у ВНЗ I-IV рівнів акредитації 14.Подальший розвиток туристично-рекреаційної сфери 15.Розбудова інфраструктури для збереження та переробки сільськогосподарської продукції 16. Створення індустріальних, технологічних, інноваційних парків 17.Створення потужностей з переробки твердих побутових відходів 18.Підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів	1. Політична та економічна нестабільність спричинена військовим конфліктом на сході України 2. Наростання міграції населення продуктивного віку, в т.ч. трудової міграції та відтік кадрового потенціалу 3.Торговельні обмеження для продукції вітчизняного виробництва з боку основних міжнародних партнерів 4.Погіршення стану комунальної інфраструктури 5. Зниження темпів розвитку малого і середнього підприємництва 6.Зниження купівельної спроможності населення 7.Розширення ареалів депресивності на окремих територіях 8. Виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру 9.Зростання вартості енергоносіїв та нестабільність грошово-кредитної політики, у т.ч. високі відсоткові ставки за користування кредитними ресурсами 10. Всихання ялинових насаджень в лісах Карпат 11.Глобальна зміна клімату(загроза екологічному стану регіону) 12.Ухвалення рішень вищими органами управління Європейського Союзу щодо скорочення чи скасування інструментів територіального співробітництва 13. Засолення підземних водних горизонтів від об'єктів, наявних на території Калуського гірничопромислового регіону

SWOT – матриця Івано-Франківської області

Порівняльні переваги

Виклики

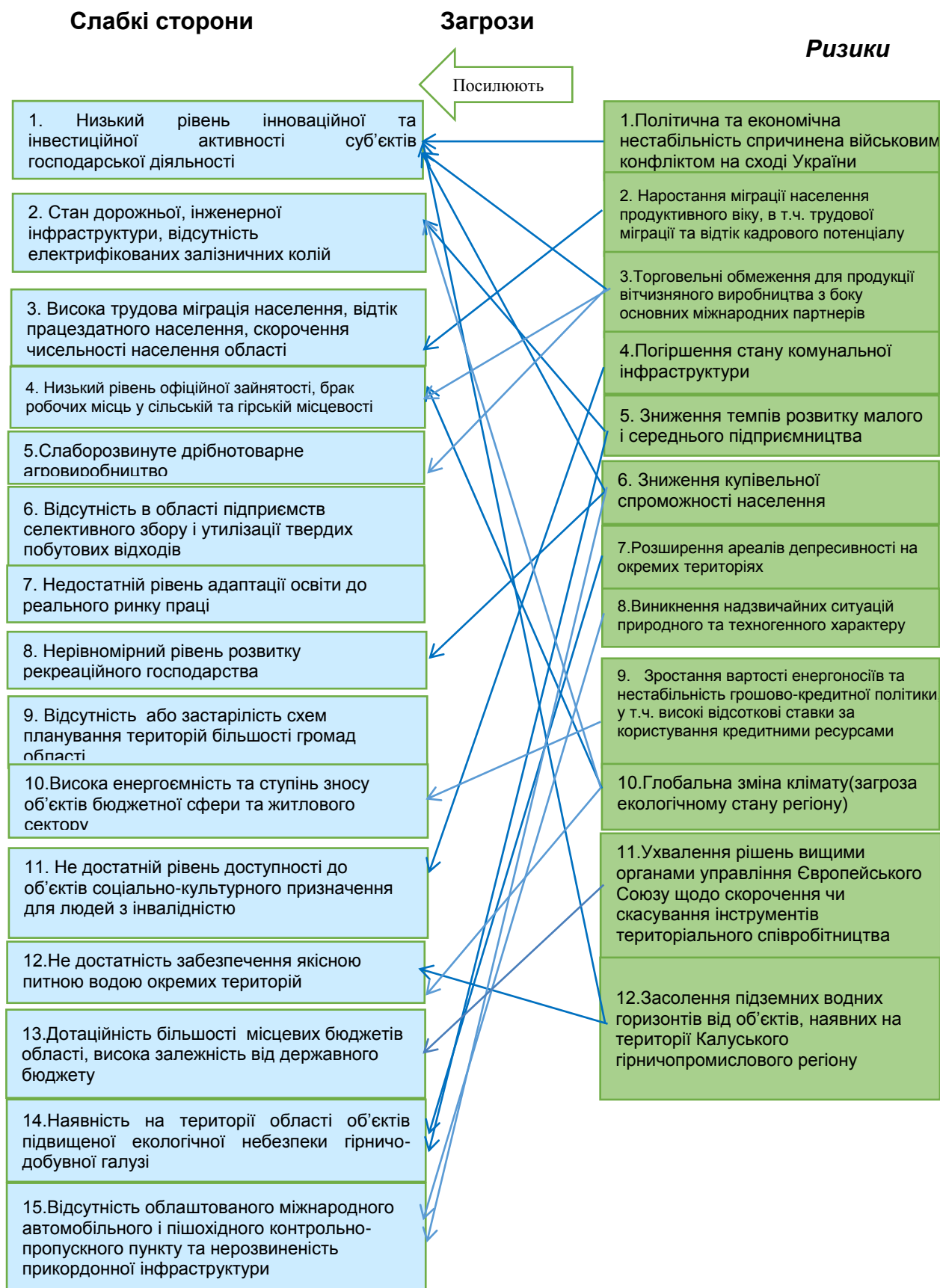
Слабкі сторони

1. Низький рівень інноваційної та інвестиційної активності суб'єктів господарської діяльності
2. Стан дорожньої, інженерної інфраструктури, відсутність електрифікованих залізничних
3. Висока трудова міграція населення, відтік працездатного населення та кваліфікованих кадрів за межі області, скорочення
4. Низький рівень офіційної зайнятості, брак робочих місць у сільській та гірській місцевості
5. Слаборозвинуте дрібнотоварне агровиробництво
6. Відсутність в області централізованих субрегіональних систем і підприємств селективного збору і утилізації твердих побутових відходів
7. Недостатній рівень адаптації освіти до реального ринку праці
8. Нерівномірний рівень розвитку рекреаційного господарства
9. Відсутність або застарілість схем планування територій більшості громад області
10. Висока енергоємність та ступінь зносу об'єктів бюджетної сфери та житлового сектору
11. Не достатній рівень доступності до об'єктів соціально-культурного призначення для людей з інвалідністю
12. Не достатність забезпечення якісною питною водою окремих територій
13. Дотаційність більшості місцевих бюджетів області, висока залежність від державного бюджету
14. Наявність на території області об'єктів підвищеної екологічної небезпеки гірничо-добувної галузі
15. Відсутність облаштованого контрольно-пропускного пункту та нерозвиненість прикордонної інфраструктури на українсько-румунському кордоні

Зменшують

Можливості

1. Активніше використання прикладних наукових досліджень та впровадження інновацій в усі сектори економіки
2. Зміцнення відносин між Україною та країнами ЄС, збільшення зовнішньоекономічних зв'язків
3. Розширення транскордонного співробітництва та залучення міжнародної технічної допомоги
4. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій
5. Розвиток в'їзного (іноземного) туризму
6. Активізація експортоорієнтованих та імпортозамінних виробництв
7. Залучення іноземних інвестицій в економіку області з країн-членів ЄС
8. Розвиток транспортної та інженерної інфраструктури, відкриття міжнародного пункту пропуску
9. Зростання попиту в світі на екологічно-чисту, органічну сільськогосподарську продукцію дасть можливість збільшити її
10. Виробництво екологічно чистої продукції сільського господарства
11. Підвищення енергоефективності у виробництві, житлово-комунальній та соціальній сферах, розвиток відновлювальної енергетики
12. Поступлення значних обсягів доходів від закордонних трудових мігрантів
13. Підвищення якості освітніх послуг, залучення на навчання іноземних студентів у ВНЗ I-IV рівнів акредитації
14. Розбудова інфраструктури для збереження та переробки сільськогосподарської продукції
15. Створення індустріальних, технологічних, інноваційних парків
16. Створення потужностей з переробки твердих побутових відходів
17. Підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів

Порівняльні переваги, виклики і ризики потенціалу Івано-Франківської області

Порівняльні переваги

Подальше зближення України та ЄС і пожвавлення інвестиційного середовища зможуть активізувати процес залучення зовнішніх інвестицій в економіку Івано-Франківщини, спираючись на цілу низку сильних сторін регіону, таких як: інвестиційна привабливість, наявність промислової інфраструктури для створення індустріальних, технологічних, інноваційних парків, наявність трудових та природних ресурсів.

Івано-Франківщина володіє значним туристичним та рекреаційним потенціалом, має збережені національні, релігійні, культурні традиції та автентичні промисли. Ці сильні сторони можуть бути використані для подальшого розвитку туризму (ділового, медичного, екологічного та ін.).

Розвинута промислова інфраструктура Івано-Франківщини у поєднанні із кваліфікованими трудовими ресурсами зможе отримати додатковий поштовх для розвитку завдяки покращенню бізнес-клімату в Україні. Ще одна сильна сторона регіону, яка може виграти від покращення бізнес-клімату, – наявність у регіоні відновлювальних та альтернативних джерел енергії. Особливості кліматичних умов можуть бути використані для створення потужностей вітрової енергетики.

Близьке розташування Івано-Франківщини до кордонів ЄС у поєднанні із сприятливим середовищем для розвитку малого і середнього бізнесу є порівняльною перевагою регіону в умовах активізації транскордонного співробітництва.

Транспортний комплекс Івано-Франківського регіону достатньо розвинений, має розгалужену мережу залізниць, автомобільних доріг, аеропорт, що визначає його місце і надає певної ваги серед інших регіонів країни. Розташування регіону в західній частині країни в безпосередній близькості до діючих та перспективних залізничних і автомобільних міжнародних коридорів може надати поштовх розвитку транспортно-логістичних хабів.

Виклики

Проведений аналіз сучасного стану соціально-економічного розвитку області дозволив виділити низку викликів, основними з яких є:

Низька ефективність виробництва, в основі якої лежить технічна застарілість та високий рівень зношеності основних засобів та недосконалі технології. Це зумовлює низьку продуктивність праці та не конкурентоспроможність на світовому та вітчизняному ринках багатьох видів продукції.

Відсталість його структури, зокрема, домінування (за кількістю підприємств та чисельністю зайнятих) сировинноємких галузей, а також незначна, у тому числі через не дуже високий науково-технічний потенціал області, частка інноваційноємких виробництв.

Недостатній розвиток перспективних (враховуючи існуючий в області потенціал та світові тенденції) невиробничих видів економічної діяльності: курортно-рекреаційного господарства, фінансової сфери, ринкової інфраструктури та інших.

Значний техногенний пресинг на природне середовище, результатом чого є складна екологічна ситуація в багатьох районах області, яка в умовах інтенсивного розвитку видобувних галузей промисловості буде стрімко погіршуватись.

Наявність значних площ непродуктивних та високорозчленованих угідь, що негативно впливає на можливість ведення високорентабельного сільського господарства.

Недостатнє використання переваг наявного потенціалу розвитку та транспортно-географічного положення території Івано-Франківської області.

Негативні тенденції у демографічному розвитку області, зокрема, через недостатні темпи народжуваності посилюється старіння населення; збільшується навантаження особами старше працездатного віку на працездатний вік, що загострює проблеми соціального забезпечення населення, його міграційний відтік.

Невисокий рівень якості життя населення, що є прямим результатом недостатньої ефективності виробництва та недоотримання коштів на соціальні потреби, які повинні були б у прямій або опосередкованій формі надходити від реалізації виробленої продукції.

Значні територіальні диспропорції у рівні соціально-економічного розвитку міст та інших населених пунктів, насамперед, у соціальній сфері тощо.

Вирішення даних проблем, а також пріоритетні завдання з забезпечення модернізації регіоноформуючих галузей регіону визначили стратегічні напрями розвитку Івано-Франківської області.

Ризики

Поглиблення спеціалізації області на виробництві товарів з низькою доданою вартістю може призвести до зниження рівня інвестування в інноваційні процеси та дослідницьку діяльність підприємств.

Негативні демографічні тенденції (скорочення населення, висока трудова міграція за кордон,) створюють ризик для поглиблення невідповідності між пропозицією і потребами регіонального ринку праці, зокрема, в частині браку кадрів робітничих професій, відтік інтелектуальних ресурсів за межі області може призвести до браку трудових ресурсів.

Диспропорції в розвитку територій формують ризики погіршення якості життя населення, посилення трудової міграції до територій з вищою економічною активністю.

Регіон має слаборозвинуте, дрібнотоварне агровиробництво, окремі види агропродукції не відповідають стандартам ЄС. В умовах економічного зближення з ЄС існує ризик занепаду ряду сільськогосподарських виробництв через низьку конкурентоспроможність з європейськими виробниками.

Невирішеність проблеми поводження з відходами та екологічних проблем можуть бути загострені через інтенсивне природокористування та негативно відобразитись на туристично-рекреаційному комплексі регіону.

Виникнення надзвичайних ситуацій природного (паводки, зсуви, селі, ерозії) та техногенного характеру є значним потенційним ризиком, враховуючи недостатній рівень протипаводкового захисту окремих територій.

Сценарії розвитку Івано-Франківської області до 2027 року

Сценарії розвитку області, які розроблені як складова Схеми планування територій області до 2036 року та затверджені рішенням обласної ради від 30.06.2017 року № 548-16/2017.

Становлення перспективної моделі господарства Івано-Франківської області мало б бути спрямованим на:

1. Ефективне використання існуючого природно-ресурсного потенціалу території області передбачає такі напрями:

– технічна модернізація матеріально-технічної бази та впровадження сучасних та безпечних технологічних процесів у гірничо-хімічній, нафтогазовій та деревообробній промисловості, що повинно забезпечити високопродуктивну роботу галузей і, як результат, сталий соціально-економічний розвиток регіону;

– відновлення на новій технічній базі центрів з видобування та обробки родовищ хімічної сировини, будівельних матеріалів, сільськогосподарської лісгосподарської продукції тощо.

2. Покращення екологічної ситуації у регіоні, зокрема шляхом будівництва станцій та заводів з переробки твердих побутових відходів у найбільших господарських центрах та вузлах Івано-Франківської області, впровадження на виробництві екофільних технологій тощо.

3. Максимальне використання сприятливого транспортно-географічного положення Івано-Франківської області та високої транзитивності її території. Зокрема, воно передбачає використання переваг близького розміщення Івано-Франківщини до західного кордону України, центральних областей держави з метою об'єднання економічних та інвестиційних ресурсів та міжрегіональної співпраці при розробці масштабних інноваційних проектів або вирішенні спільних соціально-економічних та екологічних проблем.

4. Зменшення територіальних диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку адміністративних районів області шляхом:

– розбудови соціальної інфраструктури у сільській місцевості, особливо в периферійних гірських зонах регіону, та комунальної інфраструктури у невеликих міських поселеннях;

– формування локальних ядер соціально-економічного зростання, які консолідують територію та генерують імпульси розвитку.

Разом з тим, аналіз сучасних тенденцій та передумов розвитку господарського комплексу Івано-Франківської області не дає можливості окреслити єдиний безальтернативний варіант розвитку економіки регіону. Мова може йти про декілька варіантів можливого розвитку господарства регіону у перспективі, де ключову роль буде відігравати промислове виробництво.

Найбільш ймовірними із них є наступні сценарії – інерційний, інноваційний та проміжний варіанти розвитку. Кожний з них має свої особливості та специфіку, що визначають соціально-економічний стан та архітектурний вигляд області, його роль в регіоні та країні, стан природного середовища, основні характеристики та рівень життя населення.

1. Інерційний варіант розвитку Івано-Франківської області пов'язаний із досить ймовірним збереженням — консервацією нинішнього стану виробництва регіону. Цей варіант виходить із того, що зміни у промисловій політиці практично не відбуваються: продовжується повільне реформування, спрямоване на поступове поглиблення ринкових перетворень, а також повільний процес структурних трансформацій промислового виробництва. Вплив держави на економічні процеси обмежений лише рекомендаційними програмами, відносно невеликою кількістю державних замовлень, незначною фінансовою підтримкою за рахунок державних інвестицій, деякими змінами податкового законодавства. За таких умов прогноз має переважно інерційний характер з корегуванням на експертну оцінку можливих змін у попиті на традиційну продукцію галузей та пристосування наявних виробничих потужностей до нової продукції, що користується попитом.

При інерційному варіанті розвитку подій пріоритет в розвитку промисловості буде надаватися виробництвам, що не потребують значних капіталовкладень в організацію та підготовку виробництва або мають швидку економічну віддачу. Перед усім мова йде про низько- чи середньотехнологічні, ненаукоємні галузі добувної промисловості, переробки мінеральної сировини,

хімічної та харчової промисловості, виробництва будівельних матеріалів та ін. При цьому динамічні показники розвитку виробництва будуть залишатись малорухомими.

Зокрема, при збереженні існуючого тренду динаміки розвитку галузей промисловості, не варто й сподіватися на прогресивні структурні зрушення в цій галузі.

При збереженні існуючих тенденцій зростання виробництва, структура промисловості матиме невідповідний існуючому у Івано-Франківській області потенціалу рівень прогресивності. При крайній важливості випереджаючих темпів зростання продукції машинобудування (особливо його високотехнологічних виробництв) вони є практично на одному рівні з темпами росту всієї промисловості області. А це вкрай стримує процеси інноваційного розвитку економіки регіону.

Інерційний варіант розвитку промисловості може бути виправданим лише на короткотривалу перспективу (максимум 3–5 років), оскільки дозволяє акумулювати необхідні для розвитку високотехнологічних виробництв області інвестиційні ресурси.

Разом із тим реалізація цього варіанту на довготривалу перспективу (20–25 років) є недоцільною, хоча і ймовірною. При такому розвитку подій дуже ускладнюється перехід економіки області на інноваційну модель розвитку.

2. Інноваційний варіант розвитку області пов'язаний з його всебічною модернізацією, структурною трансформацією промисловості, сільського господарства, транспорту, зв'язку тощо та їх інтеграцією з інноваційним та науково-освітнім комплексом регіону. Саме ця модель відповідала б постіндустріальній спрямованості господарського розвитку Івано-Франківської області.

Вирішення цієї складної та масштабної задачі вимагає максимального використання всіх можливих ресурсів – матеріальних, фінансових, інтелектуальних, організаційних. Саме ці аспекти визначають механізм та напрями реалізації програми розвитку господарського комплексу Івано-Франківщини на інноваційній основі.

Інноваційна економіка в сучасних умовах характеризується, перш за все, готовністю формуючих її суб'єктів господарювання до конкуренції, пошуку та освоєння нових ринків. Досягнення цього стану у промисловості сьогодні можливе тільки на основі широкого впровадження технологічних нововведень, виходу на ринок з новою наукоємною, конкурентоспроможною продукцією. Ці риси мають бути притаманними усім галузям промисловості, особливо прогресовизначальним виробництвам (виготовлення технологічного обладнання, комп'ютерної техніки, сучасних засобів зв'язку тощо).

Реалізація інноваційної програми розвитку в сучасних умовах є досить складним завданням, зважаючи на не дуже високий технічний та технологічний рівень основної частини промислових підприємств області.

Реалізація інноваційного варіанту вимагає ініціативи та значних організаційних зусиль з боку управлінських структур. Це зумовлено тим, що цей варіант базується на припущенні, що держава буде проводити активну промислову політику, спрямовану на кардинальні зміни у внутрішньогалузевій та міжгалузевій структурі промислового виробництва у відповідності з світовими тенденціями та змінами кон'юнктури ринку.

З цією метою буде здійснюватися вплив держави на систему кредитування певних галузей (пільгове – для галузей з прискореним обігом вкладених коштів). Кредити мають надаватись лише під конкретний проект, а процентна ставка має бути нижчою за прогнозовану рентабельність виробництва.

Повинна бути реалізована нова податкова система, яка передбачала стимулювання оновлення виробничого апарату та складу кінцевої продукції. Нова промислова політика має бути спрямована на стимулювання експорту кінцевої продукції обробної промисловості при одночасному стримуванні експорту сировини та матеріалів, захист вітчизняного ринку від напливу імпоротної продукції аналогічної виробленим в Україні. Важливу роль при цьому має відіграти антидемпінгове законодавство, яке, принаймні, вирівнює умови внутрішнього ринку для зарубіжних та вітчизняних товарів.

Структура господарського комплексу Івано-Франківської області сьогодні загалом характеризується переважанням частки виробничої сфери над невиробничою. В той же час, світовий досвід засвідчує, що домінування невиробничої сфери в структурі господарства, є прогресивним явищем. Зв'язано це з тим, що розвиток основних видів діяльності невиробничого сектору економіки – ринкової інфраструктури, інформаційного, інжинірингового та консалтингового обслуговування, науково-дослідної та проектно-конструкторської діяльності є не тільки визначальним чинником зростання ефективності виробничої сфери регіону, а й запорукою його постіндустріального розвитку.

Перед усім слід зазначити, що інноваційний варіант розвитку передбачає створення в регіоні близько 105 тисяч нових робочих місць, що дозволить істотно зменшити чисельність самозайнятого населення та скоротити його міграційний відтік за межі регіону та держави.

Пропонований інноваційний варіант розвитку економіки області передбачає також і її значну галузеву трансформацію. В структурі економіки Івано-Франківської області має суттєво зрости частка невиробничої сфери, головним чином за рахунок випереджаючого розвитку галузей ринкової інфраструктури (фінансова діяльність), освіти та науки, охорони здоров'я та рекреаційної діяльності тощо.

Становлення чіткої інноваційної спрямованості промислового комплексу області може бути здійснене лише на основі розробки та широкого впровадження технологічних нововведень, виходу на ринок з новою наукоємною, конкурентоспроможною продукцією. Ці риси мають бути притаманними усім галузям промисловості. Формування такої моделі господарства досягається шляхом інтегрування промислового виробництва міст з територіальними формами організації інноваційної діяльності. Ключовими компонентами серед цих форм є технопарки, які в своєму розміщенні орієнтуються на зручне транспортно-географічне положення (близькість до транспортних коридорів), наявність висококваліфікованої робочої сили, сформовану інженерну, комунікаційну інфраструктуру, близькість до крупних університетських центрів, ринок венчурного капіталу тощо.

Стратегічне бачення розвитку Івано-Франківської області

За результатами обговорення, виходячи з матеріалів дослідження соціально-економічного стану області та думок експертів, науковців, представників органів місцевого самоврядування і органів виконавчої влади були сформульовані Стратегічне бачення та Місія області.

Стратегічне бачення розвитку Івано-Франківщини:

Івано-Франківщина – комфортний, доступний і безпечний для проживання регіон з високим рівнем життя, високорозвинений культурний, туристичний, курортно-рекреаційний центр України з конкурентоспроможною та інноваційною економікою.

Місія Івано-Франківщини: Забезпечення добробуту, доступності та високої якості життя теперішнього і майбутніх поколінь в умовах розвитку конкурентоспроможної та інноваційної економіки на засадах збереження культурних традицій, природних особливостей та переваг краю.

Стратегічні, операційні цілі та завдання

Стратегічний напрям	Операційна ціль	Завдання
1. Конкурентоспроможна економіка на засадах смарт-спеціалізації	1.1. Стимулювання розвитку інноваційних видів економічної діяльності, залучення інвестицій	1.1.1. Розвиток інноваційної складової видів економічної діяльності зі значним потенціалом (у сфері деревообробки, хімічної промисловості, агропромислового комплексу та креативних індустрій, тощо)
		1.1.2. Підготовка та супровід інвестиційних проектів (створення індустріальних, технологічних парків)
		1.1.3. Підвищення інвестиційної привабливості та міжнародна промоція регіону
		1.1.4. Розвиток малого і середнього підприємництва в т.ч. ініціатив людей з інвалідністю та молоді (кластери, науково-технологічні парки, мережі, хаби та інші)
	1.2. Енергетична самодостатність	1.2.1. Розвиток альтернативної енергетики
		1.2.2. Формування енергоефективного суспільства
	1.3. Розвиток туристично-рекреаційної сфери	1.3.1. Розвиток туристичної інфраструктури та навігації
		1.3.2. Збереження та управління природною та культурною спадщиною
		1.3.3. Створення нових та підтримка існуючих туристичних продуктів і атракцій у т.ч. на гірських територіях, їх доступність для людей з інвалідністю
		1.3.4. Маркетинг туристичного потенціалу Івано-Франківської області
	1.4. Стимулювання економічного розвитку громад, сільських та гірських територій	1.4.1. Розвиток фермерських господарств та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, виробництва органічної сільськогосподарської продукції
		1.4.2. Розвиток та технологічне переоснащення підприємств сільського господарського виробництва, створення інфраструктури для зберігання, сортування та переробки сільгосппродукції
		1.4.3. Покращення інструментів просторового планування
		1.4.4. Підвищення фінансової спроможності громад в т.ч. через розвиток малого бізнесу

2. Розвиток інфраструктури області	2.1. Розвиток дорожньо-транспортної, логістичної, прикордонної інфраструктури	2.1.1. Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт мостів і автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення
		2.1.2. Розвиток транспортно-логістичної прикордонної інфраструктури, модернізація Міжнародного аеропорту «Івано-Франківськ»
		2.1.3. Безпека транспортної інфраструктури
		2.1.4. Розвиток придорожньої інфраструктури в т.ч. для людей з інвалідністю
	2.2. Розвиток інфраструктури територіальних громад	2.2.1. Забезпечення якісними адміністративними послугами в об'єднаних територіальних громадах в т.ч. для людей з інвалідністю
		2.2.2. Покращення житлово-комунальної інфраструктури
		2.2.3. Розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури громад
3. Створення комфортних та безпечних умов проживання на території Івано-Франківської області	3.1. Забезпечення рівного доступу, підвищення якості медичних, освітніх послуг та розвиток спорту в громадах	3.1.1. Підвищення якості та доступності медичних послуг: будівництво, реконструкція та покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я
		3.1.2. Підвищення якості та доступності освітніх послуг: будівництво, реконструкція та покращення матеріально-технічної бази закладів освіти
		3.1.3. Створення умов для інтеграції системи закладів вищої освіти у європейський освітній простір, підтримка міжнародних обмінів студентами, аспірантами, викладачами
		3.1.4. Розвиток спортивної інфраструктури громад області
		3.1.5. Розвиток масового спорту та спорту вищих досягнень
	3.2. Розвиток соціальної інфраструктури та інклюзії	3.2.1. Вдосконалення системи надання соціальних послуг
		3.2.2. Розвиток якісного інклюзивного середовища
		3.2.3. Створення безбар'єрного простору
	3.3. Розвиток мережі закладів культури	3.3.1. Створення, реконструкція, модернізація та реновація закладів культури області
		3.3.2. Формування та впровадження ідеології культури для дітей та молоді
	3.4. Підвищення рівня екологічної безпеки	3.4.1. Створення системи поводження з твердими побутовими відходами
		3.4.2. Зменшення забруднення водних об'єктів та ґрунтів, покращення санітарного та екологічного стану населених пунктів
		3.4.3. Забезпечення якісною питною водою жителів області
		3.4.4. Забезпечення цивільного захисту населення області
		3.4.5. Збереження та розширення природних територій та об'єктів природо-заповідного фонду, відновлення лісів

Стратегічна ціль
1. Конкурентоспроможна економіка на
засадах смарт-спеціалізації

Івано-Франківська область входить у число найбільш промислово розвинених областей західного регіону України та забезпечує 2-2,5% загальнодержавного обсягу реалізованої промислової продукції.

Промисловий комплекс області охоплює машинобудування, хімічну, паливно-енергетичну, нафтохімічну, лісову, деревообробну, харчову, легку галузі і зосереджений, в основному, в містах Івано-Франківську, Калуші, Коломиї, Надвірній, Долині. Івано-Франківщина – це регіон з певними особливостями структури промислового комплексу, зокрема, це надмірна її диспропорція на користь трьох галузей: хімії, електроенергії, нафтогазовидобутку і розроблення кар'єрів. Частка обсягів реалізованої продукції цих галузей становить понад 85% загального обсягу реалізованої продукції. У зв'язку з відновленням у 2017р. виробництва основної хімічної продукції, частка реалізованої промислової продукції підприємств з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції в обсягах реалізації переробної галузі зросла із 10,9% у 2014р. до 40,4% – у 2018 році.

Такі показники вказують на доцільність збільшення інвестицій у нафтогазовий комплекс області, що, в свою чергу забезпечить збільшення об'ємів видобутку газу і нафти, дасть можливість створити нові робочі місця, в тому числі у суміжних з газовидобувною галузях, спрямовувати кошти на соціально-економічний розвиток населених пунктів, в яких уже діють такі підприємства.

Водночас скоротилась частка інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції з 1,3% у 2015 році до 1,1% у 2018 році. Погіршилися показники інноваційної діяльності. Кількість впроваджених у виробництво технологічних процесів зменшилася з 50 од. у 2015 році до 20 од. у 2018 році, кількість впроваджених видів інноваційної продукції (товарів, послуг) – з 117 од. у 2015 році до 55 од. у 2018 році.

Втручання у сферу передбачено у 4-х напрямках:

- стимулювання розвитку інноваційних видів економічної діяльності, залучення інвестицій;
- енергетична самодостатність;
- розвиток туристично-рекреаційної сфери, територій історико-культурної спадщини;
- стимулювання економічного розвитку громад, сільських та гірських територій.

Стратегічна ціль 1. Конкурентоспроможна економіка на засадах смарт-спеціалізації			
Операційна ціль 1.1	Операційна ціль 1.2	Операційна ціль 1.3	Операційна ціль 1.4
Стимулювання розвитку інноваційних видів економічної діяльності, залучення інвестицій	Енергетична самодостатність	Розвиток туристично-рекреаційної сфери	Стимулювання економічного розвитку громад, сільських та гірських територій

Операційна ціль 1.1.
Стимулювання розвитку інноваційних видів економічної діяльності,
залучення інвестицій

Інноваційний розвиток економіки області пов'язаний із всебічною модернізацією, структурною трансформацією промисловості, сільського господарства, транспорту, зв'язку тощо та їх інтеграцією з інноваційним та науково-освітнім комплексом регіону.

Інноваційна економіка в сучасних умовах характеризується, перш за все, готовністю формуючих її суб'єктів господарювання до конкуренції, пошуку та освоєння нових ринків. В структурі обсягів реалізації промислової продукції (робіт, послуг) домінуючу частку займають галузі: постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря - 33,6%, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції - 21,5%, добувна промисловість та розроблення кар'єрів - 12,4%, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції - 10,1%, виготовлення виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності - 8,6%. Діяльність більшості підприємств цих галузей, зважаючи на їх невідповідність сучасним вимогам безпечності, негативно впливає на довкілля та створює проблеми екологічного характеру, що не сприятиме в майбутньому розвитку важливого для області туристичного сектору.

Становлення чіткої інноваційної спрямованості промислового комплексу області може здійснюватись лише на основі розробки та широкого впровадження технологічних нововведень, виходу на ринок з новою наукоємною, конкурентоспроможною продукцією. Ці риси мають бути притаманними усім галузям промисловості.

Особлива роль належить розширенню виробництва галузей з високою доданою вартістю – машинобудування, легкої та меблевої промисловості, які на сьогодні займають незначні частки в структурі промислового виробництва (0,7-4,4%) і мають об'єктивний потенціал розвитку.

Формування сучасної моделі господарства досягається шляхом інтегрування промислового виробництва міст з територіальними формами організації інноваційної діяльності. Ключовими компонентами серед цих форм є технопарки, які в своєму розміщенні орієнтуються на зручне транспортно-географічне положення (близькість до транспортних коридорів), наявність висококваліфікованої робочої сили, сформовану інженерну, комунікаційну інфраструктуру, близькість до потужних університетських центрів, ринок венчурного капіталу тощо.

Основні напрямки реалізації інноваційної політики в області передбачають розвиток видів діяльності з високою наукоємністю, створення умов для виробництва інтелектуальних продуктів, включаючи можливість їх комерціалізації в регіоні чи за його межами, використання механізму державно-приватного партнерства для впровадження проектів із застосуванням новітніх технологій та сучасних управлінських рішень, сприяння створенню галузевих кластерів як прогресивних форм кооперації.

Інвестиційна активність регіону характеризується невисоким рівнем залучення інвестицій, з одночасним його зменшенням. Обсяг вкладених з початку інвестування в економіку області прямих інвестицій (акціонерного капіталу) на 31 грудня 2018 року склав 894,5 млн. дол. США. У 2018 році в економіку області інвестовано 31,2 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Зменшення капіталу за цей період становить 41,4 млн.

дол. США, у тому числі за рахунок вилучення капіталу – 13,9 млн. дол. США, за рахунок курсової різниці – 27,5 млн. дол. США.

Привабливими для іноземних інвесторів залишаються підприємства промислового комплексу, куди спрямовано 660,5 млн. дол. США (73,8% загального обсягу акціонерного капіталу), з них у переробну галузь – 645,1 млн. дол. США (72,1%), добувну промисловість і розроблення кар'єрів – 9,4 млн. дол. США.

Прямими наслідками підвищення інвестиційної активності регіону повинно стати залучення значного обсягу інвестицій та створення десятків тисяч робочих місць.

Очікувані результати:

- створення сприятливих умов для розвитку інноваційної діяльності;
- розвиток галузей промисловості з високою доданою вартістю, в т.ч. машинобудування, легкої і меблевої;
- підвищення технологічного рівня та конкурентоспроможності продукції на основі залучення інвестицій;
- диверсифікація виробництв і експорту продукції, розширення ринків збуту та імпортозаміщення;
- поліпшення інвестиційного іміджу і привабливості області;
- покращення регіональної інвестиційної інфраструктури.

Індикатори:

- кількість інноваційно-активних промислових підприємств, одиниць;
- кількість впроваджених у виробництво нових технологічних процесів, одиниць;
- кількість освоєних нових видів продукції, одиниць;
- обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис.грн.;
- обсяг іноземних інвестицій, тис. дол. США;
- кількість країн, нерезиденти з яких інвестували в економіку області, одиниць.

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
1.1.1. Розвиток інноваційної складової видів економічної діяльності зі значним потенціалом (у сфері деревообробки, хімічної промисловості, агропромислового комплексу, креативних індустрій, тощо)	- організація заходів щодо обміну досвідом, розширенню ділових зв'язків і можливостей суб'єктів підприємницької діяльності в інноваційній сфері; - поглиблення співпраці з вищими навчальними закладами, науковими організаціями, науково-дослідними інститутами тощо з питань впровадження перспективних науково-технічних розробок у виробництві; - створення умов для виробництва інтелектуальних продуктів, включаючи можливість їх комерціалізації в регіоні чи за його межами; - використання механізму державно-приватного партнерства для впровадження проектів із застосуванням новітніх технологій та сучасних управлінських рішень; - сприяння створенню галузевих кластерів як прогресивних форм кооперації
1.1.2. Підготовка та супровід інвестиційних проектів (створення	- підготовка нових інвестиційних проектів; - підвищення інституційної спроможності органів виконавчої влади і місцевого самоврядування у

індустріальних, технологічних парків)	питаннях інвестиційного супроводу; - концепція та ТЕО розміщення індустріальних парків; - розвиток інженерної інфраструктури для індустріальних парків; - консалтингова підтримка та супровід (методичний, організаційний) потенційних інвесторів; - розробка проєктів, які зможуть взяти участь у конкурсі проєктів регіонального розвитку на отримання коштів секторальної підтримки з боку ЄС
1.1.3.Підвищення інвестиційної привабливості та міжнародна промоція регіону	- організація ярмарків, бізнес-зустрічей, ярмарків-контрактів для пошуку міжрегіональних та зарубіжних партнерів; - дослідження та активна промоція інвестиційних можливостей регіону (інформаційне наповнення і підтримка сайту, промо-матеріали) як в Україні, так і за кордоном; - формування та регулярна актуалізація баз даних для інвестиційної діяльності (опис вільних земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості); - формування платформи для тісної співпраці з європейськими організаціями та фондами, що фінансують проєкти регіонального розвитку; - сприяння налагодженню зовнішньоекономічних бізнес- зв'язків з партнерами з країн-членів ЄС
1.1.4. Розвиток малого і середнього підприємництва в т.ч. ініціатив людей з інвалідністю та молоді	- створення інноваційної інфраструктури, поглиблення зв'язків суб'єктів малого та середнього бізнесу з науковими установами для запровадження інновацій; - створення центрів підтримки бізнесу, бізнес-інкубаторів, агенцій регіонального розвитку, мережі інформаційно-консультаційних пунктів на базі центрів надання адміністративних послуг та інших об'єктів інфраструктури; - стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу у високотехнологічних галузях економіки; - консалтингова підтримка та супровід (методичний, організаційний) потенційних інвесторів; - надання мікрокредитів суб'єктам малого підприємництва для ведення власної справи, зокрема, через Регіональний фонд підтримки підприємництва; - організація заходів щодо обміну досвідом, розширенню ділових зв'язків і можливостей малого підприємництва в інноваційній сфері

Операційна ціль 1.2. Енергетична самодостатність

Система електроенергетики Івано-Франківської області базується на використанні електроенергії, яка вироблена електростанціями, що розташовані на території області, а також електропостачання області здійснюється від зовнішніх джерел електроенергії, зв'язок з якими здійснюється по лінях електропередачі напругою 220кВ, 330кВ, 400кВ та 750кВ Західної електроенергетичної системи. Енергосистема області з'єднана магістральними

лініями електропередачі з Південно-Західною енергосистемою та електроенергетичними системами Румунії та Угорщини. За допомогою міждержавних електричних мереж здійснюється паралельна робота ОЕС України з Європейською мережею системних операторів з передачі електроенергії ENTSO-E.

На території Івано-Франківської області функціонують об'єкти відновлювальної енергетики, щороку їх сумарна потужність збільшується, на цей час об'єктами альтернативної енергетики виробляється майже 2,0 % сумарного обсягу електроенергії області. Пріоритетним вважається розвиток об'єктів вітрової та сонячної енергетики.

Для збільшення маневрених потужностей і стабілізації управління режимами роботи об'єднаної енергетичної системи України та зважаючи на те, що блочне обладнання існуючих електростанцій області значно зношено, фізично та морально застаріле та відпрацювало свій граничний ресурс, необхідно провести технічне переоснащення, реконструкцію та модернізацію всіх існуючих електростанцій, виконати будівництво нових електропідстанцій та ліній електропередачі.

Для вдосконалення структури паливно-енергетичного балансу пріоритетним напрямком є перехід до раціонального поєднання традиційних та нетрадиційних джерел енергії, збільшення частки НВДЕ в загальному енергетичному балансі області, впровадження та розвиток програми використання альтернативних джерел електроенергії. У Івано-Франківській області наявні значні запаси альтернативних природному газу та кам'яному вугіллю видів палива, такі як дрова, відходи деревообробки (гілля, щепи, тирса), сировини сільськогосподарського виробництва та інші.

Очікувані результати:

- зменшення рівня енергоємності виробництва на основі розширення використання нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, диверсифікації енергопостачання, оптимізації структури енергогенеруючих потужностей у промисловому виробництві;

- зменшення обсягу шкідливих викидів в атмосферу.

Індикатори:

- обсяги та темпи зростання виробництва електричної енергії з нетрадиційних відновлюваних джерел енергії, кВт год та %;
- частка відновлюваних джерел енергії у структурі споживання паливно-енергетичних ресурсів області, %;
- кількість реалізованих інвестиційних проектів з енергоефективності

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
1.2.1. Підтримка альтернативної енергетики	- розбудова енергетичної інфраструктури, зокрема, будівництво, модернізація та реконструкція ліній електропередач; - інтеграція в європейську енергетичну інфраструктуру; - налагодження механізмів використання місцевих видів палива; - підтримка розвитку відновлюваної та альтернативної енергетики на місцевій сировинній основі; - налагодження контактів зі всіма зацікавленими стейкхолдерами для диверсифікації ринків збуту електроенергії;

	- проведення заміни існуючих вугільних та газових котлів на котли на біомасі в бюджетній сфері та комунальній теплоенергетиці; - встановлення сонячних колекторів для підігріву води для потреб гарячого водопостачання в закладах бюджетної сфери, приватних будинках; - впровадження теплових насосів, електричного теплоакumuляційного обігріву та гарячого водопостачання
1.2.2.Формування енергоефективного суспільства	- розроблення комплексу заходів щодо стимулювання і використання відновлюваних джерел енергії, відходів у теплопостачанні, комбінованому виробництві теплової та електричної енергії; - розроблення та впровадження механізму фінансування альтернативних технологій з отримання електроенергії, використання біопалива (з відходів) та інших джерел, що мають перспективний потенціал

Операційна ціль 1.3. Розвиток туристично-рекреаційної сфери

Івано-Франківщина є одним із найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України. За період 2014-2018 рр. вдалося досягти зростання кількості туристів і екскурсантів з 1,6 млн. до 2,2 млн. осіб, туристичного збору – з 0,9 млн. до 3,7 млн. гривень.

В області функціонують понад 500 туристично-рекреаційних закладів на 20 тис. місць, послуги розміщення також надають близько 800 садиб сільського (зеленого) туризму. Зареєстровано понад 200 суб'єктів туристичної діяльності, з них 36 мають туроператорську ліцензію. Працює 8 туристично-інформаційних центрів.

За період 2014-2018 рр. Кількість колективних закладів розміщення зросла з 243 до 274 або на 13%; у т.ч. кількість готелів – з 212 до 244 або на 15%. Кількість зареєстрованих фізичних осіб–підприємців у сфері сільського (зеленого) туризму зросла із 163 до 306 або на 88%.

У 2019 році підписано Меморандум про співпрацю у рамках реалізації проєкту «Мале Карпатське коло» між обласними радами та облдержадміністраціями Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей, який передбачає будівництво дорожнього кільця завдовжки 100 км для об'єднання областей і гірськолижних курортів.

Розвитку туристично-рекреаційної сфери сприяють різноманітність природних факторів, м'який клімат, велика кількість рекреаційних територій, історико-культурних пам'яток, природно-заповідних територій.

Світовий досвід засвідчує важливу роль рекреаційної діяльності у формуванні валового внутрішнього продукту. Розвинута рекреаційна сфера істотно збільшує надходження до місцевих бюджетів, сприяє зростанню зайнятості населення. Розвиток цієї галузі сприяє розвитку суміжних галузей господарського комплексу.

Івано-Франківська область має розвинене оздоровчо-рекреаційну, туристичну сферу та вагомий потенціал для подальшого їх розвитку. Визначальними природними рекреаційними ресурсами області є гірський ландшафт та сприятливе екологічне становище. Також важливе місце у подальшому розвитку цієї сфери має багата історико-культурна спадщина, адже зараз на території області офіційно налічується 3944 нерухомих об'єкти

культурної спадщини (1490 – археології, 1443 – архітектури та містобудування, 869 – історії та 142 – монументального мистецтва).

Очікувані результати:

- формування ефективної системи економічного стимулювання розвитку туризму;
- розвиток інфраструктури у сфері туризму і рекреації в області;
- формування привабливого інвестиційного клімату для реалізації проектів у сфері туризму та рекреації;
- покращення кадрового забезпечення розвитку туристичної галузі та готельного господарства;
- поживлення механізмів державно-приватного партнерства у сфері інфраструктурних та туристичних проектів.

Індикатори:

- кількість туристів і екскурсантів, що відвідали область;
- туристичний збір;
- кількість закладів розміщення та ліжко-місць;
- кількість облаштованих туристичних та екскурсійних об'єктів, територій;
- кількість промоційних заходів (фестивалі, конференції, форуми, виставки, ознайомлювальні тури та ін.).

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (не повний перелік)
1.3.1. Розвиток туристичної інфраструктури та навігації	- встановлення туристично-інформаційних вказівників, знаків, стендів; - облаштування місць відпочинку туристів, оглядових майданчиків; - спорудження та облаштування зупинок туристичного автотранспорту, зон для кемпінгів, санітарних місць вздовж автомобільних доріг; - розвиток курортно-рекреаційних територій; - розвиток мережі туристично-інформаційних центрів; - впорядкування територій та об'єктів рекреаційного призначення; - знакування та маркування туристичних маршрутів (шляхів)
1.3.2. Збереження та управління природною та культурною спадщиною	- інфраструктурне та інформаційне облаштування привабливих для туристичних відвідувань об'єктів природної і культурної спадщини; - проведення консерваційних та реєстраційних робіт на об'єктах історико-культурної спадщини; - проведення навчальних заходів для суб'єктів туристичної діяльності; - проведення просвітницьких заходів з метою популяризації сталого туризму, у т.ч. організація конкурсів, які заохочують місцеве населення до збереження навколишнього природного та культурного середовища. - реалізація транскордонних проектів у сфері туризму;
1.3.3. Створення нових та підтримка	- розвиток мережі туристичних маршрутів (шляхів), у т.ч. доступних для людей з інвалідністю;

існуючих туристичних продуктів і атракцій , у т.ч. на гірських територіях, їх доступність для людей з інвалідністю	- створення туристичних та екскурсійних продуктів і турів; - створення сучасних інтерактивних атракцій; - створення сприятливого середовища для діяльності суб'єктів туристичної діяльності; - створення мережі туристичних кластерів
1.3.4. Маркетинг туристичного потенціалу Івано-Франківської області	- проведення в області фестивалів та інших промоційних заходів; - видання промоційної і сувенірної продукції; - просування туристичних локацій і продуктів у мережі Інтернет та соціальних медіа; - організація та проведення ознайомлювальних турів для представників туристичних фірм, засобів масової інформації з України і з-за кордону; - участь у всеукраїнських і міжнародних виставках, форумах, конференціях, тренінгах тощо; - реалізація спільних маркетингових ініціатив та проектів з інститутами громадянського суспільства, профільними бізнес-асоціаціями, ВНЗ; - проведення добровільної категоризації садиб сільського туризму; - проведення маркетингових, аналітичних, соціологічних досліджень та опитувань в галузі туризму

Операційна ціль 1.4. Стимулювання економічного розвитку громад, сільських та гірських територій

У сільській території проживає понад 55% населення області, що значно перевищує загальнодержавний рівень. Аграрний сектор, який є природним і традиційним місцем працевлаштування для мешканців сіл на сучасному етапі не може забезпечити достатню зайнятість для сільського населення. Слабкі можливості для зайнятості та занепад соціальної інфраструктури в сільських та приміських місцевостях є ключовими причинами низького рівня життя і, як наслідок – відтоку та загального старіння населення, що створює додатковий тиск на міста області і прискорює занепад традиційних сіл. Село швидкими темпами втрачає культурну, соціальну та економічну інфраструктуру. Для сільської місцевості характерні дрібні поселення. Таке становище потребує всебічного підходу до розвитку села, головним чином за допомогою втручань органів влади, доповнених діями, які можуть виконуватися разом з цією Стратегією.

Ще однією особливістю Івано-Франківської області є наявність на її території гірських населених пунктів, зокрема, статус гірських мають 240 населених пунктів, що складає 12,7 % від загальної площі області, де проживає майже 30,0 % населення. Складність природних умов, низький рівень транспортної доступності, з урахуванням еколого-геологічних особливостей функціонування господарських комплексів, негативно впливають на підприємницьку ініціативу та зайнятість на території гірських населених пунктів, що призводить до збільшення диспропорцій за основними соціально-економічними показниками та потребує комплексного підходу до вирішення проблемних питань.

Стан розвитку гірських територій потребує якісних перетворень, спроможних забезпечити підвищення конкурентоспроможності шляхом стимулювання економічної активності через розвиток інфраструктури та наближення рівня надання публічних послуг до європейських стандартів, підвищення рівня безпеки.

Завдяки реформі децентралізації громади області отримали нові податкові надходження, а система бюджетного вирівнювання створила кращу мотивацію для органів місцевого самоврядування у стимулюванні місцевого та регіонального розвитку.

Очікувані результати:

- покращення стану автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, які сприятимуть доступності до центрів економічного зростання;
- створення Карпатського центру відродження вівчарства;
- надання фінансової та інституційної підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва, які провадять діяльність на території гірських населених пунктів, на розвиток традиційних і найбільш перспективних для регіону видів господарської діяльності, у тому числі органічного виробництва, впровадження "зелених технологій";
- створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та сільськогосподарських виробничих кооперативів;
- відтворення лісів на площах суцільних зрубів;
- розширення мережі туристично-інформаційних центрів;
- облаштування систем водозабезпечення та каналізування;
- впровадження систем роздільного збирання, сортування та перероблення побутових відходів.

Індикатори:

- кількість створених нових робочих місць;
- протяжність відремонтованих, реконструйованих доріг;
- кількість створених туристично-інформаційних центрів;
- рівень покриття території цифровим та Інтернет-зв'язком;
- кількість відреставрованих об'єктів історико-культурної спадщини;
- кількість збудованих та реконструйованих полігонів та сміттєзвалищ;
- кількість облаштованих систем водозабезпечення та каналізування.

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
1.4.1. Розвиток фермерських господарств та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, виробництва органічної сільськогосподарської продукції	- підтримка розвитку ферм сімейного типу; - розробка системи мікrokредитного фінансування фермерських господарств та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів; - підтримка агровиробників через формування кооперативних об'єднань; - формування культури виробництва та споживання продукції органічного, сільського господарства; - розроблення ґрунтозахисних та екологічнобезпечних технологій вирощування с/г культур та інформаційна кампанія для дрібних агровиробників про потенціал виробництва і збуту органічної продукції
1.4.2. Розвиток та технологічне переоснащення підприємств сільського	- оцінка потреб та підтримка створення сховищ довготривалого зберігання агропродукції; - закупівля обладнання для зберігання, сортування та переробки сільгосппродукції;

господарського виробництва, створення інфраструктури для зберігання, сортування та переробки сільгосппродукції	- консультативна підтримка агровиробників з питань підготовки інвестиційних проектів; - консультативна підтримка агровиробників з питань сертифікації
1.4.3. Покращення інструментів просторового планування	- розроблення та оновлення містобудівної документації на місцевому рівні (схем планування територій, генеральних планів населених пунктів, у першу чергу, інвестиційно привабливих); - впровадження геоінформаційних систем містобудівного кадастру на обласному, місцевому рівнях та забезпечення їх публічності; - розширення мобільного та фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету у сільській місцевості; створення міжрегіональних та внутрішньо регіональних інформаційних і комунікативних мереж
1.4.4. Підвищення фінансової спроможності громад, в т.ч. через розвиток малого бізнесу	- впровадження програм навчання молоді з розвитку ініціатив у ринковій економіці та формування підприємницької компетентності у традиційних секторах: сільське, лісове господарство, народні промисли з використанням нових технологій, що не шкодять навколишньому природному середовищу та покращують умови праці; - надання фінансової та інституційної підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва на розвиток традиційних і найбільш перспективних видів господарської діяльності, у тому числі органічного виробництва, впровадження "зелених технологій"; - створення кластерів з орієнтацією на виробництво продукції з місцевих сировинних ресурсів; - створення високотехнологічних підприємств з первинної та глибокої переробки сировини (плодів та ягід); - створення підприємств з енергетичної переробки відходів лісового та сільського господарства; - створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та сільськогосподарських виробничих кооперативів; - промоція місцевих виробників товарів і послуг, локальних брендів, маркування продукції місцевих товаровиробників, розширення ринків збуту продукції та послуг місцевих виробників; - залучення місцевих товаровиробників до участі у торгах (тендерах) по закупівлі товарів, робіт (послуг) за державні кошти

Стратегічна ціль

2. Розвиток інфраструктури області

На сьогодні Івано-Франківська область має достатньо потужний транспортний комплекс, що забезпечує транспортні зв'язки транзитні, міжобласні і внутрішньообласні.

З метою задоволення потреб населення та економіки регіону в пасажиро- і вантажоперевезеннях у подальшому потрібно забезпечити ефективне використання його транзитного потенціалу з інтеграцією транспортного комплексу до європейської транспортно-комунікаційної системи.

Для освоєння очікуваних об'ємів вантажних і пасажирських перевезень, що очікуються, на найближчу перспективу існуючого потенціалу транспортного комплексу достатньо при проведенні робіт по його модернізації.

Однією з найгостріших проблем для всіх видів транспорту є високий рівень амортизації виробничих фондів, передусім рухомого складу, невідповідність їх технічного рівня сучасним вимогам, недостатність об'ємів інвестицій, що вкладаються в техніко-технологічну модернізацію і розвиток. Зношеність рухомого складу негативно впливає на кількісні і якісні показники транспортної галузі, безпеку руху, екологічний стан навколишнього середовища, стримує розвиток внутрішніх об'ємів перевезень і транзиту.

Недостатнє фінансування дорожньої галузі, що приводить до скорочення об'ємів робіт з будівництва, реконструкції і ремонту доріг.

Мережа автодоріг вже зараз потребує значного розвитку:

- будівництво ділянок доріг державного та місцевого значення, об'їзних доріг міст;
- будівництво мостів, шляхопроводів, транспортних розв'язок в різних рівнях;
- реконструкція та капітальний ремонт існуючої мережі доріг, мостів, шляхопроводів;
- зміна статусу деяких ділянок автодоріг з урахуванням навантаження та функціонального призначення;
- будівництво пунктів автосервісу на дорогах державного значення.

Не повною мірою щодо сучасних євростандартів оснащена залізниця. З метою інтеграції мережі залізниць в міжнародну транспортну систему необхідно здійснити модернізацію залізничного комплексу, особливо ділянок магістралей, які є складовими міжнародних трас, провести реконструкцію станцій.

Одним з основних напрямів розвитку авіатранспорту на перспективу є його відновлення. Крім того, необхідно провести реконструкцію та модернізацію аеровокзалу, злітно-посадкової смуги.

Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури області	
Операційна ціль 2.1	Операційна ціль 2.2
Розвиток дорожньо-транспортної, логістичної, прикордонної інфраструктури,	Розвиток інфраструктури територіальних громад

Операційна ціль 2.1.

Розвиток дорожньо-транспортної, логістичної, прикордонної інфраструктури

Пріоритетними завданнями дорожньо-транспортної інфраструктури є:

- забезпечення ефективного функціонування і безпеки дорожнього руху;
- забезпечення транспортної доступності між обласним центром, районними центрами, містами обласного значення, об'єднаними територіальними громадами;
- розвиток мережі автомобільних доріг з урахуванням соціально-економічного і адміністративно-територіального розвитку області;
- модернізація Міжнародного аеропорту "Івано-Франківськ";
- збільшення інвестиційної привабливості та розвитку виробництва.

Мережа існуючих доріг державного значення області в цілому дозволяє здійснювати автотранспортне сполучення в регіоні, але технічний стан її потребує проведення значних робіт з будівництва, реконструкції та ремонту. Окремі ділянки існуючої мережі доріг проходять безпосередньо територією населених пунктів, що призводить до поєднання автотранспортних транзитних регіональних і міських потоків, чим порушується однорідність потоку транспорту, підвищується аварійність, знижується швидкість руху, погіршується екологія. Недостатнє фінансування дорожньої галузі приводить до скорочення об'ємів робіт з будівництва, реконструкції та ремонту доріг.

Значна частина несених пунктів області знаходиться у гірській місцевості, які передусім, є зоною паводкового ризику. Внаслідок стихійних лих 2008—2018 років було зруйновано значну кількість об'єктів інфраструктури (дороги, мости, штучні споруди, тощо) населених пунктів області.

Станом на сьогодні одним з пріоритетних завдань є розвиток автомобільних доріг області, а саме: забезпечення ефективного функціонування і безпеки дорожнього руху; забезпечення транспортної доступності між обласним центром, районними центрами, містами обласного значення, об'єднаними територіальними громадами; збільшення інвестиційної привабливості та розвитку виробництва.

Щороку зростає кількість пасажирів, які користуються послугами аеропорту. В 2019 році аеропортом прийнято та відправлено понад 110 тисяч пасажирів.

Аеропорт приймає та відправляє повітряні судна (обслуговує регулярні, чартерні, внутрішні, міжнародні пасажирські та літерні рейси і виконує функції запасного для аеропорту Львів), здійснює їх комерційне, наземне та технічне обслуговування, обслуговування пасажирів, багажу, пошти і вантажів. В аеропорту здійснюється митний та прикордонний контроль.

На даний час, розробляється інвестиційний проект розвитку аеропорту, який передбачає будівництво нової штучної злітно-посадкової смуги, реконструкцію аеровокзалу, а також встановлення нового навігаційного обладнання та спорудження диспетчерської вежі. Запланована сума інвестицій складає понад 73 млн. доларів США, з яких 45 млн. доларів США за рахунок коштів державного бюджету.

Реалізація даного проекту дозволить виконувати рейси з аеропорту сучасними літаками типу B-737-800/900, A-320/321, що забезпечить інтерес великих авіакомпаній і як наслідок збільшиться обсяг перевезень пасажирів та вантажів через аеропорт. За умови успішної реалізації проекту аеропорт може стати переправною точкою між Азією та Європою.

Очікувані результати:

- покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення;
- ремонт і реконструкція автомобільних доріг згідно із сучасними стандартами;
- зростання кількості авіаперевезень, відкриття нових авіасполучень;
- зниження собівартості перевезення вантажів і пасажирів у зв'язку з поліпшенням стану дорожнього покриття.

Індикатори:

- підвищення рівня якості надання послуг з обслуговування громадським транспортом;
- розвиток міжрегіональної та внутрішньорегіональної транспортної мережі;
- кількість пасажирів, що скористалися послугами аеропорту.

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
2.1.1.Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт мостів і автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення	- капітальний ремонт мостів і автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, що перебувають в аварійному стані, а також покращення їх експлуатаційних показників
2.1.2.Розвиток транспортно-логістичної прикордонної інфраструктури, модернізація Міжнародного аеропорту «Івано-Франківськ»	- створення міжнародного транспортно-логістичного центру у Івано-Франківській області; - підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних послуг у транспортно-логістичній сфері; - інтеграція з міжнародними логістичними центрами і забезпечення інформаційного обміну з ними; - будівництво дороги до пункту пропуску на українсько-румунському кордоні у районі Шибене Верховинського району; - реалізація проекту «Мале Карпатське коло», який передбачає будівництво дорожнього кільця для об'єднання Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей і гірськолижних курортів; - організація співробітництва з українськими і міжнародними організаціями, що займаються питаннями транспортної логістики; - модернізація Міжнародного аеропорту «Івано-Франківськ»
2.1.3.Безпека транспортної інфраструктури	- формування рівня правосвідомості та дисципліни працівників і користувачів сфери транспорту; - покращення технічного стану транспортних засобів, транспортних комунікацій та об'єктів; - зменшення обсягу застарілих транспортних засобів і споруд в експлуатації
2.1.4.Розвиток придорожньої	- організація комплексного транспортного обслуговування;

інфраструктури, в т.ч. для людей з інвалідністю	- удосконалення транспортної інфраструктури та системи організації руху транспорту, у першу чергу, автодорожньої; - створення та облаштування об'єктів придорожньої інфраструктури (станцій техобслуговування, санітарних зон, тощо)
---	---

Операційна ціль 2.2. Розвиток інфраструктури територіальних громад

В області впроваджується реформа децентралізації, відповідно до затвердженого перспективного плану формуються спроможні громади.

Важливими завданнями децентралізації влади є наближення адміністративних послуг максимально до людини та запровадження відповідних стандартів таких послуг (починаючи від вимог щодо належних приміщень, режиму роботи, інформації про послуги, інтегрованого надання різних послуг в одному місці, у т.ч. за моделями життєвих ситуацій). Це дозволить створити новий вид комунікації між владою та громадянином і при цьому підвищити ефективність управлінських рішень. Тому подальша реалізація цих завдань є надзвичайно важливою.

Водночас у процесі децентралізації об'єктивно утворюються громади, що мають різну спроможність. І навіть у середньостроковій перспективі мешканці цих громад повинні мати доступ до якісних адміністративних послуг. Тож одним із способів створення системи надання адмінпослуг у громадах з меншою спроможністю може бути використання саме міжмуніципального співробітництва, коли громади поєднують зусилля у створенні додаткових точок доступу до адміністративних послуг.

Не менш вагомим для територіальних громад є питання модернізації житлово-комунального господарства.

Для сільських громад Івано-Франківщини характерний суттєво нижчий, ніж у містах області, рівень обладнання загальної площі житлового фонду водопроводом, каналізацією, опаленням, газом та гарячим водопостачанням. Це обумовлює суттєву диференціацію у рівнях добробуту міських та сільських мешканців та стає причиною міграції сільських мешканців (зокрема молоді) до міст.

З метою забезпечення реалізації положень Схеми планування території Івано-Франківської області необхідне подальше розроблення проектів схеми планування транскордонних територій, природоохоронних територій міжнародного значення, схеми розміщення об'єктів нетрадиційної енергетики на території області, регіональної схеми розвитку туризму, розвитку та розміщення рекреаційних зон, історико-культурного та природно-ландшафтного потенціалу території області, тощо.

В зв'язку із зміною адміністративно-територіального устрою області необхідним є розроблення:

- схем планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад (ОТГ), генеральних планів населених пунктів, планів зонування та детальних планів територій;
- та оновлення містобудівної документації територій гірських населених пунктів.

Очікувані результати:

- зростання доступності та якості адміністративних послуг для мешканців громад, зокрема сільських;

- підвищення рівня інформаційно-технологічного забезпечення адміністративно-управлінських процесів органів місцевого самоврядування регіонального та базового рівнів;
- модернізація житлово-комунального господарства області та зростання якості житлово-комунальних послуг для мешканців та бізнесу;
- підвищення ефективності управлінських рішень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування завдяки зростанню якості системи просторового планування в регіоні.

Індикатори:

- частка адміністративних послуг в електронному вигляді, %;
- рівень обладнання житлових будівель (міські /сільські території) централізованим водопостачанням та водовідведенням, природнім газом, %
- кількість планів об'єднаних територіальних громад, одиниць;
- кількість генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій та детальних планів територій, одиниць.

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
2.2.1.Забезпечення якісними адміністративними послугами в об'єднаних територіальних громадах	- створення центрів надання адміністративних послуг у територіальних громадах; - розширення спектру надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг, в т.ч. електронних; - підготовка та проведення навчання адміністраторів ЦНАП для більш якісного надання адміністративних послуг
2.2.2.Покращення житлово-комунальної інфраструктури	- модернізація існуючої та розширення мереж житлово-комунальної інфраструктури; - створення системи моніторингу і контролю за діяльністю організацій, що здійснюють управління та обслуговування житлового фонду; - покращення якості сервісу в сфері житлово-комунальних послуг; - створення сприятливих умов для збільшення кількості ОСББ; - забезпеченість населення якісною питною водою
2.2.3. Розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури громад	- запровадження технологій е-урядування в органах виконавчої влади і місцевого самоврядування громади; - формування системи електронних інформаційних ресурсів на території громади; - розвиток телекомунікаційного середовища громади та організація захисту інформації; - підтримка працездатності та забезпечення функціонування існуючих систем; - запровадження новітніх цифрових технологій та швидкісного Інтернету

Стратегічна ціль
3. Створення комфортних та безпечних умов проживання
на території Івано-Франківської області

Відповідно до принципу людиноцентричності, закладеного в Стратегії, пріоритетним напрямом розвитку регіону визначено створення комфортних та безпечних умов проживання на території Івано-Франківської області.

У сучасних умовах саме збережений та примножений у регіоні людський капітал може стати драйвером розбудови економіки на інноваційних засадах.

Натомість низька якість життя, нерозвиненість суспільних інститутів обумовляють загострення таких проблем, як зниження рівня людського розвитку і, відповідно, подальшого послаблення конкурентоспроможності регіону, погіршення вікової структури населення внаслідок зростання кількості населення похилого віку і скорочення молодшого, погіршення співвідношення між працездатним і непрацездатним населенням, зростання трудової міграції, погіршення здоров'я громадян та зниження якості освіти, що призведе до браку кваліфікованого людського ресурсу у всіх сферах економічної системи регіону.

Саме тому система цілей і завдань у цій сфері охоплює діяльність у різних сферах соціально-економічного життя мешканців області, серед яких: забезпечення рівних прав та гендерної рівності, забезпечення доступності та якості послуг охорони здоров'я, якісної освіти, соціальних послуг, популяризація здорового способу життя, розвиток регіонального ринку праці, розбудова комунальної інфраструктури та зміцнення громадянської безпеки. Визначальним чинником розвитку регіону у перспективі стане інтегрованість мешканців у процеси прийняття рішень щодо розвитку їх територіальних громад та регіону загалом, що вимагає активізації діалогу між представниками бізнесу, органів влади, громадськості.

Стратегічна ціль 3. Створення комфортних та безпечних умов проживання на території Івано-Франківської області			
Операційна ціль 3.1	Операційна ціль 3.2	Операційна ціль 3.3	Операційна ціль 3.4
Забезпечення рівного доступу, підвищення якості медичних, освітніх послуг та розвиток спорту в громадах	Розвиток соціальної інфраструктури та інклюзії	Розвиток мережі закладів культури	Підвищення рівня екологічної безпеки

Операційна ціль 3.1.
Забезпечення рівного доступу, підвищення якості медичних,
освітніх послуг та розвиток спорту в громадах

Зважаючи на основні проблеми, які стримують ефективний розвиток людського потенціалу в області, основними напрямками спрямування спільних зусиль у найближчій перспективі повинні стати:

покращення стану здоров'я населення, у т.ч. шляхом підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування з урахуванням потреб усіх груп населення. Здоров'я є важливою цінністю з точки зору добробуту населення територіальних громад та суспільства в цілому. Здорові мешканці регіону це також передумова економічної продуктивності і процвітання. Тільки

здорова людина може повністю реалізувати свій економічний потенціал. Слідуючи сучасним принципам формування здорового регіону, в Івано-Франківській області (поряд із модернізацією медичної інфраструктури та підвищенням якості медичних послуг) першочерговими мають стати заходи щодо профілактики, виявлення на ранніх стадіях та лікування найбільш поширених в регіоні соціально небезпечних хвороб, охорони материнства та дитинства, а також активна популяризація здорового способу життя;

забезпечення надання якісних освітніх послуг та рівного доступу до них, розвиток інклюзивної освіти. Івано-Франківська область володіє високим науково-освітнім потенціалом, розвиненою мережею закладів середньої, професійно-технічної та вищої освіти із належним кадровим забезпеченням. Тобто регіон має передумови для створення конкурентоспроможного науково-освітнього кластера із спеціалізацією на підготовці висококваліфікованих фахівців інженерних спеціальностей. При цьому якість освітніх послуг в регіоні повинна розглядатись одночасно і як передумова формування освіченого, активного, креативного члена суспільства в майбутньому, і як фактор стримання міграції молоді за межі регіону в пошуках кращої підготовки;

розвиток компетенцій та вмінь в контексті вимог ринку праці з урахуванням потреб усіх груп населення. Розбудова інноваційної економіки регіону вимагає підготовки висококваліфікованих фахівців. При цьому акцент необхідно робити на імплементації засад освіти впродовж життя;

активна молодіжна політика. Молодь – носій великого інтелектуального потенціалу, нових і новітніх знань, життєва сила суспільства, провідник і прискорювач впровадження в практику нових ідей та ініціатив;

розвиток фізичної культури та спорту як активація людського резерву регіону. Фізична культура і спорт є важливою складовою гармонійного виховання дітей і підлітків, учнівської та студентської молоді, відіграє значну роль у зміцненні здоров'я мешканців, фізичної та розумової працездатності, забезпеченні активної життєдіяльності впродовж усього життя. Популяризація здорового способу життя і заняття спортом відіграють значну роль для гармонійного розвитку людини та майбутнього країни, а також допомагають вирішити одну із сучасних соціальних проблем – інтернет-залежність. Утвердження здорового способу життя, особливо серед дітей і молоді, на сьогодні залишається актуальним питанням.

Розбудова спортивної інфраструктури дасть можливість молодому поколінню з користю для здоров'я проводити вільний час, а юним спортсменам розвиватися, щоб у майбутньому представляти Україну і область на міжнародних турнірах.

Створення в регіоні відповідних умов для реалізації людського потенціалу в кожній із зазначених сфер дозволить ефективно вирішувати поточні та стратегічні завдання регіонального розвитку.

Очікувані результати:

- трансформація системи охорони здоров'я, що забезпечить якісну, ефективну, доступну медичну допомогу всім верствам населення;
- зростання середньої тривалості життя;
- покращення демографічної структури населення;
- модернізація освітньої інфраструктури, підвищення якості освіти в регіоні;
- впровадження форм інклюзивної освіти;
- удосконалення системи професійно-технічної освіти відповідно до вимог ринку праці в регіоні;

- подолання дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили на ринку праці області;
- зростання рівня зайнятості населення (зокрема, серед молоді) та рівня доходів;
- збереження та розширення інфраструктури і кадрового потенціалу у сфері фізкультури та спорту;
- зростання громадської активності та патріотизму молоді, розширення можливостей для її інтелектуального та творчого розвитку.

Індикатори:

- середня тривалість життя чоловіків та жінок, років;
- забезпеченість населення лікарями всіх спеціальностей (на 10 тис. наявного населення), лікарів;
- частка учнів, які забезпечені довозенням до місця навчання, серед тих, які його потребують, %
- кількість дітей, охоплених інклюзивним навчанням, осіб;
- кількість побудованих (реконструйованих) об'єктів для заняття фізичною культурою та спортом, одиниць;
- кількість створених молодіжних центрів/платформ/хабів, одиниць.

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
3.1.1. Підвищення якості та доступності медичних послуг: будівництво, реконструкція та покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я	- охорона материнства та дитинства (у т.ч. створення відповідних перинатальних центрів); - оптимізація та модернізація закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу (у т.ч. матеріально-технічне забезпечення, впровадження електронних та телемедичних сервісів, оптимізація покриття мережею Інтернет тощо); - розширення та розвиток спеціалізованих та високоспеціалізованих медичних послуг, покращення якості їх надання; - забезпечення екстреної медичної допомоги автотранспортом та кваліфікованими кадрами; - розвиток паліативної допомоги; - реалізація заходів щодо профілактики, виявлення на ранніх стадіях та лікування найбільш поширених в регіоні соціальнонебезпечних хвороб
3.1.2. Підвищення якості та доступності освітніх послуг: будівництво, реконструкція та покращення матеріально-технічної бази закладів освіти	- створення умов для інтеграції системи закладів вищої освіти у європейський освітній простір; - розробка сучасної моделі педагогічної професії в контексті потреб регіону, перспектив розвитку регіональної економіки; - оптимізація (з урахуванням демографічних, економічних і соціальних перспектив) та модернізація мережі закладів освіти; - вдосконалення функціонування опорних шкіл, створення єдиного освітнього простору в межах освітнього округу; - діджиталізація освіти, її матеріально-технічне та фахове забезпечення; - розвиток мережі закладів позашкільної освіти для забезпечення рівного доступу дітей з урахуванням

	їх особистісних потреб; - впровадження форм інклюзивної освіти; - забезпечення організованим та безпечним довозенням учнів і педагогічних працівників до місць навчання та роботи, придбання шкільних автобусів
3.1.3. Створення умов для інтеграції системи закладів вищої освіти у європейський освітній простір, підтримка міжнародних обмінів студентами, аспірантами, викладачами	- забезпечення інтеграції освіти, науки у виробництво; - комерціалізація наукових розробок; - створення простору зустрічі та обміну студентами
3.1.4. Розвиток спортивної інфраструктури громад області	- будівництво нових капітальних спортивних об'єктів; - будівництво нових і реконструкція наявних спортивних майданчиків для масового використання; - капітальний ремонт, реконструкція і оснащення наявних спортивних споруд; - розширення мережі спортивних шкіл, клубів, секцій, фізкультурно-оздоровчих груп
3.1.5. Розвиток масового спорту та спорту вищих досягнень	- охоплення та залучення великої кількості людей до прогресивної, доступної та систематичної фізичної культури і спорту; - покращення належних умов для підготовки спортсменів професійного рівня; - здійснення систематичних навчально-тренувальних зборів для подальшого представлення спортсменів Прикарпаття на світовій арені

Операційна ціль 3.2. Розвиток соціальної інфраструктури та інклюзії

Одним із основних критеріїв ефективності розвитку регіону має стати забезпечення комфортного, безпечного середовища життєдіяльності для людей усіх категорій на всій території регіону. Комфортне і безпечне середовище життєдіяльності, яке визначається рівнем захищеності життєво важливих інтересів особи, є запорукою уникнення міграційних настроїв у громаді активного включення мешканців в соціально-економічні відносини в регіоні, що забезпечить стає зростання кожної окремої громади та регіону загалом. Зростання рівня добробуту мешканців в т.ч. людей з інвалідністю Івано-Франківської області, забезпечення комфорту та безпеки їх проживання вимагає подолання низки ризиків, пов'язаних із:

недостатньою ефективністю системи соціального захисту та нерівномірним рівнем охоплення соціальними послугами осіб, які їх потребують;

наявністю проблем з доступом осіб з інвалідністю до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту;

недостатнім рівнем розвитку паліативної допомоги для людей з інвалідністю;

професійна невідповідність педагогічних кадрів до роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітній школі, архітектурна непристосованість споруд, академічна перевантаженість навчальних програм, які важко адаптувати до освітніх потреб зазначеної категорії дітей, низький рівень методичного забезпечення, негативне ставлення батьків повносправних дітей до інклюзивного навчання.

Очікувані результати:

- розширення та надання спектру соціальних послуг, впровадження новітніх технологій та інноваційних моделей соціальної роботи;
- розвиток інфраструктури соціального захисту;
- підвищення рівня доступності публічних та інфраструктурних об'єктів для людей з інвалідністю;
- забезпечення якісного, альтернативного догляду дітей з інвалідністю;
- забезпечення належного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування.

Індикатори:

- рівень охоплення соціальними послугами (співвідношення кількості отримувачів до кількості потребуючих), %;
- кількість об'єктів, обладнаних спеціальними та допоміжними засобами для осіб з інвалідністю, одиниць;
- зменшення кількості дітей з інвалідністю, які залишились без батьківського піклування

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
3.2.1. Вдосконалення системи надання соціальних послуг	- розвиток інноваційних соціальних послуг з метою забезпечення можливості проживання громадян похилого віку у громаді; - удосконалення системи соціального захисту населення в частині надання підтримки індивідуальної життєздатності та незалежності громадян похилого віку; - інтегрування та координація дій для забезпечення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей з інвалідністю, які залишились без батьківського піклування; - створення мережі стаціонарних відділень для догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності
3.2.2. Розвиток якісного інклюзивного середовища	- створення інклюзивно-ресурсних центрів; - розширення мережі інклюзивних та спеціальних класів (груп) у закладах освіти; - архітектурне перепланування закладів освіти під потреби осіб з особливими освітніми потребами; - забезпечення закладів освіти додатковими працівниками (корекційними педагогами, психологами) для надання корекційно-розвиткових послуг; - створення рівних умов доступу до освіти для всіх категорій дітей та охоплення інклюзивним навчанням осіб з особливими освітніми потребами

3.2.3. Створення безбар'єрного простору	- обладнання спеціальними і допоміжними засобами у населених пунктах існуючих об'єктів житлово-комунального та громадського призначення, транспортної інфраструктури, вулично-дорожньої мережі та елементів благоустрою населених пунктів, що не пристосовані для осіб з інвалідністю; - збільшення парку транспортних засобів громадського користування з урахуванням потреб осіб з інвалідністю; - забезпечення умов для організованого та безпечного підвозу учнів з інвалідністю до місць навчання та проживання
---	--

Операційна ціль 3.3. Розвиток мережі закладів культури

Особливістю сфери культури є те, що основні результати культурної діяльності виражаються, як правило, у відкладеному соціальному ефекті і проявляються у збільшенні інтелектуального потенціалу, зміні ціннісних орієнтацій і норм поведінки людини, позначаються на модернізації всього суспільства.

В області діє 1565 закладів культури і мистецтв. На державному обліку перебуває 3944 об'єкти культурної спадщини, в тому числі 107 об'єктів національного значення. Відповідно до рішення ЮНЕСКО Івано-Франківська область представлена трьома пам'ятками всесвітнього значення: церква Зішестя Святого Духа (1598р.) в м. Рогатині; церква Різдва Пресвятої Богородиці (1808р.) в с.Нижній Вербіж Коломийського району, Косівська мальована кераміка є об'єктом нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. На території області функціонують: Національний заповідник «Давній Галич», Івано-Франківський національний академічний Гуцульський ансамбль пісні і танцю «Гуцулія» та філія національного військово-історичного музею України – музей «Герої Дніпра».

Для підвищення попиту на культурно-мистецький продукт, слід сформувати потребу населення до його споживання. Івано-Франківщина – особлива область, яка має неабиякі яскраві можливості щодо популяризації унікальних зразків нематеріальної культурної спадщини етнічних груп, які населяють Прикарпаття: гуцули, бойки, покутяни, опіляни. Важливою складовою етнотуристичної галузі Івано-Франківського регіону є проведення етнофестивалів, які дають змогу безпосередньо туристам ознайомитись з місцевим колоритом мешканців, їх духовною і матеріальною сферами життєдіяльності.

Основними викликами в галузі культури за останні роки залишається: проведення капітальних ремонтів приміщень закладів культури, закупівлі інструментів для театральних концертних установ, отримання транспорту для мобільних проєктів, придбання нових музейних вітрин, аудіо та відео техніки, іншого обладнання, без яких неможливо створити сучасний соціокультурний простір європейського типу, який достойно репрезентуватиме наш край на світовому рівні.

Очікувані результати:

- збереження та недопущення руйнації будівель;
- покращення технічного стану будівель музеїв;
- покращення матеріально-технічного стану закладів культури;

- підвищення якості проведення культурно-мистецьких заходів;
- збереження історичної цінності об'єктів.

Індикатори:

- збільшення кількості молоді – відвідувачів закладів культури;
- покращення якості навчання;
- збільшення кількості глядачів.

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
3.3.1. Створення, реконструкція, модернізація та реновація закладів культури області	- реконструкція навчального корпусу музичного училища в м. Івано-Франківську; - капітальний ремонт будівлі Музею писанкового розпису в м. Коломия; - виготовлення проектно-кошторисної документації та експертизи на реконструкцію Івано-Франківського національного академічного театру ім. І. Франка; - консервація та благоустрій території пам'ятки архітектури національного значення церкви Святого Духа в м.Рогатин, яку занесено до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; - придбання нових музейних вітрин, аудіо та відео техніки, іншого обладнання, тощо
3.3.2. Формування та впровадження ідеології культури для дітей та молоді	- розробка та поширення соціальної реклами для підвищення мотивації молоді до збереження традицій регіону; - проведення інвентаризації об'єктів традиційної культурної спадщини регіону; - промоція нематеріальної культурної спадщини (популяризація народних традицій, ремесел, фольклору, художніх промислів шляхом проведення фестивалів, ярмарок, майстер класів, фольклорно-етнографічних експедицій); - діджиталізація елементів нематеріальної культурної спадщини регіону; - створення нових туристичних маршрутів; залучення майстрів декоративно-прикладного мистецтва та національно-культурних товариств до популяризації

**Операційна ціль 3.4.
Підвищення рівня екологічної безпеки**

Незадовільний стан атмосферного повітря деяких населених пунктів обумовлений недотриманням підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування. Для вирішення даних проблем необхідне впровадження нової системи регулювання викидів забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення, дотримання видачі дозволів на викиди, встановлення нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел, встановлення жорстких технологічних нормативів та нормативів якості атмосферного повітря.

Актуальним є питання зменшення впливу автотранспорту на стан атмосферного повітря міст та населених пунктів області. Зменшення цього впливу можливе шляхом удосконалення схем руху, розвитку системи майданчиків для паркування автомобілів, покращення якості палива, а також доріг.

Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в Івано-Франківській області дещо зменшується, проте перебуває на високому рівні. У загальнодержавних обсягах викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення частка області за останні п'ять років складає 6-9 %, діоксиду вуглецю – 7-11 %. Основними забруднювачами повітря традиційно залишаються підприємства з виробництва та розподілення електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, від стаціонарних джерел забруднення яких в атмосферне повітря щорічно надходить 86–92 % загальнообласних обсягів викидів.

Не менш важливим питанням, що потребує невідкладного вирішення, є переробка промислових та побутових відходів. На території Івано-Франківської області зосереджено 15 постійно діючих полігонів твердих побутових відходів, з яких паспортизовано – 8. На кінець 2018 року загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах всіх класів небезпеки в містах та районах становить 45316,4 тис. тонн. У загальнодержавних обсягах утворених відходів частка області є незначною і за останні п'ять років не перевищує 1 %.

Незважаючи на те, що область має значні водні ресурси, водна проблема залишається актуальною. Це пов'язано, насамперед, із забрудненням водних об'єктів стічними водами, нераціональним використанням прісної води. У зв'язку із зменшенням обсягів використання води у народному господарстві, головним чином за рахунок промисловості, протягом останнього часу мала місце тенденція до зменшення обсягів скидів зворотних вод у водойми області.

Основними проблемами забруднення поверхневих вод Івано-Франківщини є:

- 1) скид неочищених та недостатньо очищених стічних вод;
- 2) відсутність водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг водних об'єктів.

Скид неочищених та недостатньо очищених комунальних і промислових стоків відбувається внаслідок фізичного зносу очисних споруд і відсутності коштів на будівництво, ремонт та їх реконструкцію. Внаслідок тривалої експлуатації без необхідного поточного ремонту систем водопостачання і каналізації більшість водопровідно-каналізаційних господарств області знаходяться в незадовільному технічному стані, частина з них – в аварійному стані.

Івано-Франківська область характеризується високим ризиком виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Серед природних загроз найбільшу небезпеку становлять геологічні (зсувні процеси, ділянки активного природного та техногенного карсту, ймовірність виникнення селів та проходження снігових лавин, висока сейсмічність, річкова та площинна ерозія) та комплексні гідрометеорологічні явища. Особливості фізико-географічного положення області та атмосферні процеси над її територією обумовлюють часту повторюваність несприятливих метеорологічних явищ. На території області розміщено понад 500 промислових підприємств хімічної, енергетичної, нафтогазовидобувної, деревообробної та інших галузей. Понад 4 % території зайнято нафтогазовими трубопроводами, пробурено більше 2000 свердловин

для видобування нафти і газу. Ці об'єкти обумовлюють значне техногенне навантаження на всі компоненти природного середовища.

Збереження біотичного і ландшафтного різноманіття шляхом створення нових та вдосконалення існуючих заповідних територій, формування регіональної екологічної мережі є одним з пріоритетних напрямів розвитку заповідної справи в Івано-Франківській області. Збереження місць оселення та зростання видів тваринного і рослинного світу, шляхів міграції тварин і рослин має забезпечити поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Важливим надбанням від впровадження концепції екомережі є можливість оптимізувати природно-ресурсний потенціал, насамперед, рекреаційний, туристичний та біоресурсний.

Очікувані результати:

- покращення стану атмосферного повітря;
- будівництво нових та реконструкція існуючих очисних каналізаційних споруд та мереж каналізації;
- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок;
- запобігання та мінімізація утворення відходів шляхом удосконалення діючих та впровадження сучасних технологій і обладнання;
- зменшення обсягів забруднення промисловими та твердими побутовими відходами;
- покращення управління твердими побутовими відходами;
- розвиток та формування системи збирання, заготівлі та переробки відходів як вторинної сировини;
- впровадження сучасних екологічно чистих технологій переробки відходів, у тому числі переробки з отриманням енергії;
- припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття;
- забезпечення належного рівня утримання існуючих та створення нових об'єктів природно-заповідного фонду.

Індикатори:

- обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, тис. тонн;
- кількість населених пунктів, забезпечених якісною питною водою, одиниць;
- обсяги промислових відходів (I-III класів небезпеки), тис. тонн;
- кількість виявлених та ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ, одиниць;
- кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду на території області, одиниць;
- площа земель природно-заповідного фонду, тис. га;
- питома вага площі природно-заповідного фонду від загальної площі області, %.

Завдання	Можливі сфери реалізації проектів (неповний перелік)
3.4.1. Створення системи поводження з твердими побутовими відходами	- приведення в безпечний екологічний стан звалищ побутових відходів; - дотримання технологічних вимог складування відходів; - впровадження концепції поводження з відходами на території області; - будівництво сміттєпереробних заводів в області;

	- забезпечення населених пунктів області обладнанням та технікою для санітарної очистки; - впровадження новітніх технологій та обладнання зі збирання, сортування, транспортування, переробки і утилізації ТПВ
3.4.2. Зменшення забруднення водних об'єктів та ґрунтів, покращення санітарного та екологічного стану населених пунктів	- проектування, будівництво, ремонт і реконструкція комунальних очисних споруд та каналізаційних мереж; - проведення навчань керівників підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього середовища та енергоефективності; - створення об'єктів інфраструктури для підтримки екологічної поведінки мешканців та формування здорового способу життя
3.4.3. Забезпечення якісною питною водою жителів області	- будівництво нових (реконструкція існуючих) систем централізованого водопостачання населених пунктів області; - формування проєкологічного мислення населення, в тому числі – підвищення поінформованості про методи ощадливого споживання питної води, енергоспоживання
3.4.4. Забезпечення цивільного захисту населення області	- розвиток та технічна модернізація системи централізованого оповіщення про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій; - створення оперативно-координаційного та тренувально-реабілітаційного центру управління ДСНС України в області
3.4.5. Збереження та розширення природних територій та об'єктів природно-заповідного фонду, відновлення лісів	- розробка проєктів землеустрою з організації та встановлення в натурі меж територій природно - заповідного фонду; - забезпечення екологічного збалансованого природокористування; - складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду Івано-Франківської області; - захист екосистем від антропогенного впливу

Впровадження та моніторинг реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії здійснюватиметься на основі партнерства, координації та узгодження діяльності всіх основних учасників цього процесу. Впровадження Стратегії буде забезпечуватися через системну реалізацію комплексу інформаційних, організаційних та фінансових заходів, які будуть проводитися суб'єктами регіонального розвитку області відповідно до Плану реалізації Стратегії та інших регіональних програм, які впливають із Стратегії, а також рішень органів місцевого самоврядування, що приймаються для досягнення стратегічних цілей.

Регіональна стратегія не може передбачити всі дії місцевого, регіонального та національного рівнів, які будуть реалізовуватись в Івано-Франківській області до 2027 року, та можуть сприяти досягненню очікуваних результатів.

Проте, стратегічні цілі, визначені цим документом, фактично визначають точки прикладання зусиль та напрями використання ресурсів (у тому числі приватних інвестицій), аби їх результативність була максимальною з точки зору досягнення стратегічного бачення, визначеного у Стратегії.

Реалізація Стратегії – це завдання для підрозділів обласних та місцевих органів влади, сектору громадських організацій та громадян, які займаються різноманітною діяльністю у сфері розвитку регіону, у тому числі за підтримки проєктів міжнародної технічної допомоги.

Стратегія у значній мірі покладається на компетентність, готовність і бажання мешканців області сприяти змінам і покращенням.

Стратегія побудована таким чином, аби зробити можливим паралельну реалізацію усіх цілей з метою поширення спроможностей реалізації, територіального розповсюдження впливу і фінансової доступності. У цьому сенсі черговість проєктів у рамках Плану реалізації Стратегії вибудовується так, щоб уникнути розривів і пропусків у виконанні пов'язаних між собою заходів проєктів.

Методика реалізації Стратегії передбачає її здійснення в рамках двох послідовних та взаємопов'язаних програмних етапів, включених у два Плани реалізації:

перший – 2021-2023 роки;

другий – 2024-2027 роки.

План заходів з реалізації Стратегії розробляється строком на три роки та після оцінки його виконання на наступні роки періоду дії Стратегії. План заходів з реалізації Стратегії передбачає заходи, обсяги і джерела фінансування з визначенням індикаторів результативності їх виконання та є основою для розроблення інвестиційних програм (проєктів), спрямованих на розвиток регіону.

Основними механізмами реалізації Стратегії є:

1) механізм державно-приватного партнерства, який передбачає використання різних його форм – концесії, орендних відносин, лізингу, угоди про розподіл продукції, договору щодо управління державним і комунальним майном, договору про спільну діяльність тощо.

У процесі реалізації Стратегії механізми державно-приватного партнерства можуть використовуватися у сфері будівництва (реконструкції, модернізації) мереж газо- і теплопостачання, водопостачання, водовідведення, розвитку житлового будівництва; розбудови об'єктів дорожнього господарства та інфраструктури галузі охорони здоров'я та соціального забезпечення; видобутку та переробки корисних копалин; екологізації регіонального розвитку (будівництві очисних споруд, переробці твердих побутових відходів тощо), забезпечення координації та надання інформаційно-методичної підтримки діяльності суб'єктів господарювання;

2) механізм кооперації, який передбачає підвищення кваліфікаційних знань про сільськогосподарську кооперацію (організацію на постійній основі тренінгів, семінарів та курсів для керівників і працівників сільськогосподарських підприємств, фермерів, селян); розроблення єдиного інформаційно-просвітницького Інтернет-ресурсу.

У процесі реалізації Стратегії переваги механізму кооперації можуть використовуватися у розвитку виробничих кооперативів, обслуговуючих кооперативів, споживчих кооперативів, а також кредитної страхової кооперації;

3) механізм кластеризації, що передбачає розроблення системи заходів щодо фінансового стимулювання кластерних ініціатив та існуючих у регіоні кластерів; організації та проведення тематичних конференцій, семінарів та засідань за круглим столом для зацікавлених осіб, чинних і потенційних учасників кластера, із залученням фахівців відомих вітчизняних і зарубіжних кластерних об'єднань;

4) механізм стимулювання підприємницької активності передбачає: спрощення процедур реєстрації (функціонування «єдиного вікна») та ведення бізнесу на місцевому, регіональному рівні; підтримку в регіоні розвинутого

конкурентного середовища, недопущення монополізації сфер діяльності малого та середнього бізнесу; сприяння розвитку інфраструктурного забезпечення діяльності малого та середнього бізнесу, самозайнятості населення (у т. ч. налагодження роботи бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів тощо); налагодження ефективної взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з підприємцями, сприяння формуванню освітньої, інституційної та інформаційної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу, підприємництва та самозайнятості в регіоні;

5) механізм міжрегіонального співробітництва, який передбачає підтримання постійних робочих контактів між місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та профільними управлінськими структурами Івано-Франківської та суміжних областей задля виявлення та визначення шляхів розв'язання проблем, що мають міжрегіональне значення.

6) механізм комунікації держави, бізнесу та громад. Досягненню цілей та пріоритетів Стратегії сприятиме системний підхід до взаємодії держави, бізнесу та суб'єктів громадянського суспільства, зокрема, шляхом використання таких комунікаційних механізмів: формування ефективно діючої системи електронного урядування; участь представників громадськості у розробці проєктів рішень обласної влади, регіональних цільових програм, стратегій регіонального розвитку (області, районів, міст тощо); розвиток механізмів державно-приватного партнерства; розвиток механізмів громадського моніторингу соціально-економічної ситуації, включаючи громадський контроль і експертизу реалізації Стратегії; реалізація політики інформаційної відкритості влади.

Реалізація зазначеної взаємодії забезпечуватиме активне залучення громадськості до процесів планування та реалізації стратегічних планів та проєктів розвитку. На цій основі має бути досягнуто конструктивного ставлення населення до процесу розробки і реалізації та до змісту регіональних стратегій, планів, управлінських і соціальних інновацій тощо, максимально втілено потенціал креативної ініціативи усіх прошарків суспільства.

Організаційно-інституційне забезпечення реалізації Стратегії передбачає: координацію заходів щодо реалізації Стратегії, зокрема чіткий розподіл повноважень, усунення дублювання під час прийняття управлінських рішень, налагодження ефективної співпраці всіх органів влади на регіональному та місцевому рівні; державну підтримку та стимулювання взаємодії органів місцевого самоврядування різних територіальних рівнів під час вирішення спільних питань місцевого та регіонального рівня в рамках інструментів співробітництва між територіальними громадами; завершення розроблення (оновлення) містобудівної документації на регіональному та місцевому рівні;

створення системи взаємопов'язаних програмних документів щодо розвитку регіону, їх узгодження з містобудівною документацією регіонального та місцевого рівнів.

Основними інститутами, які відповідають за реалізацію Стратегії, є:

Івано-Франківська обласна рада, Івано-Франківська обласна державна адміністрація, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Обласна рада затверджує:

- Стратегію;
- План заходів щодо реалізації Стратегії та регіональні цільові програми, спрямовані на вирішення актуальних питань місцевого розвитку та соціально-економічного розвитку регіону.

Обласна державна адміністрація забезпечує реалізацію Стратегії та розробляє:

- План заходів щодо реалізації Стратегії;
- регіональні цільові програми, спрямовані на вирішення актуальних проблем місцевого розвитку та соціально-економічний розвиток регіону.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування беруть участь у реалізації Стратегії відповідно до Плану заходів щодо реалізації у рамках їхніх повноважень, а також можуть, спираючись на положення Стратегії, розробляти стратегії розвитку та плани у межах відповідних територіальних громад.

З метою практичного забезпечення реалізації положень Стратегії в регіоні можуть бути задіяні (створені, наприклад – Агентство регіонального розвитку) інститути розвитку, які у тому числі функціонують на засадах державно-приватного партнерства.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії.

Стратегія регіонального розвитку розглядається як плановий документ найвищого ієрархічного рівня планування в регіоні, її реалізація вимагає зосередження фінансових та людських ресурсів. Усі зусилля органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в області, громадянського суспільства, наукових кіл і громадян повинні бути націлені на успішну реалізацію проєктів та заходів, передбачених Стратегією. Таким чином, зосередження та належна координація наявних фінансових ресурсів, залучених із надходжень регіонального рівня, державного бюджету, із коштів донорів та з приватних джерел, дасть змогу забезпечити досягнення цілей, визначених у цій Стратегії.

Джерелами фінансування реалізації Стратегії будуть:

- кошти Державного бюджету України, зокрема державного фонду регіонального розвитку, галузевих (міжгалузевих) державних цільових програм та бюджетних програм центральних органів виконавчої влади, що спрямовуються на розвиток відповідної сфери у регіонах, субвенцій, інших трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;

- кошти місцевих бюджетів;
- кошти міжнародних організацій, зокрема, кошти технічної допомоги ЄС;
- коштів інвесторів, власних коштів підприємств;
- благодійні внески;
- кошти з інших джерел, не заборонених законодавством.

Конкретні обсяги фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для виконання Стратегії, будуть визначені під час розроблення Плану заходів з її реалізації.

Узгодженість Стратегії з програмними та стратегічними документами

Національна система стратегічного планування має базуватися на узгодженій системі координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівні.

Розроблена Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки відповідає принципам, пріоритетам, стратегічним цілям та завданням Державної регіональної політики України та процесам державного стратегічного планування розвитку окремих секторів економіки країни та її регіонів, що враховує потреби їх розвитку і необхідність підвищення конкурентоспроможності.

Зважаючи на те, що Україна приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку та здійснила адаптацію Цілей Сталого Розвитку, важливо визначити рівень взаємозв'язку між цілями Стратегії розвитку Івано-

Франківської області на 2021-2027 роки та сімнадцятьма Цілями Сталого Розвитку.

Зв'язок Цілей Сталого Розвитку та цілей Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки

Цілі Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки Цілі Сталого Розвитку: Україна	Ціль 1. Конкурентоспроможна економіка на засадах смарт-спеціалізації	Ціль 2. Розвиток інфраструктури області	Ціль 3. Створення комфортних та безпечних умов проживання на території області
Ціль 1. Подолання бідності	++	++	++
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	++	+	+
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	+	+	++
Ціль 4. Якісна освіта	+	++	++
Ціль 5. Гендерна рівність		+	+
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	+	++	++
Ціль 7. Доступна та чиста енергія	++	+	+
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	++	++	+
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	++	++	+
Ціль 10. Скорочення нерівності	+	++	++
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	+	++	++
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	++	+	++
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	+		+
Ціль 14. Збереження морських ресурсів			
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	+		+
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути		++	+
Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку	++	++	++

Примітка: ++ - сильний зв'язок, + - опосередкований зв'язок

Важливо наголосити на існуванні сильного або опосередкованого зв'язку між цілями Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки та сімнадцятьма Цілями Сталого Розвитку за переважною більшістю їх компонентів. Це свідчить про те, що розроблена Стратегія відповідає баченню орієнтирів досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку на період до 2030 року.

Система моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії.

У процесі розробки Стратегії було наголошено на важливості впровадження моніторингу її реалізації. Для всіх можливих форм організації процесу моніторингу головним є проведення ретельного відслідковування виконання завдань та реалізації проєктів, коригування та актуалізація Стратегії, за необхідності, з огляду на зміну ситуації, оскільки одні проєкти будуть завершені, а деякі замінені іншими.

Проведення моніторингу та оцінки результативності виконання Стратегії та Плану заходів з її реалізації здійснюватиметься у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Моніторинг буде базуватися на розгляді відібраних індикаторів. При цьому обов'язковою умовою забезпечення моніторингу реалізації Стратегії є застосування системи індикаторів, які використовуються для визначення результативності реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року в розрізі регіонів України для Івано-Франківської області. Ці індикатори можуть бути досягнуті при умові виконання базового сценарію розвитку області та України і забезпечення відповідного фінансування за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та надходження коштів із зовнішніх джерел фінансування.

**Склад робочої групи та координаційної ради,
які працювали над розробкою Стратегії розвитку
Івано-Франківської області на 2021- 2027 роки**

Робоча група

Шмигаль Денис Анатолійович	голова обласної державної адміністрації, голова робочої групи
Романюк Дмитро Михайлович	заступник голови обласної державної адміністрації, заступник голови робочої групи
Гургула Мар'яна Михайлівна	начальник управління економічного розвитку департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури обласної державної адміністрації, секретар робочої групи
Андріїшин Іван Петрович	директор департаменту агропромислового розвитку обласної державної адміністрації
Андрусів Віктор Володимирович	виконавчий директор Українського інституту майбутнього (за згодою)
Архипова Людмила Миколаївна	завідувач кафедри туризму, доктор технічних наук, професор Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Вакалюк Ігор Петрович	проректор з наукової роботи, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 2 та медсестринства Івано-Франківського національного медичного університету (за згодою)
Вінтонюк Ігор Миколайович	голова Ради територіального відділення Асоціації платників податків України, голова правління ПрАТ «Газінвест» (за згодою)
Вінтоняк Віктор Михайлович	директор Агенції регіонального розвитку Івано-Франківської області (за згодою)
Волошинський Олександр Олександрович	експерт з питань планування регіонального розвитку Групи радників з впровадження державної регіональної політики в Україні Програми «U-LEAD з Європою» (за згодою)
Гладій Василь Іванович	перший заступник голови обласної ради (за згодою)

Глібовицький Євген Мирославович	експерт з довготермінових стратегій (за згодою)
Гораль Ліліана Тарасівна	проректор з науково-педагогічної роботи, доктор економічних наук, професор Івано- Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Дем'янчук Микола Петрович	начальник управління з питань децентралізації та регіонального розвитку обласної державної адміністрації
Джигіта Володимир Ярославович	начальник управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю обласної державної адміністрації
Дзвінчук Дмитро Іванович	директор Інституту гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Дзеса Остап Васильович	голова постійної комісії обласної ради з питань соціально-економічного розвитку, управління комунальною власністю, розвитку малого та середнього бізнесу (за згодою)
Зрайко Олександр Григорович	начальник управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій обласної державної адміністрації
Івасик Василь Васильович	заступник голови обласної державної адміністрації
Карпаш Максим Олегович	проректор з науково-педагогічної роботи Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Кашевський Василь В'ячеславович	радник з питань планування регіонального розвитку та впровадження проєктів Групи радників з впровадження державної регіональної політики в Україні Програми «U-LEAD з Європою» (за згодою)
Кімакович Віктор Євстахійович	директор департаменту освіти, науки та молодіжної політики обласної державної адміністрації
Кобельська Ірина Василівна	заступник директора департаменту охорони здоров'я – начальник управління ресурсного і кадрового забезпечення, моніторингу та супроводу державних програм обласної державної адміністрації

Ковалик Іван Іванович	начальник служби у справах дітей обласної державної адміністрації
Корженьовський Володимир Михайлович	директор департаменту соціальної політики обласної державної адміністрації
Косаревич Назар Богданович	начальник відділу з питань бюджету та обласних програм виконавчого апарату Івано-Франківської обласної ради (за згодою)
Кропельницька Світлана Орестівна	доцент кафедри фінансів, директор просвітнього центру «Агенти змін» Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (за згодою)
Кулик Тетяна Павлівна	експерт громадського центру «Ділові ініціативи» (за згодою)
Макар Юлія Олександрівна	в.о. начальника головного управління статистики в Івано-Франківській області
Макар Микола Іванович	радник голови обласної державної адміністрації
Максимович Ольга Володимирівна	кандидат філософських наук, директор навчально-наукового центру соціологічних досліджень Прикарпатського регіону Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, докторант кафедри соціології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (за згодою)
Мацькевич Ірина Богданівна	директор департаменту фінансів обласної державної адміністрації
Мельничук Ігор Васильович	радник з регіонального розвитку Івано-Франківського відокремленого підрозділу Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» (за згодою)
Оклієвич Орест Євгенійович	начальник управління спорту обласної державної адміністрації
Онищук Світлана Василівна	заступник голови обласної державної адміністрації
Павлів Андрій Володимирович	представник у Західній Україні Урядового Офісу із залучення та підтримки інвестицій — UkraineInvest (за згодою)
Панасюк Руслан Володимирович	директор Івано-Франківського відокремленого підрозділу Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» (за згодою)

Парипа Іван Васильович	голова правління ПрАТ «Івано-Франківськтурист», голова Ради підприємців в області (за згодою)
Пліхтяк Андрій Дмитрович	начальник управління екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації
Попелюх Леся Володимирівна	координатор ПРООН з досягнення цілей сталого розвитку в Івано-Франківській області (за згодою)
Рачкевич Володимир Степанович	директор департаменту будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури обласної державної адміністрації
Савка Марія Володимирівна	перший заступник голови обласної державної адміністрації
Стебницький Володимир Миронович	начальник управління з питань цивільного захисту обласної державної адміністрації
Стефанчук Юрій Дмитрович	виконавчий директор Івано-Франківського регіонального відділення Всеукраїнської Асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» (за згодою)
Табанець Жанна Петрівна	директор департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури обласної державної адміністрації
Токмиленко Аліна Сергіївна	директор з розвитку БО «Благодійний фонд «Тепле місто» (за згодою)
Федорак Володимир Васильович	начальник управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації
Федорів Віталій Васильович	заступник голови обласної державної адміністрації
Федорович Оксана Дмитрівна	голова ГО «Туристична Асоціація Івано-Франківщини» (за згодою)
Филюк Юрій Миколайович	керівник БО «Благодійний фонд «Тепле місто», «Промприлад реновація», керівник компанії «23 ресторани», громадський активіст, співзасновник урбаністичного проекту «Тепле місто» (за згодою)
Якімчук Олег Валерійович	директор з питань взаємодії з органами державної влади Google Україна (за згодою)

Якубів
Валентина Михайлівна

доктор економічних наук, доцент
Прикарпатського національного університету
ім. В. Стефаника (за згодою)

Координаційна рада

Шмигаль
Денис Анатолійович

голова обласної державної адміністрації,
співголова координаційної ради

Сич
Олександр Максимович

голова обласної ради, співголова
координаційної ради

Романюк
Дмитро Михайлович

заступник голови обласної державної
адміністрації, заступник співголови
координаційної ради

Гладій
Василь Іванович

перший заступник голови обласної ради,
заступник співголови координаційної ради

Гургула
Мар'яна Михайлівна

начальник управління економічного розвитку
департаменту економічного розвитку,
промисловості та інфраструктури обласної
державної адміністрації, секретар
координаційної ради

Андріїшин
Іван Петрович

директор департаменту агропромислового
розвитку обласної державної адміністрації

Боринський
Тарас Миколайович

директор юридичного департаменту обласної
державної адміністрації

Дем'янчук
Микола Петрович

начальник управління з питань децентралізації
та регіонального розвитку обласної державної
адміністрації

Джигіта
Володимир Ярославович

начальник управління інформаційної
діяльності та комунікацій з громадськістю
обласної державної адміністрації

Зрайко
Олександр Григорович

начальник управління міжнародного
співробітництва, євроінтеграції, туризму та
інвестицій обласної державної адміністрації

Івасик
Василь Васильович

заступник голови обласної державної
адміністрації

Кімакович
Віктор Євстахійович

директор департаменту освіти, науки та
молодіжної політики обласної державної
адміністрації

Кобельська
Ірина Василівна

заступник директора департаменту охорони
здоров'я – начальник управління ресурсного і

	кадрового забезпечення, моніторингу та супроводу державних програм обласної державної адміністрації
Ковалик Іван Іванович	начальник служби у справах дітей обласної державної адміністрації
Корженьовський Володимир Михайлович	директор департаменту соціальної політики обласної державної адміністрації
Маланій Роман Григорович	керівник апарату обласної державної адміністрації
Мацькевич Ірина Богданівна	директор департаменту фінансів обласної державної адміністрації
Оклісвич Орест Євгенійович	начальник управління спорту обласної державної адміністрації
Онищук Світлана Василівна	заступник голови обласної державної адміністрації
Пліхтяк Андрій Дмитрович	начальник управління екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації
Рачкевич Володимир Степанович	директор департаменту будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури обласної державної адміністрації
Савка Марія Володимирівна	перший заступник голови обласної державної адміністрації
Стебницький Володимир Миронович	начальник управління з питань цивільного захисту обласної державної адміністрації
Табанець Жанна Петрівна	директор департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури обласної державної адміністрації
Федорак Володимир Васильович	начальник управління культури, національностей та релігій обласної державної адміністрації
Федорів Віталій Васильович	заступник голови обласної державної адміністрації

Народні депутати:

Андрійович Зіновій Мирославович	народний депутат України (за згодою)
Вінтоняк Олена Василівна	народний депутат України (за згодою)

Іванчук Андрій Володимирович	народний депутат України (за згодою)
Марусяк Олег Романович	народний депутат України (за згодою)
Матусевич Олександр Борисович	народний депутат України (за згодою)
Моқан Василь Іванович	народний депутат України (за згодою)
Мулик Роман Миронович	народний депутат України (за згодою)
Прощук Едуард Петрович	народний депутат України (за згодою)
Савчук Оксана Василівна	народний депутат України (за згодою)
Тимофійчук Володимир Ярославович	народний депутат України (за згодою)
Фріс Ігор Павлович	народний депутат України (за згодою)

Обласні установи:

Аронець Леся Лазарівна	директор ДП «Івано-Франківський молодіжний центр праці», керівник ГО «Громадський центр «Еталон» (за згодою)
Басюк Ігор Євгенович	голова ради профспілок області (за згодою)
Буджак Василь Степанович	начальник Служби автомобільних доріг в області (за згодою)
Гвоздянчук Леся Василівна	директор регіонального управління Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву (за згодою)
Зікрата Наталія Євгенівна	заступник начальника Головного управління Державної Фіскальної служби в області (за згодою)
Макар Юлія Олександрівна	в.о. начальника головного управління статистики області

Макар Микола Іванович	радник голови обласної державної адміністрації
Михайлюк Роман Йосипович	начальник Дністровського басейнового управління водних ресурсів (за згодою)
Оксентюк Ігор Володимирович	перший заступник начальника Управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій в області (за згодою)
Павлюк Надія Миколаївна	начальник головного управління Пенсійного фонду України в області (за згодою)
Савчин Тетяна Михайлівна	голова відділення обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (за згодою)
Слободян Любомир Ярославович	директор обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій (за згодою)
Цимбалюк Василь Дмитрович	директор обласного центру зайнятості (за згодою)
Шастко Олег Григорович	перший заступник начальника Головного управління Держгеокадастру в області (за згодою)

Обласна рада:

Білик Роман Павлович	голова постійної комісії обласної ради з питань розвитку промисловості, будівництва, архітектури, дорожнього та житлово-комунального господарства (за згодою)
Дебенко Ігор Богданович	голова постійної комісії обласної ради з питань європейської інтеграції, міжнародного співробітництва, інвестицій та розвитку туризму (за згодою)
Дзеса Остап Васильович	голова постійної комісії обласної ради з питань соціально-економічного розвитку, управління комунальною власністю, розвитку малого та середнього бізнесу (за згодою)
Левкович Андрій Васильович	голова постійної комісії обласної ради з питань екології та раціонального природокористування (за згодою)

Палійчук Микола Васильович	голова постійної комісії обласної ради з питань бюджету, фінансів та податків (за згодою)
Піцуряк Манолій Васильович	голова постійної комісії обласної ради з питань охорони здоров'я та соціальної політики (за згодою)
Приймак Іван Васильович	голова постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин (за згодою)
Черневий Юрій Іванович	голова постійної комісії обласної ради з питань гуманітарної політики та свободи слова (за згодою)
Райдержадміністрації:	
Білоус Любомир Йосипович	перший заступник голови Калуської районної державної адміністрації
Бринський Ярослав Романович	заступник голови Косівської районної державної адміністрації
Громиш Віктор Васильович	перший заступник голови Долинської районної державної адміністрації
Загірняк Іван Романович	перший заступник голови Богородчанської районної державної адміністрації
Заник Володимир Васильович	перший заступник голови Тисменицької районної державної адміністрації
Зеленчук Богдан Іванович	перший заступник голови Надвірнянської районної державної адміністрації
Канюка Сергій Олександрович	перший заступник голови Галицької районної державної адміністрації
Марчук Богдан Васильович	перший заступник голови Косівської районної державної адміністрації
Михайлюк Степан Михайлович	перший заступник голови Городенківської районної державної адміністрації
Мороховська Олена Володимирівна	перший заступник голови Рогатинської районної державної адміністрації
Печенюк Нестор Євгенович	перший заступник голови Коломийської районної державної адміністрації
Пішак Микола Іванович	перший заступник голови Снятинської районної державної адміністрації

Присяжнюк Микола Петрович	перший заступник голови Тлумацької районної державної адміністрації
Скуматчук Ярослав Юрійович	перший заступник голови Верховинської районної державної адміністрації
Тринчук Андрій Ігорович	перший заступник голови Рожнятівської районної державної адміністрації

Міста обласного значення:

Марцінків Руслан Романович	Івано-Франківський міський голова (за згодою)
Мельник Богдан Михайлович	Болехівський міський голова (за згодою)
Джура Роксолана Олександрівна	Бурштинський міський голова (за згодою)
Онутчак Василь Васильович	Яремчанський міський голова (за згодою)

Об'єднані територіальні громади:

Бербеничук Дмитро Дмитрович	Космацький сільський голова ОТГ (за згодою)
Вівчаренко Мирослав Васильович	Угринівський сільський голова ОТГ (за згодою)
Волочій Микола Степанович	Дзвиняцький сільський голова ОТГ (за згодою)
Воробець Тарас Іванович	Букачівський селищний голова ОТГ (за згодою)
Гаврилюк Василь Ярославович	Корницький сільський голова (за згодою)
Гайдейчук Петро Петрович	П'ядицький сільський голова ОТГ (за згодою)
Гаразд Володимир Степанович	Долинський міський голова ОТГ (за згодою)
Двояк Богдан Володимирович	Олешанський сільський голова ОТГ (за згодою)
Довірак Ігор Васильович	Печеніжинський селищний голова ОТГ (за згодою)
Здерка Ярослав Михайлович	Старобогородчанський сільський голова ОТГ (за згодою)

Іванів Назарій Іванович	Брошнів-Осадський селищний голова ОТГ (за згодою)
Іванюк Дмитро Іванович	Білоберізький сільський голова ОТГ (за згодою)
Клим'юк Богдан Богданович	Делятинський селищний голова ОТГ (за згодою)
Книшук Петро Васильович	Матеївецький сільський голова ОТГ (за згодою)
Крутий Роман Анатолійович	Ямницький сільський голова ОТГ (за згодою)
Круховський Роман Петрович	Тлумацький міський голова ОТГ (за згодою)
Кушнір Ганна Євстахіївна	Єзупільський сільський голова (за згодою)
М'якушак Ярослав Юрійович	Нижньовербізький сільський голова ОТГ (за згодою)
Марусяк Лідія Володимирівна	Підгайчиківський сільський голова (за згодою)
Масляк Мар'яна Романівна	Войнилівський селищний голова ОТГ (за згодою)
Матвійчук Ігор Володимирович	Калуський міський голова ОТГ (за згодою)
Медвідь Микола Петрович	Спаський сільський голова ОТГ (за згодою)
Мельник Іван Дмитрович	Переріслянський сільський голова ОТГ (за згодою)
Михайлюк Василь Васильович	Пасічнянський сільський голова (за згодою)
Мухар Олександр Євгенович	Дубівський сільський голова (за згодою)
Наум Ярослав Ярославович	Вигодський селищний голова ОТГ (за згодою)
Попович Володимир Васильович	Ланчинський селищний голова ОТГ (за згодою)

**Радиш
Сергій Васильович**

Рожнівський сільський голова ОТГ
(за згодою)

**Ружанський
Володимир Васильович**

Загвіздянський сільський голова ОТГ
(за згодою)

**Савчук
Ярослав Богданович**

Коршівський сільський голова ОТГ
(за згодою)

**Саноцький
Василь Павлович**

Більшівцівський селищний голова ОТГ
(за згодою)

**Слюзар
Ігор Богданович**

Коломийський міський голова ОТГ
(за згодою)

**Срібняк
Михайло Михайлович**

Новицький сільський голова ОТГ
(за згодою)

**Танюк
Іван Дмитрович**

Заболотівський селищний голова ОТГ
(за згодою)

**Томащук
Зеновій Юрійович**

Яблунівський селищний голова ОТГ
(за згодою)

**Філіпович
Микола Олексійович**

Верхнянський сільський голова ОТГ
(за згодою)

**Шикор
Микола Ярославович**

Витвицький сільський голова ОТГ
(за згодою)

Вищі навчальні заклади:

**Архипова
Людмила Миколаївна**

завідувач кафедри туризму, доктор технічних наук, професор Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)

**Вакалюк
Ігор Петрович**

проректор з наукової роботи, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 2 та медсестринства Івано-Франківського національного медичного університету (за згодою)

**Васильченко
Галина Василівна**

доцент Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, директор Громадського Центру «Ділові ініціативи» (за згодою)

**Гораль
Ліліана Тарасівна**

проректор з науково-педагогічної роботи, доктор економічних наук, професор Івано-Франківського національного технічного

	університету нафти і газу (за згодою)
Дзвінчук Дмитро Іванович	директор Інституту гуманітарної підготовки та державного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Карпаш Максим Олегович	проректор з науково-педагогічної роботи Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Кінаш Ірина Петрівна	завідувач кафедри менеджменту і адміністрування, доктор економічних наук, професор Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Кропельницька Світлана Орестівна	доцент кафедри фінансів, директор просвітнього центру «Агенти змін» Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (за згодою)
Максимович Ольга Володимирівна	кандидат філософських наук, директор навчально-наукового центру соціологічних досліджень Прикарпатського регіону Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, докторант кафедри соціології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (за згодою)
Полянська Алла Степанівна	завідувач кафедри менеджменту і адміністрування, доктор економічних наук, професор Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (за згодою)
Сенчій Василь Миколайович	начальник відділу інформаційно-аналітичного забезпечення, доцент кафедри біологічної та медичної хімії Івано-Франківського національного медичного університету (за згодою)
Якубів Валентина Михайлівна	доктор економічних наук, доцент Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (за згодою)
Установи, громадські організації:	
Андрусів Віктор Володимирович	виконавчий директор Українського інституту майбутнього (за згодою)

Баран Марія Петрівна	радник з муніципальних послуг Івано-Франківського відокремленого підрозділу Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» (за згодою)
Вінтонюк Ігор Миколайович	голова Ради територіального відділення Асоціації платників податків України, голова правління ПрАТ «Газінвест» (за згодою)
Вінтоняк Віктор Михайлович	директор Агенції регіонального розвитку Івано-Франківської області (за згодою)
Волошинський Олександр Олександрович	експерт з питань планування регіонального розвитку Групи радників з впровадження державної регіональної політики в Україні Програми «U-LEAD з Європою» (за згодою)
Глібовицький Євген Мирославович	експерт з довготермінових стратегій (за згодою)
Кашевський Василь В'ячеславович	радник з питань планування регіонального розвитку та впровадження проектів Групи радників з впровадження державної регіональної політики в Україні Програми «U-LEAD з Європою» (за згодою)
Ковтун Михайло Іванович	директор комунального підприємства «Дністровський регіональний ландшафтний парк ім. Сергія Дідича» (за згодою)
Круп'як Леся Володимирівна	керівник Центру Громадської активності м. Бурштина (за згодою)
Кукурудз Ростислав Степанович	директор ПП «Ростілекс» перший заступник голови Ради підприємців в області (за згодою)
Кулик Тетяна Павлівна	експерт громадського центру «Ділові ініціативи» (за згодою)
Мельничук Ігор Васильович	радник з регіонального розвитку Івано-Франківського відокремленого підрозділу Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» (за згодою)
Павлів Андрій Володимирович	представник у Західній Україні Урядового Офісу із залучення та підтримки інвестицій — UkraineInvest (за згодою)
Панасюк Руслан Володимирович	директор Івано-Франківського відокремленого підрозділу Установи «Центр розвитку

	місцевого самоврядування» (за згодою)
Парипа Іван Васильович	голова правління ПрАТ «Івано-Франківськтурист», голова Ради підприємців в області (за згодою)
Пасічник Олександр Володимирович	директор українсько-канадського спільного підприємства «МБЕРІФ Бізнес-центр» (за згодою)
Попелюх Леся Володимирівна	координатор ПРООН з досягнення цілей сталого розвитку в Івано-Франківській області (за згодою)
Середюк Богдан Іванович	голова ради ГО «Івано-Франківська обласна організація товариства винахідників і раціоналізаторів України» (за згодою)
Стефанчук Юрій Дмитрович	виконавчий директор Івано-Франківського регіонального відділення Всеукраїнської Асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» (за згодою)
Токмиленко Аліна Сергіївна	директор з розвитку БО «Благодійний фонд «Тепле місто» (за згодою)
Федорович Оксана Дмитрівна	голова ГО «Туристична Асоціація Івано-Франківщини» (за згодою)
Филюк Юрій Миколайович	керівник БО «Благодійний фонд «Тепле місто», «Промприлад реновація», керівник компанії «23 ресторани», громадський активіст, співзасновник урбаністичного проекту «Тепле місто» (за згодою)
Чопей Максим Васильович	виконавчий директор Асоціації органів місцевого самоврядування «Агенція розвитку об'єднаних територіальних громад Прикарпаття» (за згодою)
Якімчук Олег Валерійович	директор з питань взаємодії з органами державної влади Google Україна (за згодою)
Витриховський Ростислав Іванович	Підприємства: менеджер по взаємодії з місцевими органами влади ВП «Бурштинська ТЕС» ПАТ «ДТЕК Західенерго» (за згодою)

**Втерковський
Дмитро Дмитрович**

генеральний директор Державного
підприємства ВО «Карпати» (за згодою)

**Дейнега
Ганна Олександрівна**

заступник голови правління з економічних
питань ПрАТ «Івано-Франківське виробничо-
торговельне швейне підприємство
«Галичина» (за згодою)

**Коломієць
Анатолій Анатолійович**

директор ТОВ «Уніплит» (за згодою)

**Костюк
Василь Васильович**

заступник голови правління
АТ «Прикарпаттяобленерго» (за згодою)

**Круць
Микола Федорович**

голова правління ПрАТ «Івано-
Франківськцемент» (за згодою)

**Мальчик
Олег Васильович**

директор Бізнес-підрозділу (Захід)
ПАТ «Укрнафта» (за згодою)

**Найда
Андрій Михайлович**

директор ТОВ «Калуський трубний завод»
(за згодою)

**Перегіняк
Галина Володимирівна**

генеральний директор
ТОВ «Карпатсмоли» (за згодою)

**Потомський
Павло Григорович**

директор філії «Перспектив»
ПрАТ «Зернопродукт МХП» (за згодою)

**Пукіш
Роман Євгенович**

директор ТОВ «ТаркеттВінісін»
(за згодою)

**Рошко
Юрій Юрійович**

генеральний директор ПрАТ «Серін-Ліс»
(за згодою)

**Рудик
Ярема Богданович**

заступник генерального директора з
економіки і фінансів
ТОВ «Карпатнафтохім» (за згодою)

**Шульга
Віталій Анатолійович**

голова правління ПАТ «Івано-Франківськгаз»
(за згодою)